Aquest lloc web utilitza cookies pròpies i de tercers per oferir-li una millor experiència i servei. Per obtenir més informació sobre les cookies, consulteu **Cookies a LesLleis.com**.

Accepto les cookies d'aquest lloc: D'acord

Connecta't

Avís

Aquest text ha estat modificat per:

- Llei 4/2022, del 31 de gener, del pressupost per a l'exercici del 2022.

Aquesta modificació entra en vigor el 15/02/2022.
Estem treballant per incorporar el nou text refós que en breu estarà disponible a LesLleis.com.
Disculpeu les molèsties.

Llei 17/2008, del 3 d'octubre, de la seguretat social (Text refós per LesLleis.com)

Vigent
Text refós per LesLleis.com

Fitxa de situació

Índex

[Mostra/Amaga]

Exposició de motius
Llibre primer. Disposicions generals, àmbit d'aplicació i estructura del sistema i actes d'enquadrament
Títol I. Disposicions generals
Article 1. *Objecte de la Llei*
Article 2. *Rang de la Llei*
Article 3. *Principis*
Article 4. *Objectiu*
Article 5. *Modalitats de protecció*
Article 6. *Estructura*
Article 7. *Irrenunciabilitat dels drets de la seguretat social*
Article 8. *Tipus de prestacions*
Article 9. *Millores voluntàries*
Article 10. *Ens encarregat de la gestió*
Títol II. Àmbit d'aplicació i estructura del sistema
Capítol primer. Àmbit d'aplicació
Article 11. *Camp d'aplicació*
Article 12. *Persones assegurades directes*
Article 13. *Persones assegurades indirectes*
Article 14. *Equiparació de drets*
Article 15. *Mesures per estendre els beneficis de la seguretat social*
Capítol segon. Estructura del sistema
Secció primera. Qüestions generals
Article 16. *Composició del sistema*
Secció segona. Règim general
Article 17. *Estructura del règim general*
Article 18. *Persones assalariades i assimilades*
Article 19. *Persones que realitzen una activitat per compte propi*
Article 20. *Persones pensionades*
Secció tercera. Règims especials
Article 21. *Concepte i règim jurídic*
Títol III. Actes d'enquadrament
Capítol primer. Àmbit general
Article 22. *Qüestions generals*
Capítol segon. Inscripció
Article 23. *Concepte d'empresari a l'efecte de la seguretat social*
Article 24. *Inscripció d'empreses*
Capítol tercer. Afiliació
Article 25. *Obligació d'afiliar-se*
Article 26. *Afiliació de les persones assalariades*
Article 27. *Termini per sol·licitar l'afiliació*
Article 28. *Afiliació de les persones que realitzen una activitat per compte propi*
Article 29. *Afiliació de les persones assegurades indirectes*
Article 30. *Número de la seguretat social*
Article 31. *Variació de dades de l'afiliació*
Article 32. *Efectes de les afiliacions indegudes*
Capítol quart. Altes, baixes i variacions de dades
Article 33. *L'alta en el sistema de la seguretat social*

Article 34. *Obligació de promoure les altes i baixes de les persones assalariades*
Article 35. *Forma, termini i efectes de les sol·licituds d'altes, baixes i variacions de dades de les persones assalariades*
Article 36. *Forma, termini i efectes de les sol·licituds d'altes, baixes i variacions de dades de les persones que realitzen una activitat per compte propi*
Article 37. *Situacions assimilades a l'alta*
Capítol cinquè. Disposicions comunes
Article 38. *Utilització de mitjans electrònics, informàtics o telemàtics*
Article 39. *Conservació de dades*
Llibre segon. Gestió i organització administrativa
Títol I. Gestió administrativa
Capítol primer. Naturalesa i funcions de la Caixa Andorrana de Seguretat Social
Article 40. *Definició*
Article 41. *Estatus*
Article 42. *Funcions*
Capítol segon. Organització general de la Caixa Andorrana de Seguretat Social
Secció primera. El Consell d'Administració
Article 43. *Definició*
Article 44. *Composició*
Article 45. *Durada del mandat*
Article 46. *Protecció laboral de les persones assalariades que són representants*
Article 47. *Competències*
Article 48. *Elecció de la Presidència*
Article 49. *Competències i funcions de la Presidència*
Article 50. *Secretaria*
Article 51. *Obligació de reserva*
Article 52. *Termini de renovació*
Article 53. *Primera sessió*
Article 54. *Periodicitat de les reunions i els actes*
Article 55. *Deliberacions i acords*
Article 55 bis. *Política d'informació i transparència*
Article 56. *Canvi o substitució d'un membre*
Article 57. *Remuneració*
Article 58. *Creació, control i dissolució de comissions delegades*
Article 59. *Composició de comissions delegades*
Secció segona. La Direcció General
Article 60. *Nomenament i separació del càrrec*
Article 61. *Funcions i responsabilitat*
Article 62. *Delegació de la signatura*
Secció tercera. Personal
Article 63. *Marc normatiu*
Article 64. *Reglaments de Govern*
Article 65. *Reglaments interns*
Capítol tercer. Eleccions al Consell d'Administració
Article 66. *Procediment electoral*
Article 67. *Dret de vot*
Article 68. *Col·legis electorals*
Article 69. *Persones candidates*
Article 70. *Incompatibilitat i inelegibilitat*
Article 71. *Convocatòria d'eleccions*
Article 72. *Presentació de candidatures*
Article 73. *Procediment contra la denegació o acceptació de la candidatura*
Article 74. *Manca de candidatures*
Article 75. *Convocatòria*
Article 76. *Proclamació de resultats*
Article 77. *Regulació d'altres aspectes pràctics*
Capítol quart. Assessoria i control
Article 78. *Funcions d'assessoria i control*
Article 79. *Òrgans competents*
Article 80. *Altres mesures aplicables*
Article 81. *Obligació d'informar dels prestadors de serveis de salut*
Article 82. *Gabinet jurídic*
Títol II. Gestió financera
Capítol primer. Disposicions generals
Article 83. *Patrimoni de la seguretat social*
Article 84. *Fons de reserves de les diferents branques*
Article 85
Article 86. *Fonts de finançament*
Article 87. *Gestió de recursos*
Article 88. *Pressupost*
Article 89. *Préstecs entre branques*
Article 90. *Rescabalament per part d'una tercera persona responsable*
Article 91. *Rescabalament en cas d'accident de treball o malaltia professional*
Capítol segon. Cotització
Secció primera. Normes generals
Article 92. *Objecte*
Article 93. *Recàrrecs*
Article 94. *Obligatorietat de la cotització*
Article 95. *Dinàmica de l'obligació de cotitzar*
Article 96. *Liquidació de les quotes*
Secció segona. Cotització a la branca general
Article 97. *Subjectes de la cotització de les persones assalariades*
Article 98. *Base de cotització de les persones assalariades*
Article 99. *Requisit del salari mínim*
Article 100. *Percentatges de cotització de les persones assalariades*
Article 101. *Cotització de les persones que exerceixen una activitat econòmica per compte propi*
Secció tercera. Cotització a la branca de jubilació

Article 102
Article 103. *Cotització de les persones assalariades*
Article 104. *Cotització de les persones que realitzen una activitat per compte propi*
Secció quarta. Disposició comuna
Article 105. *Cotització de les persones beneficiàries d'una prestació econòmica a les branques general i de jubilació*
Secció cinquena. Cotització de les persones beneficiàries d'una pensió de jubilació
Article 106. *Cotització durant la percepció d'una pensió de jubilació*
Capítol tercer. Recaptació
Article 107. *Concepte i competència*
Article 108. *Procediment*
Article 109. *Prescripció de les cotitzacions i dels recàrrecs*
Llibre tercer. Prestacions
Títol I. Qüestions generals
Article 110. *Acció protectora del sistema de la seguretat social*
Article 111. *Condicions del dret a les prestacions*
Article 112. *Compatibilitat de pensions*
Article 113. *Pagament de les prestacions*
Article 114. *Prescripció de les prestacions*
Article 115. *Reintegrament de prestacions indegudes*
Article 116. *Responsabilitat de les prestacions*
Títol II. Branca general
Capítol primer. Disposicions generals
Article 117. *Prestacions per a les persones assalariades*
Article 118. *Prestacions per a les persones que realitzen una activitat per compte propi*
Article 119. *Prestacions per a altres col·lectius*
Article 120. *Inici de la cobertura de les prestacions*
Article 121. *Càlcul de les prestacions*
Article 122. *Actualització de les prestacions*
Article 123. *Accident laboral*
Article 124. *Comunicació de la declaració d'accident laboral*
Article 125. *Malaltia professional*
Article 126. *Comissió Nacional de les Malalties Professionals*
Article 127. *Composició de la Comissió Nacional de les Malalties Professionals*
Article 128. *Actuació de la Comissió Nacional de les Malalties Professionals*
Article 129. *Funcions de la Comissió Nacional de les Malalties Professionals*
Article 130. *Malaltia comuna*
Article 131. *Accident no laboral*
Capítol segon. Prestacions de reembossament
Article 132. *Objecte*
Article 133. *Persones beneficiàries*
Article 134. *Nomenclatura*
Article 135. *Tarifes de responsabilitat*
Article 136. *Establiment de nomenclatura i tarifes de responsabilitat*
Article 137. *Regulació de l'assistència a l'estranger*
Article 138. *Col·laboració entre la Caixa Andorrana de Seguretat Social i els prestadors de serveis de salut*
Article 139. *Reemborsament de les prestacions*
Article 139 bis. *Participació de la persona beneficiària*
Article 140. *Finalització de les prestacions*
Article 141. *Règim d'atorgament de les prestacions*
Article 142. *Reembossament en cas de maternitat*
Capítol tercer. Prestacions d'incapacitat temporal
Article 143. *Objecte*
Article 144. *Consulta mèdica i certificat.*
Article 145. *Taules de patologies i de donació d'òrgans o teixits en viu destinats al transplantament, durada de baixa i especialitat dels facultatius*
Article 146. *Examen complementari*
Article 146 bis. *Període de cotització*
Article 147. *Càlcul de la prestació*
Article 148. *Pagament de la prestació*
Article 149. *Durada de la prestació*
Article 150. *Suspensió de la prestació en cas de maternitat o adopció*
Article 151. *Extinció de la prestació*
Capítol quart. Prestacions de maternitat, de paternitat o per a la parella que hagi reconegut legalment l'infant i de risc durant l'embaràs
Article 152. *Cobertura*
Article 153. *Prestacions econòmiques*
Article 154. *Durada de la prestació*
Article 155. *Abonament de la prestació*
Article 156. *Contingut econòmic de la prestació*
Article 157. *Situacions especials*
Article 158. *Extensió de les prestacions*
Article 159. *Extinció*
Article 160. *Prestació de paternitat*
Article 161. *Prestació de risc durant l'embaràs*
Capítol cinquè. Prestacions d'invalidesa
Secció primera. Invalidesa derivada d'accident laboral o malaltia professional
Article 162. *Definició*
Article 163. *Persones beneficiàries*
Article 164. *Determinació del grau d'invalidesa*
Article 165. *Contingut econòmic de la pensió*
Secció segona. Invalidesa derivada d'accident no laboral o malaltia comuna
Article 166. *Definició*
Article 167. *Persones beneficiàries*
Article 168. *Determinació del grau d'invalidesa*
Article 169. *Categories de les persones beneficiàries*
Article 170. *Import de la pensió*
Article 170 bis. *Complement no contributiu de les pensions d'invalidesa*

Secció tercera. Disposicions comunes
Article 171. *Revisió*
Article 172. *Compatibilitat de la pensió d'invalidesa amb el treball*
Article 173. *Compatibilitat de la pensió d'invalidesa amb altres pensions*
Article 174. *Pensió d'invalidesa en arribar a 65 anys*
Article 174 bis. *Import màxim de les pensions d'invalidesa*
Article 175. *Pensió d'invalidesa després dels seixanta-cinc anys*
Capítol sisè. Capital per defunció
Article 176. *Definició*
Article 177. *Generació del dret*
Article 178. *Import*
Capítol setè. Pensions de reversió
Secció primera. Qüestions generals
Article 179. *Objecte*
Secció segona. Pensió de viduïtat
Article 180. *Generació del dret*
Article 181. *Persones beneficiàries*
Article 182. *Pensions temporals i import*
Article 183. *Pensions vitalícies i import*
Article 184. *Complement no contributiu de les pensions vitalícies*
Article 185. *Import de la pensió de viduïtat derivada d'accident de treball o malaltia professional*
Article 186. *Pagament de les pensions en cas de separació, divorci o dissolució d'unió estable de parella i distribució de la pensió entre les persones beneficiàries*
Article 187. *Causes d'extinció de la pensió de viduïtat*
Article 188. *Compatibilitat*
Secció tercera. Pensió d'orfenesa
Article 189. *Persones beneficiàries*
Article 190. *Generació del dret*
Article 191. *Import de les pensions d'orfenesa*
Article 192. *Causes d'extinció de la pensió d'orfenesa*
Article 193. *Compatibilitat*
Títol III. Branca de jubilació
Article 194. *Concepte*
Article 195. *Requisits per generar el dret al capital*
Article 196. *Requisits per generar el dret a la pensió*
Article 197. *Import del capital de jubilació*
Article 198. *Pagament de la pensió de jubilació*
Article 199. *Moment del pagament*
Article 200. *Càlcul de l'import de la pensió*
Article 200 bis. *Revalorització de les pensions, del preu de venda del punt de jubilació i del preu de compra del punt de jubilació*
Article 201. *Factor de conversió*
Article 202. *Pensió de jubilació abans dels seixanta-cinc anys o pensió de jubilació anticipada*
Article 203
Article 204. *Pensió de jubilació després dels seixanta-cinc anys o pensió de jubilació retardada*
Article 205. *Compatibilitat amb una activitat laboral*
Article 206
Títol IV. Branca de prestacions familiars
Títol V. Règims especials
Capítol primer. Qüestions generals
Article 217. *Definició*
Article 218. *Regulació*
Article 219. *Tipus*
Capítol segon. Modalitats
Article 220. *Orfes de pare i mare, altres persones la tutela o guarda de les quals es confia a l'Estat i infants i adolescents assimilats*
Article 220 bis. *Persones víctimes del tràfic d'éssers humans*
Article 221. *Persones internades en establiments penitenciaris*
Article 222. *Persones amb discapacitat*
Article 223
Article 223 bis. *Persones estudiants dels 25 anys als 30 anys*
Article 223 ter. *Persones assegurades voluntàries a la branca general i a la branca de jubilació*
Article 223 quater. *Persones assegurades voluntàries a la branca general*
Article 223 quinquies. *Persones menors de 35 anys que exerceixen una activitat econòmica per compte propi dins dels vint-i-quatre primers mesos d'activitat*
Article 224. *Persones assalariades que cobren una retribució inferior al salari mínim i són assegurades indirectes*
Article 224 bis. *Persones registrades al Servei d'Ocupació que no reben la prestació econòmica per desocupació involuntària*
Article 225. *Persones prejubilades*
Llibre quart. Règim jurídic. Instrucció d'expedients, infraccions i sancions i recursos
Títol I. Qüestions generals
Article 226. *Definició*
Article 227. *Legislació reguladora*
Títol II. Expedients no sancionadors
Article 228. *Definició*
Article 229. *Inici de l'expedient*
Article 230. *Resolució*
Article 231. *Notificació de la resolució*
Títol III. Expedients sancionadors
Capítol primer. Disposicions generals
Article 232. *Definició*
Article 233. *Subjectes responsables*
Article 234. *Suspensió de la tramitació en cas de procediment penal*
Article 235. *Mesures cautelars*
Article 236. *Prescripció de les infraccions*
Article 237. *Tipus d'infraccions*
Article 238. *Faltes lleus*
Article 239. *Faltes greus*

Article 240. *Faltes molt greus*
Article 241. *Irregularitats en la prescripció o prolongació de prestacions mèdiques i sanitàries*
Article 242. *Faltes que suposin obtenció fraudulenta de prestacions*
Capítol segon. Sancions
Article 243. *Criteris per graduar les sancions*
Article 244. *Reincidència*
Article 245. *Tipus*
Article 246. *Sancions accessòries*
Article 247. *Prescripció de les sancions*
Capítol tercer. Procediment administratiu sancionador
Article 248. *Qüestions generals*
Article 249. *Incoació d'un expedient sancionador*
Article 250. *Instrucció i tramitació*
Article 251. *Plec de càrrecs*
Article 252. *Resolució*
Article 253. *Notificació de la resolució*
Article 254. *Extinció de la responsabilitat*
Títol IV. Recursos
Article 255. *Decisions i resolucions de la Direcció General*
Article 256. *Silenci administratiu*
Article 257. *Resolucions del Consell d'Administració*
Article 258. *Accés a la via jurisdiccional*
Article 259. *Resolució impugnada*
Disposició addicional primera
Disposició addicional segona
Disposició addicional tercera
Disposició addicional quarta
Disposició addicional cinquena
Disposició addicional sisena
Disposició addicional setena
Disposició addicional vuitena
Disposició addicional novena
Disposició addicional desena
Disposició addicional onzena
Disposició addicional dotzena
Disposició addicional tretzena
Disposició addicional catorzena
Disposició addicional quinzena
Disposició transitòria primera
Disposició transitòria segona
Disposició transitòria tercera
Disposició transitòria quarta
Disposició transitòria cinquena
Disposició transitòria sisena
Disposició transitòria
Disposició derogatòria única
Disposició final primera
Disposició final segona
Disposició final tercera
Disposicions transitòries de la Llei 25/2011, del 29 de desembre, de modificació de la Llei 17/2008, del 3 d'octubre, de la seguretat social
Disposició transitòria primera
Disposició transitòria segona
Disposició transitòria tercera
Disposició transitòria de la Llei 9/2013, del 23 de maig, de modificació de les lleis 25/2011, del 29 de desembre, i 17/2008, del 3 d'octubre, de la seguretat social
Disposició transitòria
Disposicions transitòries de la Llei 18/2014, del 24 de juliol, de modificació de la Llei 17/2008, del 3 d'octubre, de la seguretat social
Disposició transitòria primera
Disposició transitòria segona
Disposició transitòria tercera
Disposició transitòria quarta
Disposició transitòria cinquena
Disposició transitòria sisena
Disposició transitòria setena
Disposicions transitòries de la Llei 9/2019, del 7 de febrer, de modificació de la Llei 17/2008, del 3 d'octubre, de la seguretat social
Disposició transitòria primera. Termini per reconèixer la pensió de viduïtat
Disposició transitòria segona. Pensió de viduïtat per a les persones convivents
Disposició transitòria tercera. Reduccions de cotització amb la normativa anterior

Atès que el Consell General en la seva sessió del dia 3 d'octubre del 2008 ha aprovat la següent:

llei 17/2008, del 3 d'octubre, de la seguretat social

S'omet la transcripció de l'índex publicat en el text original del 3 d'octubre del 2008, ateses les posteriors modificacions que ha sofert aquest text.

Exposició de motius

El règim andorrà de seguretat social s'inicià amb l'Ordinació IV, apartat tercer, del 12 de juliol de 1966 aprovada pel Consell General, on s'especificà que començaria a regir en tot el territori andorrà a partir del dia 1 de gener de 1967.

Aquest règim, l'administració del qual s'encarregà a la Caixa Andorrana de Seguretat Social, es creà amb la finalitat de donar cobertura als beneficiaris,

als seus drethavents i a les persones a càrrec seu, en situacions de malaltia, de maternitat, d'accident laboral, d'invalidesa i de defunció, incloent-hi en la secció de vellesa el pagament de pensions contributives.

Des de la seva entrada en vigor, l'abril de 1968, el règim de seguretat social ha complert els objectius pels quals va ser creat. Tanmateix, malgrat les modificacions successives acordades pel Consell General per adaptar la regulació a la situació laboral i social de cada moment, avui dia hi ha una pràctica unanimitat en l'opinió del conjunt de la societat andorrana sobre el fet que el sistema andorrà de seguretat social necessita reformes profundes. En aquest aspecte, s'ha de tenir també present que la Constitució, en l'article 30, disposa que "*Es reconeix el dret a la protecció de la salut i a rebre prestacions per atendre altres necessitats personals. Amb aquestes finalitats, l'Estat garantirà un sistema de seguretat social*".

L'existència d'un consens institucional i social per a promoure una reforma del sistema partint de la legislació existent va fer possible l'adopció de modificacions parcials considerades inajornables mitjançant la Llei 4/2006, del 7 d'abril, de mesures urgents i puntuals de reforma del sistema de seguretat social, que van representar una millora de la protecció social.

La present Llei té per objectiu fer una profunda reforma del sistema de seguretat social andorrà inspirant-se en els principis de protecció i de solidaritat socials vigents en la major part dels sistemes de seguretat social pública.

La regulació del règim de seguretat social té, doncs, els objectius següents: a) garantir la viabilitat de les pensions; b) millorar el conjunt de prestacions preservant-ne l'equilibri i c) millorar l'eficàcia del sistema, racionalitzant-ne l'estructura i reordenant-ne els recursos i la gestió.

Per assolir aquests objectius, el sistema s'estructura en tres branques de protecció que són la branca general, que substitueix i engloba les dues branques de malaltia, la branca de jubilació i la nova branca de prestacions familiars, amb importants avenços en la regulació de les dues branques ja existents.

Les millores ja introduïdes per la Llei 4/2006, del 7 d'abril, de mesures urgents i puntuals de reforma del sistema de seguretat social, referents a l'ampliació del termini de cobertura dels drets de les persones assegurades en funció de la durada total d'afiliació al sistema, a l'avançament de la data de generació del dret al salari en cas de baixa per al treball, a l'augment del percentatge del salari cobert per maternitat fins al cent per cent i al càlcul de les pensions d'orfenesa, es mantenen, si bé integrades i adaptades a la regulació global i sistemàtica del sistema.

Respecte a l'àmbit d'aplicació i estructura del sistema, es distingeix entre persones assegurades directes i indirectes, es regula un règim general que inclou les persones assegurades assalariades i assimilades, les persones que realitzen una activitat per compte propi i les persones pensionades, i es creen diversos règims especials.

Es determina el règim jurídic de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, els seus òrgans, i s'estableix el sistema d'eleccions al Consell d'Administració.

En matèria de gestió financera, es determina el patrimoni de la seguretat social, amb la creació d'uns fons de reserves, la distinció entre prestacions contributives i no contributives i la implicació del Govern en el finançament d'aquestes últimes, així com un mecanisme determinat de préstecs entre les diferents branques. Així mateix, es regula la cotització a la branca general i a la branca de jubilació i s'incrementa aquesta darrera en dos punts.

Dins de la branca general es regulen les situacions d'accident laboral, de malaltia professional, d'accident no laboral i malaltia comuna i es crea una Comissió Nacional de Malalties Professionals.

En relació a les prestacions de reembossament, la Llei contempla que les prestacions derivades d'un accident laboral, d'una malaltia professional o d'una hospitalització en un establiment convencionat s'atorguen en règim de tercer pagador, facilitant d'aquesta manera l'accés a tots els ciutadans als serveis de salut i simplificant la tramitació i la gestió administrativa, i preveu que el règim de tercer pagador es pugui aplicar a col·lectius o a prestacions determinats en despeses ocasionades per una malaltia comuna o per un accident no laboral. D'altra banda, la Llei també contempla determinats col·lectius i supòsits en què les despeses són reembossades al cent per cent.

Es modifica el sistema de prestacions d'incapacitat temporal, augmentant la quantia de la prestació, es milloren les prestacions de maternitat i es creen les prestacions de paternitat, es regulen les prestacions d'invalidesa, distingint les que deriven d'un accident laboral o d'una malaltia professional de les que deriven d'un accident no laboral i d'una malaltia comuna, establint uns diferents graus d'invalidesa i imports de la pensió, així com la conversió de la pensió d'invalidesa en pensió de jubilació.

Respecte a les pensions de reversió, es crea la diferent regulació entre les pensions temporals i vitalícies, el complement no contributiu de les pensions vitalícies i el dret a percebre la pensió de viduïtat en els supòsits de separació, divorci o dissolució d'una parella de fet.

Es flexibilitza el sistema de pensions per jubilació permetent la jubilació anticipada a partir dels cinquanta-vuit anys complint determinats requisits, i la possibilitat d'endarrerir-la fins als setanta-dos anys incrementada d'acord amb uns coeficients tècnics. S'anul·la l'atorgament de noves pensions establertes en l'article 41, del Reglament tècnic vigent fins ara i, a fi de garantir unes pensions de jubilació dignes a aquelles persones que durant la seva vida laboral han percebut salaris baixos, s'estableix un complement no contributiu per a les pensions de jubilació de manera que es garanteixen unes pensions mínimes de jubilació.

La present Llei s'estructura en quatre llibres.

El llibre primer tracta de les disposicions generals, l'àmbit d'aplicació, l'estructura del sistema i els actes d'enquadrament. En el títol primer es defineix l'objecte de la Llei, així com el seu rang. S'enuncien els principis i objectius, es defineix l'estructura, es regulen els tipus de prestacions i es declara la Caixa Andorrana de Seguretat Social com a ens encarregat de la gestió. En el títol segon es determina el camp d'aplicació i es defineixen les persones assegurades directes i indirectes. Es precisa l'estructura del sistema, amb un règim general, format per persones assalariades i assimilades, per persones que realitzen una activitat per compte propi i per persones pensionades, i diversos règims especials. En el títol tercer es regulen els actes d'enquadrament, establint una regulació diferenciada entre la inscripció de les empreses al sistema de seguretat social, l'afiliació de diferents col·lectius i les altes, les baixes i la variació de dades.

El llibre segon es refereix a la gestió i organització administrativa i està integrat per dos títols. El títol primer, sobre gestió administrativa, regula la naturalesa i les funcions de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, la seva organització general, les eleccions al Consell d'Administració, així com totes

les funcions d'assessoria i control. El títol segon, sobre gestió financera, regula en el capítol primer diverses qüestions generals, com el patrimoni, els fons de reserva, el pressupost o la possibilitat de préstecs entre branques, i el capítol segon estableix la normativa sobre cotitzacions, tant a la branca general com a la branca de jubilació, així com la recaptació.

El llibre tercer regula les prestacions i està integrat per cinc títols. El títol primer regula les qüestions generals com l'acció protectora, les condicions que han de tenir les persones per a poder ser beneficiàries de les diverses prestacions o pensions, el pagament, el període de prescripció, el reintegrament de les prestacions indegudes o la responsabilitat sobre les prestacions. El títol segon regula les prestacions de la branca general. El capítol primer conté les disposicions generals que determinen els requisits segons les persones, l'inici de la cobertura, les definicions i el règim jurídic de l'accident laboral, la malaltia professional, la malaltia comuna i l'accident no laboral. El capítol segon regula les prestacions de reembossament, determinant l'objecte, les persones beneficiàries, la nomenclatura i les tarifes de responsabilitat, les relacions entre la Caixa Andorrana de Seguretat Social i els prestadors de serveis de salut, el reembossament, la finalització i el règim d'atorgament de les prestacions, introduint un règim concret de reembossament en cas de maternitat. El capítol tercer regula les prestacions d'incapacitat temporal, establint les qüestions relatives al certificat, la taula de patologies, la durada de la baixa i l'especialitat dels facultatius, així com el càlcul, el pagament, la durada, la suspensió i l'extinció de les prestacions. El capítol quart regula de manera separada les prestacions de maternitat i inclou una prestació de paternitat i una prestació de risc durant l'embaràs. El capítol cinquè conté la regulació sobre la invalidesa, diferenciant la que deriva d'un accident laboral o d'una malaltia professional i la que deriva d'un accident no laboral o d'una malaltia comuna, amb diverses disposicions comunes. El capítol sisè regula el capital per defunció i el capítol setè conté la regulació sobre les pensions de reversió, en el seu doble àmbit de pensions de viduïtat i pensions d'orfenesa. El títol tercer regula la branca de jubilació, separant els sistemes de dret al capital i a una pensió, establint la possibilitat de sol·licitar la pensió de jubilació abans dels seixanta-cinc anys que es pot compatibilitzar amb una activitat laboral, i defineix els complements no contributius per assolir pensions mínimes de jubilació. El títol quart regula les prestacions familiars consistents en la prestació familiar per fill a càrrec i la prestació familiar per naixement o adopció. El títol cinquè regula els diferents règims especials, tant en relació amb les seves disposicions generals, com en cadascuna de les seves modalitats.

El llibre quart tracta de les infraccions i de les sancions i regula, a més, els diversos procediments existents en matèria de seguretat social tant des de la perspectiva del procediment administratiu sancionador com des de la perspectiva de la resta d'expedients que s'han d'instruir per resoldre les divergències que es plantegin entre els assegurats i la Caixa Andorrana de Seguretat Social en l'atorgament de les prestacions previstes per la Llei. Igualment es regula la via de recurs contra les decisions dictades per la Caixa Andorrana de Seguretat Social i s'atribueix a la jurisdicció administrativa el coneixement de les causes promogudes en aquesta matèria.

Finalment, la Llei garanteix, mitjançant les disposicions transitòries i addicionals oportunes, el pas sense dificultats del sistema anterior a l'actual.

Llibre primer. Disposicions generals, àmbit d'aplicació i estructura del sistema i actes d'enquadrament

Títol I. Disposicions generals

Article 1. *Objecte de la Llei*

Aquesta Llei té per objecte regular els drets a la seguretat social reconeguts a l'article 30 de la Constitució i garantits per l'Estat.

Article 2. *Rang de la Llei*

Els preceptes del capítol tercer, títol I, del llibre segon d'aquesta Llei, que regulen les eleccions al Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, i la disposició addicional onzena, que modifica els articles 100 i 101 de la Llei qualificada de la justícia, tenen rang de llei qualificada. La resta de preceptes d'aquesta Llei tenen rang de llei ordinària, sense estar sotmesos a les limitacions dels articles 57.3 i 60.2 de la Constitució.

Article 3. *Principis*

El sistema andorrà de seguretat social es fonamenta en els principis d'universalitat, unitat, solidaritat i igualtat.

El principi d'universalitat pretén, dins la regulació d'aquest sistema de seguretat social, garantir a les persones beneficiàries contra aquelles situacions susceptibles de reduir o suprimir la seva capacitat de guany, mitjançant les diverses prestacions regulades en aquesta Llei.

El principi d'unitat estableix que el sistema de seguretat social és únic per a totes les persones que tenen dret a la seva protecció.

El principi de solidaritat té com a objecte corregir les disfuncions socials, tenint especial cura de les situacions de vellesa.

El principi d'igualtat pretén crear les condicions per tal que la igualtat i la llibertat dels individus siguin reals i efectives dins el sistema de seguretat social.

Article 4. *Objectiu*

L'objectiu del sistema andorrà de seguretat social és garantir la protecció, en la seva modalitat contributiva i no contributiva, de les persones assegurades, directes o indirectes, mitjançant les prestacions adients i d'acord amb els requisits establerts en aquesta Llei i els reglaments que la desenvolupen.

Article 5. *Modalitats de protecció*

1. El sistema andorrà de seguretat social està constituït per l'acció protectora en les seves modalitats contributiva i no contributiva.

2. La protecció contributiva s'atorga tenint en compte les cotitzacions prèvies i està integrada per les prestacions regulades en aquesta Llei.

3. La protecció no contributiva es fonamenta en un mecanisme col·lectiu de solidaritat i té com a finalitat garantir uns revinguts mínims en els supòsits regulats en aquesta Llei.

Article 6. *Estructura*

1. El sistema andorrà de seguretat social s'estructura en dos branques: la branca general i la branca de jubilació.

2. La branca general cobreix les prestacions de reembossament, d'incapacitat temporal, de maternitat, de paternitat, de risc durant l'embaràs, d'invalidesa, de capital per defunció i les pensions d'orfenesa.

3. La branca de jubilació cobreix la situació de pèrdua d'ingressos per cessament del treball o l'activitat econòmica derivada de l'edat i està integrada per la pensió de jubilació i les pensions de viduïtat temporals i vitalícies.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 7. *Irrenunciabilitat dels drets de la seguretat social*

És nul qualsevol tipus de pacte en què la persona assegurada renuncia als drets que se li atorguen en aquesta Llei.

Article 8. *Tipus de prestacions*

Les prestacions de la seguretat social són les següents:

A. Prestacions de reembossament, destinades a compensar les despeses de salut definides en aquesta Llei i els reglaments que la desenvolupen.

B. Prestacions econòmiques, que es divideixen en:

a) Prestacions per incapacitat temporal, destinades a compensar la pèrdua d'ingressos consecutiva a la interrupció temporal de l'activitat professional per motiu de malaltia, d'accident o en cas de donació d'òrgans o teixits en viu per al seu transplantament.
b) Prestacions per maternitat, paternitat i risc durant l'embaràs, destinades a compensar la pèrdua d'ingressos consecutiva a la interrupció temporal de l'activitat professional per maternitat, paternitat i risc durant l'embaràs.
c) Pensions d'invalidesa, destinades a compensar parcialment la pèrdua d'ingressos derivada de la reducció de la capacitat de guany motivada per la deterioració prematura de l'organisme per motiu de malaltia comuna o d'accident no laboral o resultant d'un dany a la integritat corporal consegüent a un accident laboral o una malaltia professional.
d) Capital per defunció, destinat a compensar les despeses relacionades amb l'òbit de la persona assegurada.
e) Pensions de reversió, destinades a compensar parcialment la pèrdua d'ingressos resultant de la defunció de la persona assegurada.
f) Pensions de jubilació, destinades a retribuir els drets adquirits per jubilació.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/03/2015 al 16/09/2019
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 9. *Millores voluntàries*

L'acció protectora de la seguretat social, en la seva modalitat contributiva, pot ser millorada de manera voluntària respecte de les persones assegurades mitjançant millores directes de determinades prestacions, en la forma i les condicions en què per Llei es regulin.

Article 10. *Ens encarregat de la gestió*

1. L'ens encarregat de la gestió administrativa, financera i tècnica del sistema andorrà de seguretat social és la Caixa Andorrana de Seguretat Social, designada amb les sigles CASS.

2. La gestió es regeix pels principis d'eficàcia, d'eficiència i de celeritat gestora.

Títol II. Àmbit d'aplicació i estructura del sistema

Capítol primer. Àmbit d'aplicació

Article 11. *Camp d'aplicació*

El sistema andorrà de seguretat social cobreix les persones assegurades directes i les persones assegurades indirectes en les condicions regulades en aquesta Llei i en els reglaments que la desenvolupen.

Article 12. *Persones assegurades directes*

Són persones assegurades directes les persones cotitzants a la seguretat social que estan incloses, ja sigui en el règim general o en qualsevol dels règims especials.

Article 13. *Persones assegurades indirectes*

1. Són persones assegurades indirectes les que es troben a càrrec d'una persona assegurada directa, a condició que no siguin elles mateixes persones assegurades directes, excepte en el supòsit del règim especial regulat a l'article 224, que no exerceixin cap activitat professional o amb finalitat

lucrativa, que resideixin de manera legal a Andorra i que es trobin incloses en algun dels apartats següents:

a) El cònjuge d'una persona assegurada directa.
b) Els fills de la persona assegurada directa o del seu cònjuge assegurat indirecte, sempre que siguin menors de divuit anys.
c) Les persones que estiguin totalment a càrrec de la persona assegurada directa o del seu cònjuge assegurat indirecte, sempre que siguin menors de divuit anys.
d) La persona menor d'edat a la qual es nomena un tutor per decisió judicial o la guarda de la qual es confia a una persona física que no és ni el pare ni la mare, sempre que en aquest darrer cas no estigui a càrrec dels seus pares.
e) La filla o el fill major de divuit anys d'una persona assegurada directa, que no treballa i té cura d'un o més germans o germanes menors d'edat.
f) La persona incapacitada judicialment a la qual es nomena tutor o curador.
g) El nét o la néta d'una persona assegurada directa, quan està a càrrec d'un fill o filla menor de divuit anys.

2. La condició de persona assegurada indirecta es manté fins als vint-i-cinc anys quan les persones incloses en l'apartat anterior a les quals s'exigeix ser menor de divuit anys compleixen un dels dos requisits següents:

a) Cursen estudis en un establiment d'ensenyança reconegut i no treballen de forma regular. L'acreditació d'aquests requisits es fixa per reglament.
b) Estiguin inscrits en el Servei d'Ocupació d'Andorra.

3. Per reglament es pot establir i regular que, en situacions de separació, de divorci o d'extinció de la unió estable de parella, els fills puguin ser assegurats indirectes i trobar-se a càrrec, simultàniament, d'ambdós progenitors.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/03/2015 al 31/03/2016
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 14. *Equiparació de drets*

1. A l'efecte d'aquesta Llei, s'assimila al cònjuge la persona que ha formalitzat una unió estable de parella de fet.

2. S'entén per parella de fet, aquella parella que ha formalitzat una unió estable de parella, d'acord amb les estipulacions de la Llei qualificada 4/2005, del 21 de febrer, de les unions estables de parella.

3. Les parelles de fet formalitzades en d'altres països s'assimilen al cònjuge als efectes d'aquesta Llei si consten inscrites al registre d'unions estables de parella del Principat d'Andorra. En el cas de titulars de permisos de treball fronterer, les parelles de fet formalitzades s'assimilen al cònjuge als efectes d'aquesta Llei quan constin inscrites en el registre de l'Estat espanyol o francès corresponent.

Article 15. *Mesures per estendre els beneficis de la seguretat social*

Els poders públics han d'adoptar les mesures adequades per estendre els beneficis de la seguretat social a les persones andorranes que treballin a l'estranger i la igualtat de tracte en aquestes matèries a les persones estrangeres que treballen al Principat d'Andorra. Entre altres mesures, han de promoure la ratificació o la concertació de convenis i de tractats internacionals.

Capítol segon. Estructura del sistema

Secció primera. Qüestions generals

Article 16. *Composició del sistema*

1. El sistema andorrà de seguretat social està format pels règims següents:

a) El règim general.
b) Els règims especials.

2. Les persones incloses dins d'un règim de seguretat social no poden estar incloses per la mateixa activitat en un altre règim de seguretat social.

3. La creació i la regulació d'altres règims especials s'ha de realitzar mitjançant llei.

Secció segona. Règim general

Article 17. *Estructura del règim general*

El règim general de seguretat social està integrat pels col·lectius següents:

a) Persones assalariades i assimilades.
b) Persones que realitzen una activitat per compte propi.
c) Persones pensionades.

Article 18. *Persones assalariades i assimilades*

S'inclouen dins del col·lectiu de persones assalariades i assimilades del règim general de seguretat social les persones que pertanyen a qualsevol dels grups següents:

a) Les persones assalariades.
b) Els socis que presten un servei o realitzen una obra per compte de la societat de la qual són socis, sota la direcció dels òrgans socials a canvi d'una remuneració periòdica, sempre que d'acord amb la legislació laboral puguin tenir la qualificació de persones assalariades.
c) Les persones que treballen a la funció pública.
d) Les persones que ocupen càrrecs públics i/o polítics remunerats.
e) Els pastors.
f) Els esportistes remunerats, d'acord amb el que s'estableix per reglament.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 19. *Persones que realitzen una activitat per compte propi*

S'inclouen dins del col·lectiu de persones que realitzen una activitat per compte propi de la seguretat social les persones que pertanyen a qualsevol dels grups següents:

a) Les persones que realitzen una activitat econòmica per compte propi al Principat d'Andorra.
S'entén per exercici d'activitat econòmica per compte propi la titularitat:
- D'una autorització d'exercici de professió titulada per compte propi, sempre que el seu titular hagi de formar part del Registre d'Empresaris i Professionals del Cens d'Obligats Tributaris. No es considera activitat per compte propi l'exercici d'una professió titulada si es realitza exclusivament en règim d'assalariat.
- D'un comerç o indústria amb activitat efectiva, incloent la participació en règim de societat civil o comunitat de béns. Als efectes d'aquest apartat es considera que tenen activitat efectiva els comerços i les indústries autoritzats administrativament fins al moment en què els titulars han donat de baixa el comerç o han inscrit el cessament de l'activitat al Registre de Comerç i Indústria, o acrediten el cessament definitiu de l'activitat i que no es pot inscriure aquest cessament al Registre de Comerç i Indústria per altres motius que no depenen de la voluntat del titular. Les condicions d'acreditació s'estableixen reglamentàriament.
- D'una explotació agrícola o ramadera de la qual s'extregui producció destinada a la comercialització, incloent la participació en règim de societat civil o comunitat de béns.

b) Els administradors de societats, sempre que la societat no estigui donada de baixa provisional en el Registre tributari al que fa referència l'article 47 de la Llei 95/2010, del 29 de desembre, de l'impost sobre societats, i que compleixin acumulativament els requisits següents:
- Que no siguin assalariats de la societat de la qual són administradors.
- Que percebin una remuneració amb caràcter periòdic o no, fixa o variable, per a exercir el càrrec d'administrador, d'acord amb els estatuts o els acords dels òrgans socials de la societat; si els administradors exerceixen el càrrec de forma gratuïta es consideren persones que realitzen una activitat per compte propi quan no cotitzen com assegurats directes en cap altre col·lectiu del règim general de la seguretat social.
-Que siguin residents legalment al Principat d'Andorra, llevat que ho siguin amb una autorització de residència sense activitat lucrativa, de residència per a professionals amb projecció internacional, de residència per raons d'interès científic, cultural i esportiu o en virtut de qualsevol altra modalitat d'autorització de residència prevista a la llei d'immigració que exigeixi disposar d'una cobertura i assegurança per malaltia aliena a la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

En el cas de constitució de noves societats, l'obligació de cotització, s'inicia transcorreguts trenta dies naturals des de la inscripció en el Registre de societats.
Per reglament es pot desenvolupar el compliment dels requisits establerts en aquest apartat, la demostració dels quals pertany, en tot cas, a l'interessat, sense perjudici de les facultats d'inspecció i de control de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, que pot sol·licitar la documentació societària que sigui necessària per acreditar-los.
c) Els familiars de la persona que realitza una activitat econòmica per compte propi al Principat d'Andorra, si no són assalariats d'aquesta persona física o de l'empresa de la qual és titular, i sempre que exerceixin una activitat efectiva en el comerç, en la indústria o en l'explotació agrícola o ramadera dels esmentats familiars.
Es consideren familiars a aquest efecte, el cònjuge, els descendents majors d'edat, els ascendents i altres parents per consanguinitat o afinitat, fins al segon grau inclòs, de la persona que exerceix una activitat per compte propi.
d) Les persones que tenen un contracte de parceria.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/07/2013 al 31/08/2019

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 30/06/2013

Article 20. *Persones pensionades*

S'inclouen dins del col·lectiu de persones pensionades totes aquelles persones que reben una pensió de la seguretat social o del Govern.

Secció tercera. Règims especials

Article 21. *Concepte i règim jurídic*

1. Es consideren règims especials els que deriven de situacions o activitats que per causa de la seva naturalesa o de les seves peculiaritats cal integrar dins el sistema de seguretat social, però no poden ser inclosos dins el règim general.

2. Aquests règims especials es regulen pel títol V del llibre tercer d'aquesta Llei.

Títol III. Actes d'enquadrament

Capítol primer. Àmbit general

Article 22. *Qüestions generals*

1. S'estableix l'obligació de la inscripció d'empreses, així com de l'afiliació, altes, baixes i variacions de les persones incloses en el camp d'aplicació del sistema de la seguretat social, en la seva modalitat contributiva.

2. Corresponen a la Caixa Andorrana de Seguretat Social les funcions de direcció, execució i control directes de la gestió d'aquestes obligacions d'acord amb els requisits establerts en aquesta Llei i els reglaments que la desenvolupen.

Capítol segon. Inscripció

Article 23. *Concepte d'empresari a l'efecte de la seguretat social*

1. A l'efecte de la seguretat social es considera empresari tota entitat, administració pública, comunitat de béns o persona, física o jurídica, legalment autoritzada a exercir una activitat al Principat, amb ànim de lucre o sense, que percep el resultat del treball dels seus empleats, i els dirigeix i remunera.

2. En relació amb el servei domèstic, es considera empresària la persona titular de la llar familiar o cap de família, ja ho sigui efectivament o com a simple titular del domicili o lloc de residència en què es prestin els serveis domèstics.

Article 24. *Inscripció d'empreses*

1. Les empreses, com a requisit previ a l'inici de les seves activitats, han de sol·licitar a la Caixa Andorrana de Seguretat Social la seva inscripció en el sistema de la seguretat social.

Les sol·licituds d'inscripció es formulen en el model i, si és el cas, per mitjà del sistema específic establert a aquest efecte.

2. La comunicació de variacions de les dades consignades en formular la inscripció s'efectua en el model oficial, dins del termini de sis dies naturals comptats a partir de la data en què es produeixin, i és obligatòria per a les empreses en els casos que es determinin per reglament.

3. Les empreses comuniquen el cessament definitiu de la seva activitat a la Caixa Andorrana de Seguretat Social mitjançant el model oficial i dins del termini de sis dies naturals següents al dia en què el cessament de l'activitat i la cancel·lació del negoci han estat degudament inscrits en el registre corresponent del Govern.

4. Quan la Caixa Andorrana de Seguretat Social té coneixement de l'incompliment d'aquestes obligacions, procedeix d'ofici a realitzar les actuacions corresponents a la inscripció de l'empresa.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Capítol tercer. Afiliació

Article 25. *Obligació d'afiliar-se*

S'han d'afiliar a la seguretat social totes les persones que així ho determini aquesta Llei. L'afiliació comporta l'assegurança directa o indirecta en les condicions establertes en aquesta Llei i en els reglaments que la desenvolupen.

Article 26. *Afiliació de les persones assalariades*

1. Les empreses han de sol·licitar l'afiliació al sistema de les persones assalariades que, sense estar afiliades, ingressen al seu servei, en els termes i condicions regulades en aquesta Llei.

2. La sol·licitud d'afiliació, que es formula en el model oficial o per qualsevol altre sistema establert, aportant els documents exigits per aquesta Llei i en els reglaments que la desenvolupen, implica l'alta inicial en el règim general.

3. Les persones assalariades, si l'empresa a què presten serveis no compleix l'obligació d'afiliar-les, poden sol·licitar directament la seva afiliació a la Caixa Andorrana de Seguretat Social, en qualsevol moment posterior a la constatació de l'incompliment de les obligacions per part de l'empresa.

4. La Caixa Andorrana de Seguretat Social pot d'ofici efectuar l'afiliació quan comprovi l'incompliment de l'obligació de sol·licitar l'afiliació per part de les persones assalariades o de les empreses a les que incumbeixi aquesta obligació.

Article 27. *Termini per sol·licitar l'afiliació*

Els subjectes obligats han de formular la sol·licitud d'afiliació dins dels set dies previs a l'inici de la relació laboral i, com a màxim, el mateix dia que la persona assalariada comenci a treballar.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 28. *Afiliació de les persones que realitzen una activitat per compte propi*

1. Les persones que realitzen una activitat per compte propi que inicien la seva activitat i no es troben ja afiliades estan obligades a sol·licitar la seva afiliació.

2. Les sol·licituds d'afiliació han de formular-se pels subjectes obligats dins dels tres primers dies a comptar des de l'inici de l'activitat per part de la persona que realitza una activitat per compte propi.

Article 29. *Afiliació de les persones assegurades indirectes*

Les persones que tinguin la condició d'assegurades directes han de sol·licitar l'afiliació respecte a les persones assegurades indirectes que es trobin al seu càrrec.

Article 30. *Número de la seguretat social*

La Caixa Andorrana de Seguretat Social assigna un número de la seguretat social a cada persona afiliada per a la seva identificació en les seves relacions amb la seguretat social com afiliada i en alta en qualsevol dels règims del sistema.

Article 31. *Variació de dades de l'afiliació*

Les dades facilitades en practicar-se l'afiliació que, per qualsevol circumstància, experimentin variació han de ser comunicades per l'empresa, en el seu defecte per la persona assalariada interessada, per la persona treballadora que realitza una activitat per compte propi o per la persona assegurada directa o indirecta, en els casos que li correspongui, a la Caixa Andorrana de Seguretat Social, dins dels sis dies naturals següents a aquell en què la variació es produeixi i per mitjà dels models oficials o pel sistema establert a aquest efecte.

Article 32. *Efectes de les afiliacions indegudes*

1. L'afiliació de persones excloses del camp d'aplicació del sistema de seguretat social que sigui declarada indeguda determina la reposició a la situació existent en el moment anterior a l'esmentada afiliació indeguda.

2. Si s'han efectuat cotitzacions respecte d'aquestes persones, no produeixen cap efecte i els subjectes respecte de què s'han ingressat les esmentades quotes indegudes, hagin causat o no prestacions i excepte que haguessin estat ingressades maliciosament, tenen dret a la seva devolució, prèvia deducció, en tot cas, de l'import de les prestacions que resultin indegudament percebudes.

Capítol quart. Altes, baixes i variacions de dades

Article 33. *L'alta en el sistema de la seguretat social*

1. L'alta en algun dels règims de la seguretat social és obligatòria per a les persones incloses en el sistema de seguretat social.

2. Quan una persona assalariada presta serveis per a diverses empreses, cadascuna d'elles està obligada a donar-la d'alta, així com a comunicar la baixa i les diferents variacions de dades.

3. Quan una persona és assalariada i a més realitza una activitat per compte propi, a part de les obligacions de l'empresa o empreses en què presta serveis, està obligada a complir els requisits regulats a l'article 36.

4. Quan una persona realitza més d'una activitat per compte propi només ha de complir els requisits regulats a l'article 36 per una de les activitats. Aquestes obligacions s'han de mantenir mentre se segueixi realitzant, almenys, una activitat per compte propi.

Article 34. *Obligació de promoure les altes i baixes de les persones assalariades*

1. Les empreses estan obligades a comunicar l'inici o, si és el cas, el cessament de la prestació de serveis de les persones assalariades en la seva empresa perquè siguin donades, respectivament, d'alta o de baixa, en els termes i les condicions establertes en aquesta Llei i en els reglaments que la desenvolupen.

2. En cas d'incompliment per part de les empreses d'aquestes obligacions, les persones assalariades poden instar directament a la Caixa Andorrana de Seguretat Social la seva alta o la seva baixa, segons sigui procedent.

3. L'incompliment de les obligacions de comunicar l'ingrés o cessament de les persones assalariades per part de les empreses o, si és el cas, dels treballadors obligats, dóna lloc a què les seves altes o baixes puguin ser efectuades d'ofici per la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

4. Les persones assalariades es consideren en situació d'alta a l'efecte de les prestacions regulades en aquesta Llei, encara que l'empresa a la qual presten serveis hagi incomplert les obligacions regulades en aquest precepte.

Article 35. *Forma, termini i efectes de les sol·licituds d'altes, baixes i variacions de dades de les persones assalariades*

1. L'inici en la prestació de serveis a l'empresa o el cessament de les persones assalariades es comuniquen per mitjà dels models oficials de sol·licitud corresponents, acompanyats dels documents establerts a aquest efecte en aquesta Llei i en els reglaments que la desenvolupen, o pels procediments especials establerts.

2. Els subjectes obligats han de presentar la sol·licitud d'alta dins dels set dies previs a l'inici de la relació laboral i, com a màxim, el mateix dia que la persona assalariada comenci a treballar.

3. La sol·licitud de baixa ha de presentar-se dins dels tres primers dies a comptar del moment en què s'ha produït la situació que la motiva, té efectes des del cessament en la prestació de serveis i extingeix l'obligació de cotitzar des d'aquest moment, sempre que s'hagi comunicat en el model o mitjà establert oficialment i dins dels terminis fixats.

4. La sol·licitud de variació de dades ha de presentar-se dins dels tres primers dies a comptar del moment en què s'ha produït la situació que la motiva i causa efectes a partir del moment en què es produeix si es comunica en temps i forma a la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 36. *Forma, termini i efectes de les sol·licituds d'altes, baixes i variacions de dades de les persones que realitzen una activitat per compte propi*

1. És obligació de les persones que realitzen una activitat per compte propi comunicar l'inici, el cessament en l'activitat exercida o qualsevol variació de dades per mitjà dels corresponents models oficials de sol·licitud, acompanyats dels documents o pels procediments especials que s'estableixen per reglament.

2. La sol·licitud d'alta ha de presentar-se dins dels tres primers dies a comptar des de l'inici de l'activitat per part de la persona que realitza una activitat per compte propi.

3. La sol·licitud de baixa ha de presentar-se dins dels tres primers dies a comptar des del moment en què s'ha produït la situació que la motiva, produeix efectes des del cessament en la prestació de serveis i extingeix l'obligació de cotitzar des d'aquest moment, sempre que s'hagi comunicat en el model o mitjà oficialment establert i dins dels terminis fixats.

4. La sol·licitud de variació de dades ha de presentar-se dins dels tres primers dies a comptar des del moment en què s'ha produït la situació que la motiva i causa efectes a partir del moment en què es produeix si es comunica en temps i forma a la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

5. El Govern, en la forma que s'estableix per reglament, informa a la Caixa Andorrana de Seguretat Social sobre les altes, les baixes i les modificacions dels titulars de negocis o indústries i dels administradors de societats inscrits als registres de comerç i indústria, de professions liberals, d'explotacions agrícoles i ramaderes i de societats.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 37. *Situacions assimilades a l'alta*

1. Les persones assalariades que, d'acord amb la legislació laboral, es troben en situació de suspensió del contracte de treball per motiu de cas fortuït o força major que impossibiliti temporalment la continuació de l'activitat de l'empresa, es consideren en situació assimilada a la d'alta.

2. Aquestes situacions són assimilades a l'alta respecte de les branques, contingències, condicions i amb els efectes que per a cadascuna d'elles s'estableixin en aquesta Llei i en els reglaments que la desenvolupen.

Capítol cinquè. Disposicions comunes

Article 38. *Utilització de mitjans electrònics, informàtics o telemàtics*

1. Tots els tràmits prop de la CASS poden formalitzar-se subministrant els documents i les dades corresponents per mitjans o procediments electrònics, informàtics o telemàtics.

2. La CASS també pot usar els mitjans o procediments electrònics o telemàtics a efectes de comunicacions i notificacions d'acord amb la legislació aplicable en matèria de notificació d'actes administratius per mitjans electrònics.

3. Les dades dels afiliats queden emparades per la legislació sobre protecció de dades de caràcter personal d'Andorra i per les disposicions establertes a la legislació relativa als drets i deures dels usuaris i dels professionals del sistema sanitari i sobre la història clínica. La CASS assegura, i se'n responsabilitza, que aquestes dades romanen protegides de qualsevol ús fraudulent. Igualment estableix les mesures tècniques i d'organització necessàries per garantir la confidencialitat i la seguretat de les dades personals que siguin objecte de tractament.

4. La CASS assigna a cada persona afiliada una targeta sanitària personal i intransferible que permet la identificació de la persona, la tramitació electrònica de prestacions de la branca general i la comunicació electrònica de dades necessàries per a la verificació del compliment dels requisits legals i la convenció dels prestadors de salut.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/03/2015 al 16/09/2019

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 39. *Conservació de dades*

1. Les empreses estan obligades a conservar, per un període mínim de cinc anys, els documents justificatius de la inscripció de l'empresa, així com els documents d'afiliació, comunicats d'alta i baixa i comunicacions de variació de dades.

2. Les persones que realitzen una activitat per compte propi estan obligades a conservar, per un període mínim de cinc anys, el document d'afiliació, comunicats d'alta i baixa i comunicacions de variació de dades.

Llibre segon. Gestió i organització administrativa

Títol I. Gestió administrativa

Capítol primer. Naturalesa i funcions de la Caixa Andorrana de Seguretat Social

Article 40. *Definició*

1. La Caixa Andorrana de Seguretat Social és una entitat parapública, sotmesa al règim definit per la Llei general de les finances públiques, i té la missió essencial d'assegurar la gestió administrativa, tècnica i financera del sistema andorrà de seguretat social, sota el control del Govern.

2. Pot gestionar prestacions d'altres administracions públiques, però es requereix la subscripció dels convenis corresponents.

Article 41. *Estatus*

Per a l'acompliment de la seva missió, la Caixa Andorrana de Seguretat Social té personalitat jurídica pròpia i plena capacitar d'obrar, amb la plenitud de drets i obligacions que hi són inherents.

Article 42. *Funcions*

1. La Caixa Andorrana de Seguretat Social formalitza, en particular, les inscripcions, les afiliacions, les altes, les baixes i les variacions de dades; percep les cotitzacions socials; fa efectives les prestacions; assumeix les tasques d'inspecció i de control inherents a la seva missió; gestiona el contenciós fins a la recaptació de les sumes degudes i/o fins a l'aplicació de les sancions corresponents, cita i reclama per via judicial els deutors i els infractors i totes aquelles funcions previstes per aquesta Llei o per qualsevol altra normativa.

2. La Caixa Andorrana de Seguretat Social està facultada per aplicar les normes tècniques i administratives dels tractats i dels convenis internacionals referents a la seguretat social.

3. Dins de la Caixa Andorrana de Seguretat Social es poden crear les comissions que s'estimin necessàries per al desenvolupament de les seves funcions. El seu règim jurídic es fixa per reglament.

Capítol segon. Organització general de la Caixa Andorrana de Seguretat Social

Secció primera. El Consell d'Administració

Article 43. *Definició*

El Consell d'Administració és l'òrgan màxim de representació i d'administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Article 44. *Composició*

1. El Consell d'Administració està compost per:

a) Quatre membres nomenats pel Govern, proposats respectivament pels ministres encarregats de la política sanitària, de la política social, de la política laboral i de les finances. El Govern queda facultat, en qualsevol moment, per revocar els membres nomenats per ell i substituir-los.
b) Dos membres elegits en representació del col·legi electoral de les persones assalariades i assimilades.
c) Un membre elegit en representació del col·legi electoral de les persones pensionades.
d) Un membre elegit en representació del col·legi electoral dels empresaris i de les persones que realitzen una activitat per compte propi.

2. També assisteixen a les reunions del Consell d'Administració amb veu però sense vot:

a) El/La director/a general.
b) L'/La interventor/a delegat/ada del Govern.
c) El/La secretari/ària del Consell d'Administració.
d) Qualsevol altra persona que decideixi el Consell d'Administració.

Article 45. *Durada del mandat*

Els membres del Consell d'Administració tenen un mandat d'una durada de quatre anys i poden ser renovats en el càrrec només per un mandat consecutiu.

Article 46. *Protecció laboral de les persones assalariades que són representants*

L'empresa ha de prendre les mesures que siguin necessàries perquè la persona assalariada elegida pugui participar en les millors condicions en les reunions i les tasques del Consell d'Administració.

A fi d'assegurar el lliure accés i l'exercici de llur funció, els membres del Consell d'Administració que representen les persones assalariades gaudeixen d'una protecció laboral reforçada.

Article 47. *Competències*

Són competències del Consell d'Administració:

a) Representar la Caixa Andorrana de Seguretat Social, judicialment i extrajudicialment, amb facultat de delegació parcial en qualsevol dels seus membres o en la Direcció General.
b) Nomenar la persona que assumeixi les funcions de president.
c) Nomenar la persona que assumeixi les funcions de director general.
d) Controlar l'execució dels acords que pren, les directrius donades a la Direcció General i el funcionament correcte de l'entitat.
e) Crear, si escau, comissions delegades.
f) A proposta de la Direcció General, nomenar i separar, si concorren causes justificades, les persones que assumeixen funcions de director adjunt, directors de departament, caps dels serveis, així com el personal assimilat.
g) A proposta de la Direcció General, contractar el personal al servei de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.
h) Emetre informes per al Govern quan aquesta Llei ho disposa, quan es proposi la modificació de les prestacions o de les cotitzacions o quan el mateix Consell d'Administració consideri oportunes aquestes modificacions.
i) Concloure l'adopció de convenis amb els col·legis professionals, els prestadors de serveis de salut i els establiments de salut d'Andorra i de l'estranger en la forma que regula aquesta Llei.

La Caixa Andorrana de Seguretat Social ha d'informar el Govern de l'adopció d'aquests convenis.

j) Resoldre els recursos administratius a què es refereix l'article 257.
k) Aplicar les normes tècniques i administratives d'aplicació dels tractats i dels convenis internacionals.
l) Examinar i, si escau, aprovar els estats financers anyals, d'acord amb l'article 87.
m) Examinar i, si escau, aprovar els avantprojectes dels pressupostos, d'acord amb l'article 88.
n) Fer el seguiment i la supervisió de la gestió financera de les branques general i de jubilació, i encarregar els estudis actuarials que analitzin la viabilitat financera de la branca de jubilació.
o) Elaborar i sotmetre al Govern els avantprojectes de llei de crèdit extraordinari o de suplement de crèdit.
p) Emetre informes i fer propostes al Govern quan s'elaboren textos legals o reglamentaris que tenen una incidència directa sobre l'organització, el funcionament o l'estructura financera de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.
q) Elaborar un reglament intern de funcionament del Consell d'Administració i publicar-lo al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.
r) Aprovar i publicar al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra els reglaments interns necessaris per regular i organitzar el treball de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.
s) Qualsevol altra competència o facultat que la legislació li pugui assignar.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 48. *Elecció de la Presidència*

1. El Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social elegeix, entre els seus membres, una persona que assumeixi la funció de president que ha de ser de nacionalitat andorrana.

2. L'elecció, en una primera votació, s'efectua per majoria absoluta dels membres del Consell.

3. Si en la primera votació cap candidat/a obté la majoria absoluta, es procedeix a una segona votació, en què resulta elegida la persona més votada.

4. Si en aquesta nova votació es produeix un altre empat, tan bon punt hagi acabat l'escrutini s'ha d'efectuar un sorteig, que consisteix a posar una papereta amb el nom de cada candidat/a dintre l'urna amb la finalitat que resulti elegit/da el/la candidat/a el nom de la qual surti primer de l'urna.

Article 49. *Competències i funcions de la Presidència*

1. Són funcions de la Presidència:

a) Representar el Consell d'Administració.
b) Fixar la data, l'hora, el lloc i l'ordre del dia i presidir i dirigir les reunions del Consell d'Administració.
c) Vetllar pel respecte de l'ordre del dia i, en general, pel desenvolupament òptim de les sessions.

2. De conformitat amb la Llei general de les finances públiques, correspon a la Presidència del Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social:

a) Assegurar la gestió dels drets econòmics de les finances públiques, amb possibilitat de delegació total o parcial en la Direcció General.
b) Assegurar la gestió de les obligacions de despesa del pressupost, amb possibilitat de delegació total o parcial en la Direcció General.
c) Ordenar els pagaments, amb possibilitat de delegació en la Direcció General.
d) Amb l'acord del Consell d'Administració, ordenar les despeses d'inversió previstes en el pressupost pendent d'aprovació, i que ja hagin estat aprovades amb caràcter de plurianuals.

3. La Presidència delega a la Direcció General, amb les limitacions corresponents pel que fa als imports, l'execució dels pagaments operatius, en particular, en matèria de despeses tècniques lligades a les prestacions.

4. Delega a la Direcció General l'execució dels pagaments que s'incloguin en el marc de la gestió administrativa.

Article 50. *Secretaria*

1. El Consell d'Administració designa i revoca lliurement la persona que ha d'ocupar la Secretaria del Consell d'Administració.

2. Són competències de la Secretaria les següents:

a) Estendre les actes de les reunions del Consell d'Administració.
b) Assessorar en totes les qüestions que se li demani.
c) Qualsevol altra que li encarregui el president o el Consell d'Administració.

Article 51. *Obligació de reserva*

En tots els casos, tots els membres i els assistents al Consell d'Administració queden sotmesos a l'obligació de secret, així com qualsevol altre deure regulat a la Llei de protecció de dades personals.

Article 52. *Termini de renovació*

Si el mandat dels membres del Consell d'Administració ha vençut sense que el nou Consell d'Administració estigui legalment constituït, no poden transcórrer més de tres mesos entre la data normal del venciment del mandat dels anteriors membres i l'entrada en funció del nous membres. Durant aquest període, el Consell d'Administració continua en funcions i no pren decisions més enllà dels actes de mera gestió.

Article 53. *Primera sessió*

1. La primera sessió del Consell d'Administració novament constituït és convocada per la persona que assumeixi la funció de president en funcions, com a molt tard dins el termini de quinze dies a comptar de la data de publicació dels resultats de les eleccions al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra i dels nomenaments dels membres designats pel Govern.

2. El punt únic de l'ordre del dia és l'elecció del nou president.

3. El resultat de l'elecció es comunica per escrit al Govern i es publica al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Article 54. *Periodicitat de les reunions i els actes*

1. El Consell d'Administració es reuneix almenys un cop al mes, llevat de causa justificada. El president convoca les reunions a iniciativa pròpia, a petició de la Direcció General o de tres membres del Consell d'Administració, amb un ordre del dia que ha d'incloure la data, l'hora i el lloc de la reunió. Llevat l'acord en sentit contrari del Consell d'Administració, no pot començar cap deliberació sobre una determinada qüestió si amb una antelació mínima de cinc dies no s'ha distribuït a cada membre la documentació relativa a la qüestió objecte de deliberació.

2. De cada sessió, la Secretaria n'estén l'acta. Cada acta inclou almenys el nombre i la identitat de les persones assistents, la data, la totalitat dels acords adoptats i de les constàncies sol·licitades per les persones assistents.

3. Després de l'aprovació del Consell d'Administració, l'acta la signen el president i el secretari, es custodia a la Caixa Andorrana de Seguretat Social i se'n facilita una còpia als membres del Consell d'Administració que ho sol·licitin.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 55. *Deliberacions i acords*

1. El Consell d'Administració pot deliberar i prendre acords vàlidament amb l'assistència mínima de sis dels seus membres.

2. Els acords es prenen vàlidament per majoria simple dels membres presents.

3. La persona que assumeixi les funcions de president pot exercir el seu vot de qualitat per dirimir les situacions d'empat.

Article 55 bis. *Política d'informació i transparència*

1. El president del Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social compareix anualment davant la comissió legislativa del Consell General designada per al seguiment de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, per presentar un informe sobre la situació econòmico-financera de les diferents branques que integren el sistema de seguretat social i de les propostes de millora a aplicar segons el criteri del Consell d'Administració.

2. Els empresaris i les persones afiliades al règim de seguretat social poden fer consultes relatives exclusivament a la interpretació de l'articulat de la Llei que han de ser contestades, en un termini màxim d'un mes, per la Caixa Andorrana de Seguretat Social. El Govern ha d'establir reglamentàriament els termes i l'abast en què es poden efectuar aquestes consultes.

3. Els membres elegits en representació dels col·legis electorals descrits a l'article 44 actuen com a intercessors entre el col·lectiu al qual representen i el Consell d'Administració. D'acord amb aquesta funció, plantegen al Consell d'Administració els dubtes i peticions d'informació de caràcter general que els hi trameten els assegurats i cotitzants adscrits al col·legi electoral que representen, i comuniquen a aquests darrers les respostes o informació que acordi el Consell d'Administració.

4. La Caixa Andorrana de Seguretat Social ha de publicar a la seva pàgina web:

a) Els acords del Consell d'Administració de caràcter general que puguin tenir repercussió sobre els assegurats.
b) La proposta d'actualització de les cotitzacions, del factor de conversió o del coeficient tècnic esmentat en l'article 202.
c) L'estudi actuarial esmentat a l'article 88.
d) La liquidació del pressupost o l'estat de comptes aprovat pel Consell d'Administració a la fi de cada exercici pressupostari.
e) Els documents i informes que el Consell d'Administració aprova i lliura al Govern.
f) Informació, amb periodicitat anyal, sobre la composició i l'evolució dels fons de reserva de la branca de jubilació.
g) Els documents referents a la cartera de serveis, les tarifes de responsabilitat, la taula de patologies, la nomenclatura d'ajudes tècniques i de pròtesis, els articles ortopèdics i el barem de càlcul del grau d'incapacitat.
h) La resposta a les consultes de caràcter general formulades en relació amb l'articulat de la Llei.
i) Qualsevol altre document o informació d'interès pels assegurats.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 56. *Canvi o substitució d'un membre*

1. La dimissió d'un membre del Consell d'Administració o la impossibilitat, per qualsevol raó, de continuar exercint el seu mandat, dóna lloc, segons els casos, a:

a) La designació d'un nou membre del Consell d'Administració per part del Govern, a proposta del ministeri concernit.
b) L'entrada en funcions de la persona suplent elegida en el seu moment pel col·legi electoral corresponent.

2. La dimissió o l'impediment definitiu de la persona suplent que ja ha entrat en funcions dóna lloc a una elecció parcial en el col·lectiu corresponent pel temps que resta de mandat, sempre que aquest període sigui superior a nou mesos.

3. En el cas que la persona a substituir sigui el president, s'ha de procedir a l'elecció d'un nou president en el termini de quinze dies d'acord amb la regulació de l'article 48.

Article 57. *Remuneració*

La persona que assumeixi les funcions de president i els membres del Consell d'Administració reben una remuneració per la seva participació efectiva a les sessions del Consell d'Administració. Aquesta remuneració es fixa pel Govern, sense que pugui sobrepassar l'import corresponent al salari mínim en cada moment vigent per tots els membres, excepte per la persona que realitza les funcions de president que no pot sobrepassar l'import corresponent al doble del salari mínim en cada moment vigent.

Article 58. *Creació, control i dissolució de comissions delegades*

El Consell d'Administració pot crear, controlar les seves activitats i dissoldre lliurement comissions en els sectors o en les matèries que s'estableixin per reglament intern.

La seva creació o dissolució s'ha de publicar al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Article 59. *Composició de comissions delegades*

1. Les comissions delegades estan constituïdes per almenys dos membres del Consell d'Administració i, eventualment, per membres del personal de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, sense perjudici de la possibilitat d'assessorament extern si la complexitat de la matèria ho requereix, amb l'autorització prèvia del Consell d'Administració. Una vegada constituïda, cada comissió delegada nomena entre els seus membres un president i un secretari, el qual estén acta de les reunions.

2. Les comissions delegades no poden deliberar vàlidament sense la presència de les dues terceres parts dels membres que la formen.

3. Els acords es prenen per majoria simple.

Secció segona. La Direcció General

Article 60. *Nomenament i separació del càrrec*

La Direcció General de la Caixa Andorrana de Seguretat Social recau en una persona nomenada i separada del càrrec lliurement pel Consell d'Administració.

Article 61. *Funcions i responsabilitat*

1. La Direcció General de la Caixa Andorrana de Seguretat Social exerceix totes les funcions de direcció, de gestió, de control intern i de forma específica del següent:

a) És responsable de les despeses tècniques i administratives i del cobrament de les cotitzacions.
b) Assumeix totes les funcions expressament delegades pel Consell d'Administració o per la Presidència.
c) Elabora per al Consell d'Administració els documents necessaris en matèria d'estats financers, de comptes i de pressupostos i exposa tot tipus de proposta de caràcter financer o tècnic.
d) Proposa la contractació del personal necessari.

2. La Direcció General de la Caixa Andorrana de Seguretat Social respon de la seva gestió davant del Consell d'Administració.

Article 62. *Delegació de la signatura*

Amb l'acord previ del Consell d'Administració, el director general pot delegar la seva signatura en el director adjunt i en els directors de departament, a fi d'atendre les necessitats del servei. Aquestes delegacions es publiquen al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Secció tercera. Personal

Article 63. *Marc normatiu*

El personal al servei de la Caixa Andorrana de Seguretat Social es regeix per la Llei sobre el contracte de treball i la resta de la normativa laboral, llevat dels membres del Consell d'Administració i del personal l'activitat dels quals no es presta en règim laboral i amb remuneració salarial.

Article 64. *Reglaments de Govern*

El Govern, dins del marc normatiu descrit a l'article anterior, ha de regular mitjançant reglament les especialitats del personal al servei de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Article 65. *Reglaments interns*

1. La Caixa Andorrana de Seguretat Social té la facultat d'organitzar el treball que li sigui confiat, dictant els reglaments interns de personal necessaris i les ordres i les instruccions adequades per al personal esmentat.

2. Els reglaments interns no tenen en cap cas caràcter administratiu, s'apliquen a tot el personal, i han de respectar sempre els principis d'igualtat de tracte, de prohibició d'arbitrarietat i de no-discriminació.

3. La facultat d'aprovar, modificar o suprimir els reglaments interns correspon al Consell d'Administració, prèvia consulta a la Direcció General i al personal, i la d'impartir les ordres i les instruccions als treballadors a la Direcció General.

Capítol tercer. Eleccions al Consell d'Administració

Article 66. *Procediment electoral*

El procediment electoral relatiu a les eleccions al Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, en tot allò no regulat expressament per aquesta Llei, es regeix per la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum.

Article 67. *Dret de vot*

1. Totes les persones assegurades directes a la branca general a la Caixa Andorrana de Seguretat Social majors de divuit anys tenen dret de vot per elegir la persona o les persones representants del col·lectiu de cotitzants al qual pertanyen.

2. És possible ser persona electora en més d'un col·legi electoral, però en cada col·legi cada elector només té un vot.

3. En el cas que l'empresari sigui una persona jurídica, o una comunitat de béns, el dret de vot exercit pel representant computa per la persona jurídica o la comunitat de béns representada.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 68. *Col·legis electorals*

S'instituexen, a l'efecte merament electoral, tres col·legis que inclouen les persones cotitzants a la Caixa Andorrana de Seguretat Social amb dret de vot, i són els següents:

a) El col·legi electoral de les persones assegurades assalariades i assimilades, així com les persones incloses en els règims especials dels articles 221, 223 bis i 224 bis.
b) El col·legi electoral dels pensionistes, que integra les persones beneficiàries d'una pensió de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, així com les persones que es troben incloses en els règims especials dels articles 222 i 225.
c) El col·legi electoral dels empresaris, de les persones que realitzen una activitat per compte propi i de les persones incloses en els règims especials dels articles 223 ter i 223 quater.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 69. *Persones candidates*

1. Totes les persones candidates a la funció de membre elegit al Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social o de suplent han de reunir les condicions següents:

a) Ser majors d'edat i residir legalment al Principat d'Andorra.
b) Haver cotitzat durant un mínim de vuit anys durant els deu darrers immediatament anteriors a la data de convocatòria de les eleccions en qualsevol dels col·lectius.
c) Haver cotitzat els cinc últims anys anteriors a la data de la convocatòria en un dels col·lectius que integren el col·legi electoral per al qual es presenten a l'elecció, excepte en el cas del col·legi dels pensionistes, en què la durada mínima és de tres mesos.
d) Estar al corrent de pagament de les cotitzacions, els recàrrecs i les sancions acordades per resolució ferma.
e) Presentar un nombre mínim de signatures de cotitzants del col·legi electoral al qual es presenten a l'elecció tant la persona candidata com la suplent, que s'especifica a continuació:
i) Cinquanta signatures per a la candidatura per representar els pensionistes.
ii) Cinquanta signatures per a la candidatura per representar el col·lectiu dels empresaris i els treballadors per compte propi.
iii) Cent signatures per a la candidatura per representar les persones assegurades assalariades i la resta dels cotitzants.

2. Una mateixa persona només es pot presentar a l'elecció en un sol col·legi electoral, a títol de candidata o de suplent.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 70. *Incompatibilitat i inelegibilitat*

1. L'exercici dels càrrecs que s'esmenten en aquest article és incompatible amb la condició de membre del Consell d'Administració, i per tant són inelegibles:

a) Els/Les magistrats/ades del Tribunal Constitucional.
b) Els membres del Consell General.
c) El/La cap de Govern, els/les ministres i els/les secretaris/àries d'Estat.
d) Els membres dels consells de Comú.
e) Els membres del Consell Superior de la Justícia.
f) Els/Les batlles i magistrats/ades i els membres del Ministeri Fiscal.
g) Els/Les secretaris/àries judicials.
h) Els/Les secretaris/àries generals del Consell General i del Govern.
i) Els/Les secretaris/àries dels comuns.
j) Els membres del personal de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.
k) Els càrrecs directius d'entitats bancàries, financeres i d'assegurances.

2. Són també inelegibles les persones condemnades per sentència ferma a pena privativa de llibertat, pel temps de durada de la pena.

Article 71. *Convocatòria d'eleccions*

Dos mesos abans de la data prevista per a les eleccions, mitjançant publicació al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra, el Govern fa pública la data de les eleccions i declara obert el termini per presentar les candidatures per ser representants dels tres col·legis electorals.

Article 72. *Presentació de candidatures*

Les candidatures es formalitzen a la seu de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, amb els justificants necessaris, en el termini improrrogable de tres setmanes a comptar de la publicació.

Les candidatures són necessàriament binominals, ja que consten d'una persona candidata i d'una suplent.

Article 73. *Procediment contra la denegació o acceptació de la candidatura*

1. Totes les candidatures presentades són examinades pel Consell d'Administració, que controla el compliment dels requisits definits en aquesta Llei.

2. L'acceptació o la denegació de la candidatura és notificada personalment a les persones interessades. Contra la denegació o l'acceptació d'una candidatura, tot/a candidat/a podrà presentar recurs davant la Junta Electoral en el termini de 48 hores. La Junta Electoral reclamarà immediatament els antecedents al Consell d'Administració en funcions, que els remetrà dins de les 48 hores següents, prèvia citació dels/de les altres candidats/ates, els/les quals disposaran d'unes altres 48 hores per efectuar al·legacions davant la Junta.

3. Contra l'acord de la Junta Electoral que haurà de dictar-se dins les 48 hores següents al termini de la presentació de les al·legacions, hi cap recurs davant la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia.

Article 74. *Manca de candidatures*

1. En el cas en què, per manca total de candidatures, no es pugui procedir a l'elecció dels membres del Consell d'Administració que representen les persones cotitzants, el nou Consell d'Administració queda vàlidament constituït pels quatre membres designats pel Govern.

2. Igualment, el Consell d'Administració queda vàlidament constituït pels quatre membres designats pel Govern i la persona o persones candidates que resultin elegides, encara que, per manca parcial de candidatures alguns dels col·legis esmentats a l'article 68 d'aquesta Llei no tinguin representació.

3. En el supòsit de manca de candidatures, el Govern ha de convocar eleccions per cobrir els càrrecs que faltin en el termini mínim de sis mesos i màxim de dotze.

Article 75. *Convocatòria*

La convocatòria es fa per carta al domicili de la persona electora o per comunicació electrònica. Hi han de constar almenys les indicacions següents:

a) La data de les eleccions.
b) L'adreça del local habilitat a aquest efecte i els horaris d'obertura.
c) El col·legi electoral al qual pertany la persona electora.
d) Les llistes binominals corresponents a aquest col·legi electoral.

A més, també es fa mitjançant publicació als mitjans de comunicació del país.

Article 76. *Proclamació de resultats*

1. Són proclamats membres del Consell d'Administració i suplents les persones següents:

a) Les persones candidates de les dues llistes més votades del col·legi electoral de les persones assalariades.
b) La persona candidata de la llista més votada del col·legi electoral dels pensionistes.
c) La persona candidata de la llista més votada del col·legi electoral de les persones que realitzen una activitat per compte propi.

2. Si en la votació es produeix un empat entre dues o més candidatures, en un termini de vuit dies s'ha de fer una nova votació entre aquestes candidatures.

3. Si en aquesta nova votació es produeix un altre empat, tan bon punt hagi acabat l'escrutini s'ha d'efectuar un sorteig, que consisteix a posar una papereta amb el nom de cada candidatura dintre l'urna amb la finalitat que resulti elegida la candidatura el nom de la qual surti primer de l'urna.

4. Els resultats de les eleccions són publicats al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra en un termini màxim de 15 dies naturals a comptar de la data en què han tingut lloc.

Article 77. *Regulació d'altres aspectes pràctics*

El Govern estableix i regula, per reglament, les modalitats pràctiques d'organització de les eleccions de les persones representants dels cotitzants al Consell d'Administració, el termini i la forma de la campanya electoral i la possibilitat de votar en diversos dies i en col·legis electorals distribuïts per cada una de les parròquies.

Capítol quart. Assessoria i control

Article 78. *Funcions d'assessoria i control*

1. Són funcions de la Caixa Andorrana de Seguretat Social:

a) Vetllar pel compliment per part de les empreses, prestadors sanitaris, així com qualsevol altra persona, de les normes dictades en matèria de seguretat social i en particular de la inscripció, afiliació, altes, baixes, variació de dades, cotitzacions i prestacions.
b) Comprovar que les persones peticionàries de qualsevol de les prestacions del sistema de la seguretat social reuneixin les condicions i els requisits exigits a aquest efecte.
c) Verificar que les persones que rebin qualsevol de les prestacions de la seguretat social continuïn complint els requisits exigits per percebre-les.
d) Facilitar informació en relació amb els drets que tenen les persones assegurades.
e) Qualsevol altra que tingui com a finalitat vetllar per l'aplicació correcta de la normativa vigent sobre seguretat social i la bona gestió del sistema en qualsevol de les seves branques.

2. Les actuacions que donin lloc a les funcions de control a les quals es refereix l'apartat anterior s'han de consignar en l'acta corresponent, i els fets i les circumstàncies consignats tenen la presumpció d'exactitud, llevat de prova en contra. Aquestes actes poden incloure el càlcul de les quantitats que s'han de liquidar en concepte de deutes per cotitzacions impagades i els recàrrecs exigibles.

Article 79. *Òrgans competents*

1. Les funcions referides a l'article anterior, d'acord amb l'organització aprovada pel Consell d'Administració a proposta de la Direcció General, les exerceixen:

a) L'Àrea de Control Sanitari.
b) L'Àrea de Control Administratiu.
c) El Gabinet Jurídic.

2. Aquests òrgans poden emprendre totes les accions investigadores que siguin necessàries, amb la col·laboració, si escau, dels departaments competents del Govern, dins dels límits que estableix la legislació sobre protecció de dades de caràcter personal.

3. Són funcions de l'Àrea de Control Sanitari:

a) Convocar qualsevol persona que pugui aportar informacions d'interès.
b) Demanar informació a totes les persones que cregui convenient.
c) Donar l'autorització mèdica per a les prestacions que requereixin un acord previ de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.
d) Expedir altes mèdiques.
e) Practicar les revisions mèdiques pertinents relacionades amb les prestacions.
f) Informar els assegurats sobre les prestacions cobertes i el bon ús dels serveis sanitaris.
g) Participar en les comissions en què està prevista la seva participació per reglament.
h) Valorar el grau d'invalidesa, en el si d'una comissió creada a tal efecte, especificant, de forma detallada, els elements que s'han tingut en compte per a la determinació del grau d'invalidesa.

4. Són funcions de l'Àrea de Control Administratiu:

a) Convocar qualsevol persona que pugui aportar informacions d'interès.
b) Presentar-se en qualsevol lloc de treball per efectuar els controls relacionats amb el compliment de la normativa.
c) Demanar informació a totes les persones que cregui convenient.
d) Elaborar informes i aixecar acta dels fets i de les circumstàncies que poden constituir infraccions a la normativa sobre seguretat social d'acord amb l'article 78.2.
e) Participar en la instrucció de procediments sancionadors.
f) Presentar-se al domicili de les persones assegurades en situació de baixa per incapacitat temporal per al treball per tal de comprovar que es troben al seu domicili en la franja horària pertinent segons el que s'estableixi per reglament.
g) Accedir de forma automàtica a dades relatives a la titularitat d'empreses i de societats, per tal de comprovar que els titulars no consten com a persones assegurades indirectes i a càrrec d'una persona assegurada directa.
h) Constatar totes les infraccions o els mancaments comesos pels subjectes contra el règim de seguretat social.
i) Expedir altes administratives.

5. Són funcions del Gabinet Jurídic:

a) Convocar qualsevol persona que pugui aportar informacions d'interès.
b) Demanar informació a totes les persones que cregui convenient.
c) Participar en la instrucció de procediments sancionadors.
d) Resoldre totes les dificultats o divergències que es puguin produir en l'aplicació del règim de seguretat social.
e) Efectuar i incoar les accions davant la tercera persona responsable i/o la seva companyia d'assegurances en les accions de rescabalament per part d'una tercera persona.
f) Informar sobre tots els recursos presentats al Consell d'Administració i proposar les resolucions escaients.
g) Recopilar i facilitar trimestralment al Consell d'Administració la jurisprudència emanada dels òrgans jurisdiccionals.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 80. *Altres mesures aplicables*

1. Per tal de millorar l'aplicació i la gestió del sistema de seguretat social, el Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, a proposta de la Direcció General, pot aprovar anualment plans d'acció en funció de les experiències i els resultats de les actuacions de control dutes a terme l'any anterior.

2. Per facilitar el control per part del Govern del compliment de la normativa laboral, la Caixa Andorrana de Seguretat Social ha de donar informació detallada dels accidents laborals i de les malalties professionals de totes les empreses al departament del Govern competent en matèria d'inspecció de treball.

3. El Govern i la Caixa Andorrana de Seguretat Social s'intercanvien totes les informacions i les dades que estimin necessàries o convenients per exercir de forma eficaç les seves competències respectives, i per accelerar la instrucció d'expedients i l'atorgament de prestacions, amb el límit del respecte a la legislació sobre la protecció de dades de caràcter personal.

En particular, els ministeris competents del Govern comuniquen a la Caixa Andorrana de Seguretat Social la informació relacionada amb l'alta, la variació de dades i la baixa de les persones titulars d'una autorització de professió titulada, d'un comerç o indústria, d'una explotació agrícola o ramadera o d'un contracte de parceria, i dels administradors de societats mercantils. D'altra banda, el departament del Govern competent en matèria de tributs subministra a la Caixa Andorrana de Seguretat Social la informació per determinar i verificar la cotització de les persones que exerceixen una activitat per compte propi.

4. La Caixa Andorrana de Seguretat Social, amb l'acceptació de la persona interessada, pot compensar els saldos deutors i creditors de les persones assegurades del sistema de seguretat social amb les pensions i tota altra prestació prevista per la Llei a satisfer a l'assegurat.

5. La Caixa Andorrana de Seguretat Social, amb la notificació prèvia a la persona interessada, pot compensar els saldos deutors generats per l'atorgament d'un volant de presa en càrrec de les persones assegurades del sistema de seguretat social amb les pensions i tota altra prestació prevista per la Llei a satisfer a l'assegurat. En el cas que la compensació s'efectuï amb el pagament d'una pensió, la retenció màxima d'aquesta pensió no podrà superar el 25% d'aquesta.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 27/02/2019

Article 81. *Obligació d'informar dels prestadors de serveis de salut*

Els prestadors de serveis de salut estan obligats a transmetre a l'Àrea de control sanitari de la Caixa Andorrana de Seguretat Social la informació necessària relativa als actes sanitaris realitzats a les persones assegurades amb l'objectiu de donar suport a les transaccions econòmiques que s'hagin d'efectuar com a conseqüència d'aquests actes.

Article 82. *Gabinet jurídic*

1. El Gabinet Jurídic, integrat en el si de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, està format per persones llicenciades en dret i per advocats de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

2. La defensa davant dels tribunals dels interessos de la Caixa Andorrana de Seguretat Social per part dels advocats adscrits al seu gabinet jurídic s'exerceix d'acord amb el que disposa aquesta Llei i la Llei qualificada de la justícia.

Títol II. Gestió financera

Capítol primer. Disposicions generals

Article 83. *Patrimoni de la seguretat social*

1. Les cotitzacions, béns, accions i qualsevol altre recurs de la seguretat social constitueix un patrimoni únic i destinat exclusivament a les seves finalitats.

2. La titularitat del patrimoni únic de la seguretat social correspon a la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

3. Els contractes que celebri la Caixa Andorrana de Seguretat Social es regeixen per la Llei de contractació pública.

4. Els béns i els drets que formen part del patrimoni de la seguretat social són inembargables.

Article 84. *Fons de reserves de les diferents branques*

1. Amb la finalitat d'atendre les necessitats futures del sistema de seguretat social en matèria de prestacions contributives de la branca de jubilació es manté el fons de reserves tècniques existent.

2. Eventualment, si a la branca general es constata l'existència de superàvit, aquest es destina a formar part d'un fons de reserves per atendre les necessitats futures d'aquesta branca.

3. Resten prohibides les transferències entre els dos fons.

4. Les reserves que formen aquests fons estan invertides de forma que es coordini la prudència amb l'obtenció del grau de liquidesa, rendibilitat i seguretat tècnicament precís.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 a l'11/02/2015

Article 85

Sense contingut

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 a l'11/02/2015

Article 86. *Fonts de finançament*

1. El sistema de seguretat social es finança mitjançant les cotitzacions corresponents a les persones assegurades, les quantitats recaptades en concepte de recàrrecs, sancions i altres de semblants característiques, els sistemes complementaris de finançament procedents del pressupost del Govern i, si escau i en els termes que es fixin per llei, mitjançant la utilització del fons de reserves o de qualsevol altra font que s'hi determini.

2. El patrimoni del fons de reserves de la branca jubilació s'ha de mantenir com a mínim amb l'import que presenti el 31 de desembre de l'any anterior al primer any en què els ingressos per cotitzacions i recàrrecs d'aquesta branca siguin inferiors a les prestacions contributives al seu càrrec més les despeses administratives que corresponguin.

3. El pressupost de l'Administració general finança les despeses següents del sistema de seguretat social:

a) Els complements no contributius de les pensions de jubilació atorgats en aplicació de l'article 203 de la Llei 17/2008, del 3 d'octubre, de la seguretat social, i les seves modificacions posteriors.
b) Els complements no contributius de les pensions de viduïtat atorgats en aplicació de l'article 184.
c) La part corresponent als imports destinats al pagament dels punts de jubilació atorgats sobre la base de l'article 41 del Reglament tècnic de la seguretat social vigent fins al 31 d'octubre de 2009.
d) Els complements no contributius de les pensions de vellesa atorgats sobre la base de l'article 2 de la Llei 4/2006, del 7 d'abril, de mesures urgents i puntuals de reforma del sistema de seguretat social vigent fins al 31 d'octubre de 2009.
e) La part corresponent a la concessió de la prestació de reembossament de fins al 100% de les tarifes de responsabilitat per a les persones a què fa referència l'article 139, apartats 6 i 7.
f) Els complements no contributius de les pensions d'invalidesa, regulats a l'article 170 bis.
g) El dèficit pressupostari que es pugui produir a la branca general i a la branca de jubilació.
h) La part corresponent a la diferència entre la revaloració d'acord amb l'índex de preus de consum i l'increment de les pensions reconegudes per la Caixa Andorrana de Seguretat Social d'un import brut inferior a 1.050 euros previst a l'article 25 bis de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2019.
i) La part corresponent a la diferència entre l'increment de les pensions establert en l'article 7 de la Llei 23/2019, del 12 de desembre, de mesures urgents en matèria d'arrendaments d'habitatge i per millorar el poder adquisitiu i la variació percentual de l'índex general de preus al consum (IPC) d'Andorra de l'any 2019.

Mostra redacció anterior, vigent del 21/03/2019 al 16/03/2020

Mostra redacció anterior, modificada abans de la seva entrada en vigor

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/03/2015 al 20/03/2019

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 87. *Gestió de recursos*

1. La gestió de les branques general i jubilació comporta la recaptació dels seus recursos i l'aplicació de forma separada.

2. Els estats financers anuals, incloses les deduccions per cobrir les despeses de gestió, l'afectació dels resultats i les inversions, es presenten de forma clarament diferenciada per cada una de les branques segons el pla de comptabilitat establert reglamentàriament.

3. Correspon al Consell d'Administració, per majoria de les cinc vuitenes parts dels seus membres, examinar i aprovar els estats financers i trametre'ls al Govern.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 88. *Pressupost*

1. El Consell d'Administració tramet anualment al Govern la proposta de pressupost i inclou, si escau, la proposta d'actualització de les cotitzacions, del factor de conversió regulat a l'article 201 i del coeficient tècnic reductor esmentat en l'article 202.

El Govern a través del Projecte de llei del pressupost proposa la repartició de les cotitzacions entre la part assalariada i la part empresarial, quan escau, i la revalorització anual de les pensions i el tramet al Consell General perquè sigui aprovat.

2. El pressupost de cadascuna de les branques ha de mantenir un equilibri, ja sigui mitjançant l'adaptació de les cotitzacions o bé mitjançant préstecs entre branques, dins els límits del que disposa l'article 89.

En el cas que aquest equilibri no es pugui mantenir en els termes esmentats, el pressupost de l'Estat ha d'aportar els recursos suficients per assolir aquest objectiu, sense perjudici de la utilització dels fons de reserva en els termes que es fixin per llei.

3. El pressupost de la branca de jubilació, en la modalitat contributiva, ha de tendir a un equilibri a llarg termini.

La Caixa Andorrana de Seguretat Social ha d'elaborar, com a mínim, cada tres anys, un estudi actuarial i trametre'l al Govern, proposant les mesures necessàries per mantenir la viabilitat futura de la branca de jubilació.

4. El pressupost de la branca de jubilació ha d'anar acompanyat de l'estudi actuarial pertinent actualitzat l'any que correspongui elaborar-lo segons l'apartat precedent.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 89. *Préstecs entre branques*

1. Només es poden realitzar préstecs entre branques en els dos supòsits següents:

a) Per equilibrar el pressupost per raons de tipus conjuntural justificades tècnicament. En aquest cas, s'ha d'amortitzar en un termini màxim de dos anys, i amb el benentès que les mateixes branques no es poden atorgar cap altre préstec fins que hagin transcorregut cinc anys.
b) Per realitzar inversions a llarg termini. En aquest cas la durada del préstec s'ha d'adaptar a la durada de l'amortització de la inversió.

2. Els préstecs comporten el pagament d'interessos a preu de mercat. Aquests interessos es calculen i comptabilitzen anualment.

3. Tots els préstecs han de ser atorgats per decisió del Consell d'Administració, per majoria de les tres quartes parts dels seus membres.

Article 90. *Rescabalament per part d'una tercera persona responsable*

1. Si una patologia soferta per una persona assegurada ha estat causada per una tercera persona responsable, la Caixa Andorrana de Seguretat Social pot exigir d'aquest tercer responsable i de la seva companyia d'assegurances, solidàriament, el pagament d'un import que pot arribar fins a la totalitat de les despeses ocasionades per l'atenció sanitària íntegra de la persona assegurada que hagin resultat de la lesió i de la resta de prestacions que hagi satisfet per aquest concepte, sense perjudici d'altres compensacions econòmiques a les quals pugui tenir dret la persona assegurada lesionada.

2. En els supòsits establerts en el paràgraf anterior, la Caixa Andorrana de Seguretat Social reclama al tercer responsable l'import de totes les prestacions satisfetes a la persona assegurada en aplicació de la legislació, incloent-hi la cotització que hagi assumit la Caixa Andorrana de Seguretat Social d'acord amb l'article 105, i el capital per defunció. Si escau, la prestació mèdica o pensió abonada a la víctima o als seus familiars pot ser capitalitzada.

S'estableix per reglament el barem utilitzat per capitalitzar les pensions o les prestacions mèdiques.

3. La Caixa Andorrana de Seguretat Social pot fer efectiva la reclamació directament al tercer responsable i/o solidàriament a la companyia d'assegurances.

Si hi ha manca d'acord, pot reclamar les despeses ocasionades i els interessos legals de demora a la tercera persona responsable i/o a la seva companyia d'assegurances per la via civil d'acord amb el procediment que escaigui o en els processos penals, reclamant la totalitat de les despeses ocasionades d'acord amb les disposicions del Codi de procediment penal vigent.

4. En cas que la responsabilitat de l'accident escaigui en part a la tercera persona i en part a la víctima, la Caixa Andorrana de Seguretat Social només pot recuperar la proporció corresponent.

5. La Caixa Andorrana de Seguretat Social no pot exigir en cap cas el rescabalament d'una quantitat superior a la que els tribunals assenyalin com a indemnització que ha de pagar la tercera persona responsable.

6. La reclamació de les prestacions prescriu al cap de cinc anys a comptar de la consolidació de les lesions o de la defunció de la víctima.

7. L'Administració pública definida pel Codi de l'Administració, l'Administració de Justícia, les companyies d'assegurances, els prestadors de salut i els particulars han de lliurar a la CASS les dades relatives als accidents i/o incidents amb lesions amb un tercer responsable per permetre a la CASS conèixer i quantificar el dret a rescabalament per part d'una tercera persona responsable.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/03/2015 al 16/09/2019

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 91. *Rescabalament en cas d'accident de treball o malaltia professional*

1. Sense perjudici de l'article anterior, quan la causa de l'accident de treball o de la malaltia professional es consideri una falta inexcusable de l'empresari, la CASS pot exigir-li el pagament de la totalitat de les despeses ocasionades per l'atenció sanitària íntegra de la persona assegurada que ha comportat aquest accident o aquesta malaltia professional, així com de la resta de prestacions que hagi de satisfer per aquest concepte, sense perjudici d'altres compensacions econòmiques a les quals pugui tenir dret la persona assegurada, amb el límit màxim de 30 vegades el salari mínim.

2. Amb aquesta finalitat, la Caixa Andorrana de Seguretat Social pot reclamar a l'empresari una cotització suplementària calculada d'acord amb el salari mitjà, que pot ser percebuda durant el temps que sigui necessari fins al rescabalament total.

3. S'entén per "falta inexcusable" la falta comesa per l'empresari per imprudència o negligència sense tenir en compte les regles elementals de seguretat establertes en la normativa vigent. S'entén igualment per "falta inexcusable" la comissió d'una falta greu o molt greu d'acord amb la normativa de seguretat i salut en el treball, així com la comissió d'una imprudència o negligència que comporti la declaració de responsabilitat de l'empresa per part dels tribunals.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/03/2015 al 16/09/2019

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Capítol segon. Cotització

Secció primera. Normes generals

Article 92. *Objecte*

1. La liquidació dels deutes amb la seguretat social comprèn els actes relatius a la determinació de les diferents classes de deutes, possibilitant la seva execució material mitjançant el seu compliment en forma voluntària i, si no n'hi hagués, mitjançant el seu compliment forçós en via de constrenyiment.

A aquest efecte, la liquidació té com a objecte la realització de tots els actes identificadors dels deutes amb la seguretat social en els seus diferents elements com quantia, objecte, motivació i declaració liquidadora i la seva comunicació o notificació, si procedissin.

2. Els actes de determinació dels subjectes, objecte, quantia i contingut dels deutes amb la seguretat social efectuats per la Caixa Andorrana de Seguretat Social gaudeixen de presumpció de legalitat.

La seva efectivitat únicament resulta afectada per resolució administrativa o judicial que declari la seva il·legalitat i, en conseqüència, els anul·li o modifiqui.

3. Els actes de la Caixa Andorrana de Seguretat Social en matèria de gestió liquidadora són impugnables en via administrativa i jurisdiccional.

Article 93. *Recàrrecs*

1. Un cop transcorregut el termini de pagament sense que s'hagi produït l'ingrés de les cotitzacions, es merita un recàrrec del 0,05% per cada dia de retard sobre l'import de les cotitzacions degudes durant els sis primers mesos d'impagament. Transcorregut el termini de sis mesos s'aplica un recàrrec del 20% sobre l'import impagat i aquest import, a partir de la data de l'inici del procediment de constrenyiment i fins a la data de pagament del deute, merita un interès moratori equivalent al doble de l'interès legal establert per cada any a la Llei del pressupost general.

2. El procediment de constrenyiment s'inicia mitjançant la notificació d'una provisió de constrenyiment a la persona deutora en què la Caixa Andorrana de Seguretat Social identifica el deute pendent, liquida els recàrrecs que corresponguin i la insta a efectuar el pagament.

3. En la imposició de recàrrecs es té en compte especialment si el retard en el pagament de les cotitzacions és degut a un error administratiu de la Caixa Andorrana de Seguretat Social; si és així, s'anul·la.

4. En els supòsits de bona fe i d'absència de negligència greu o de reincidència, els recàrrecs es redueixen en un 50% si l'infractor ingressa l'import de la liquidació de les cotitzacions degudes abans que el requereixi la Caixa Andorrana de Seguretat Social. Es redueixen en un 30% si l'infractor ingressa l'import de la liquidació en el termini de deu dies a comptar del requeriment.

5. A l'efecte d'aquest article, es considera "reincidència" la imposició d'un recàrrec per resolució ferma durant els darrers dos anys.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 94. *Obligatorietat de la cotització*

1. La cotització a la seguretat social és obligatòria per a totes les persones que es troben dins de l'àmbit de l'aplicació d'aquesta Llei.

2. La quota de la seguretat social expressa l'import de l'obligació de cotitzar a la seguretat social durant un temps delimitat, designat període de liquidació, pel que fa als subjectes obligats a cotitzar.

Aquesta quantitat resulta de l'operació liquidadora d'aplicar un percentatge, anomenat tipus de cotització, a una quantitat denominada base de cotització, sense perjudici que la seva quantia pugui ser fixada directament per altres normes.

Article 95. *Dinàmica de l'obligació de cotitzar*

1. L'obligació de cotitzar neix amb el començament del treball assalariat, l'activitat professional, la situació relacionada amb l'activitat de les persones incloses al camp d'aplicació dels règims especials o el començament de la percepció d'una prestació.

2. La no presentació de la sol·licitud de l'afiliació i/o de l'alta no impedeix el naixement de l'obligació de cotitzar des del moment en què així s'estableixi, sense perjudici dels efectes que en relació amb les prestacions hagin d'atribuir-se a aquestes cotitzacions efectuades amb anterioritat.

3. L'obligació de cotitzar es manté per tot el període que les persones assalariades presten serveis a una empresa, les persones que realitzen una activitat per compte propi porten a terme la seva activitat econòmica, les persones incloses dins dels diferents règims especials es trobin incloses en els mateixos o els pensionats rebin una prestació o pensió del sistema de seguretat social.

4. L'obligació de cotitzar s'extingeix amb el cessament a la feina, en l'activitat o en la situació determinant del naixement i subsistència de l'obligació de cotitzar, sempre que es comuniqui la baixa en el temps i forma establerts.

5. En els casos que no se sol·liciti la baixa o es formuli fora del termini i en un model o mitjà diferent dels establerts, no s'extingeix l'obligació de cotitzar fins al dia que la Caixa Andorrana de Seguretat Social conegui la situació que determina la finalització de l'obligació de cotitzar.

Article 96. *Liquidació de les quotes*

1. Els períodes de liquidació de quotes es refereixen a mensualitats naturals completes i vençudes, encara que la meritació d'aquelles i/o el seu pagament s'efectuï per períodes diferents de mesos.

La Caixa Andorrana de Seguretat Social pot establir o autoritzar, en ambdós casos de manera expressa, liquidacions per períodes superiors o inferiors.

2. Les cotitzacions han de pagar-se en el termini de quinze dies naturals següents al venciment del període de liquidació.

3. La liquidació de les quotes s'efectua mitjançant la formalització, per part dels subjectes responsables de l'obligació de cotitzar, dels documents de cotització que determini la Caixa Andorrana de Seguretat Social, d'acord amb el procediment regulat per reglament.

4. En tot cas, la presentació dels documents de cotització és sempre obligatòria.

5. Es determina per reglament el termini de pagament i els documents de cotització en els supòsits dels règims especials.

6. Les persones que exerceixen una activitat econòmica per compte propi poden regularitzar les cotitzacions efectuades des de l'inici de l'any natural a través d'una declaració extraordinària, que, si s'efectua no més tard del 31 de juliol de l'any en curs, no genera recàrrecs.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 31/08/2019

Secció segona. Cotització a la branca general

Article 97. *Subjectes de la cotització de les persones assalariades*

1. Estan subjectes a l'obligació de cotitzar les persones assalariades que, pel que fa a la seva activitat, es trobin compreses en el seu camp d'aplicació i els empresaris per compte del qual treballin.

2. La cotització corresponent a les persones assalariades comprèn dos aportacions:

a) L'aportació de l'empresari.
b) L'aportació del treballador.

3. L'aportació del treballador en la cotització és del seu càrrec exclusiu, i tot pacte en sentit contrari és nul.

L'empresari descompta als seus treballadors, en el moment de fer-los efectives les retribucions, l'aportació que correspongui a cadascun d'ells.

4. L'empresari que, havent efectuat aquest descompte, no ingressi dins del termini les aportacions corresponents als seus treballadors incorre en responsabilitat davant seu i davant la Caixa Andorrana de Seguretat Social, sense perjudici de les responsabilitats penal i administrativa que siguin procedents.

5. La manca de pagament de les cotitzacions no comporta la pèrdua dels drets a les prestacions.

La Caixa Andorrana de Seguretat Social procedeix al pagament d'aquestes prestacions, sense perjudici de la reclamació a l'empresari de les cotitzacions i els recàrrecs corresponents.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 98. *Base de cotització de les persones assalariades*

1. La base de cotització de les persones assalariades mentre presten serveis està constituïda pel salari global, en els termes definits a la legislació laboral, les indemnitzacions i quitances i qualsevol altra remuneració, que, amb caràcter mensual, tingui dret a percebre la persona assalariada o la que efectivament percebi de ser aquesta superior, per raó del treball que realitzi per compte de l'empresa on presta serveis.

2. No es computa en la base de cotització la participació al finançament per part de l'empresa a un pla complementari de jubilació públic o privat de la persona assalariada i de la percepció dels avantatges o dels rendiments d'aquest pla.

Els imports i les modalitats de cotització en cas de recuperació en forma de capital del pla de jubilació constituït així s'han d'establir reglamentàriament.

3. És nul qualsevol acte o pacte individual o col·lectiu que pretengui alterar la base de cotització establerta, excepte en aquells supòsits que per disposició legal s'estableixi el contrari.

4. La base de cotització dels socis que es troben inclosos dins del col·lectiu de persones assalariades i assimilades, d'acord amb l'article 18, està constituïda pel salari global, qualsevol que sigui la seva forma o denominació que, amb caràcter mensual, tingui dret a percebre, però com a mínim ha de ser igual al salari mínim oficial.

5. En el cas de resolucions judicials fermes relatives a un acomiadament fet de forma indeguda, un acomiadament improcedent, un acomiadament injustificat o un desistiment justificat de la persona assalariada, l'Administració de justícia i la persona assegurada han de lliurar a la CASS una còpia de la resolució esmentada.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/07/2013 al 16/09/2019
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 30/06/2013

Article 99. *Requisit del salari mínim*

1. Per tenir dret a les prestacions de la branca general, la base de cotització global mensual cotitzada per la persona assalariada, així com per la persona que realitza una activitat per compte propi, ha de ser igual o superior a l'import del salari mínim mensual oficial.

2. La persona assalariada o la que realitza una activitat per compte propi amb una base de cotització global mensual inferior a l'import del salari mínim mensual oficial, sempre que no quedi inclosa en l'àmbit d'aplicació d'un dels règims especials previstos als articles 223 bis i 224, ha de complementar la cotització amb una quantitat que, sumada a la cotització realitzada, sigui igual a aquesta base mínima, en les condicions que s'estableixen per reglament.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/07/2013 al 28/02/2015
Mostra redacció anterior, vigent del 19/01/2012 al 30/06/2013
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 18/01/2012

Article 100. *Percentatges de cotització de les persones assalariades*

1. Els percentatges de cotització a la branca general, quan també es cotitza a la branca jubilació, són de:

Pagador	Percentatge
Part empresarial	7%

Part assalariada	3%

2. Qualsevol modificació del percentatge de cotització a la branca general es pot portar a terme per la Llei del pressupost per cada exercici econòmic.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/03/2015 al 31/03/2016
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 101. *Cotització de les persones que exerceixen una activitat econòmica per compte propi*

1. Les cotitzacions de les persones que exerceixen una activitat per compte propi les satisfà directament la persona interessada.

2. La base de cotització es calcula aplicant, al salari global mensual mitjà cotitzat pel conjunt de les persones assalariades a la Caixa Andorrana de Seguretat Social de l'any natural immediatament anterior, els percentatges següents:

a) Un 25%, si la persona que exerceix una activitat econòmica per compte propi:
i) Té el càrrec d'administrador de societats, i no ha obtingut una remuneració per aquesta activitat tal com la defineix l'article 19 o ha generat una renda neta d'activitats econòmiques en l'exercici econòmic anterior inferior a 6.000 euros, i la xifra de negoci de la societat que administra és, en l'exercici econòmic anterior, inferior a 300.000 euros si la societat exerceix una activitat professional o empresarial o a 600.000 euros per a la resta de negocis.
ii) És titular d'una autorització de professió titulada, d'un comerç o indústria o d'una explotació agrícola o ramadera, i presenta en l'exercici econòmic anterior una renda neta d'activitats econòmiques inferior a 6.000 euros, així com una xifra de negoci inferior a 150.000 euros si exerceix una activitat professional o empresarial o a 300.000 euros per a la resta de negocis, i, alhora, és una persona assalariada per a la qual es cotitza almenys el salari mínim o és una persona beneficiària d'una pensió de jubilació de la Caixa Andorrana de Seguretat Social o d'un altre organisme de seguretat social que pertany a un país que tingui subscrit un conveni amb el Principat d'Andorra o és una persona beneficiària d'una pensió d'invalidesa derivada d'accident no laboral o malaltia comuna de grup 1.

b) Un 50%, si la persona que exerceix una activitat econòmica per compte propi:
i) Es troba en els dotze primers mesos a comptar de la data d'inici de l'activitat que dona lloc a la inscripció en el col·lectiu de persones que fan una activitat per compte propi. S'entén com a data d'inici de l'activitat d'un administrador de societats la inscripció de la constitució de la societat prop del Registre de Societats del Govern.
ii) És titular d'una autorització de professió titulada, d'un comerç o indústria o d'una explotació agrícola o ramadera, i ha generat en l'exercici econòmic anterior una renda neta d'activitats econòmiques inferior a 12.000 euros, així com una xifra de negoci inferior a 150.000 euros si exerceix una activitat professional o empresarial o a 300.000 euros per la resta de negocis i no compleix els requisits establerts en l'apartat 2.a) ii) d'aquest article.
iii) És administrador de societats i ha generat en l'exercici econòmic anterior una renda neta d'activitats econòmiques igual o superior a 6.000 euros i inferior a 12.000 euros, i la xifra de negoci de la societat que administra és, en l'exercici econòmic anterior, inferior a 300.000 euros si la societat exerceix una activitat professional o empresarial o a 600.000 euros per a la resta de negocis.

c) Un 62,5%, si la persona que exerceix una activitat econòmica per compte propi:
i) És titular d'una autorització de professió titulada, d'un comerç o indústria o d'una explotació agrícola o ramadera, i ha generat en l'exercici econòmic anterior una renda neta d'activitats econòmiques igual o superior a 12.000 euros i inferior a 18.000 euros, així com una xifra de negoci inferior a 150.000 euros si exerceix una activitat professional o empresarial o a 300.000 euros per a la resta de negocis.
ii) És administrador de societats i ha generat en l'exercici econòmic anterior una renda neta d'activitats econòmiques igual o superior a 12.000 euros i inferior a 18.000 euros, i la xifra de negoci de la societat que administra és, en l'exercici econòmic anterior, inferior a 300.000 euros si la societat exerceix una activitat professional o empresarial o a 600.000 euros per a la resta de negocis.

d) Un 75%, si la persona que exerceix una activitat econòmica per compte propi:
i) És titular d'una autorització de professió titulada, d'un comerç o indústria o d'una explotació agrícola o ramadera, i ha generat en l'exercici econòmic anterior una renda neta d'activitats econòmiques igual o superior a 18.000 euros i inferior a 24.000 euros, així com una xifra de negoci inferior a 150.000 euros si exerceix una activitat professional o empresarial o a 300.000 euros per a la resta de negocis.
ii) És administrador de societats i ha generat en l'exercici econòmic anterior una renda neta d'activitats econòmiques igual o superior a 18.000 euros i inferior a 24.000 euros, i la xifra de negoci de la societat que administra és, en l'exercici econòmic anterior, inferior a 300.000 euros si la societat exerceix una activitat professional o empresarial o a 600.000 euros per a la resta de negocis.

e) Un 125%, si la persona que exerceix una activitat econòmica per compte propi:
i) És titular d'una autorització de professió titulada, d'un comerç o indústria o d'una explotació agrícola o ramadera, i ha generat en l'exercici econòmic anterior una renda neta d'activitats econòmiques superior a 40.000 euros, o una xifra de negoci superior a 200.000 euros en cas d'activitat professional o empresarial o superior a 400.000 euros per a la resta de negocis.
ii) És administrador d'una societat i ha generat en l'exercici econòmic anterior una renda neta d'activitats econòmiques superior a 40.000 euros o la xifra de negoci de la societat que administra és, en l'exercici econòmic anterior, superior a 400.000 euros si la societat realitza una activitat professional o empresarial o a 800.000 euros per a la resta de negocis.

f) I un 137,5%, si la persona que exerceix una activitat econòmica per compte propi:
i) És titular d'una autorització de professió titulada, d'un comerç o indústria o d'una explotació agrària o ramadera, i ha generat en l'exercici econòmic anterior una renda neta d'activitats econòmiques superior a 50.000 euros, i una xifra de negoci superior a 200.000 euros en cas d'activitat professional o empresarial o superior a 400.000 euros per a la resta de negocis.
ii) És administrador d'una societat i ha generat en l'exercici econòmic anterior una renda neta d'activitats econòmiques superior a 50.000 euros, i la xifra de negoci de la societat que administra és, en l'exercici econòmic anterior, superior a 400.000 euros si la societat exerceix una activitat professional o empresarial o superior a 800.000 euros per la resta de negocis.

La resta de persones que exerceixen una activitat econòmica per compte propi cotitzen sobre el 100% del salari mensual global mitjà cotitzat de l'any anterior.

L'administrador de societats no es pot beneficiar de cap base reduïda de cotització quan a banda d'aquesta funció exerceix activitats pròpies del negoci de la societat que administra.

En el cas que la base de cotització calculada d'acord amb les lletres b), c) i d) anteriors resulti inferior al salari mínim vigent en cada moment, la base de cotització s'entén aleshores que és igual a l'import en què estigui establert el salari mínim.

3. La renda neta d'activitats econòmiques es defineix en la llei reguladora de l'impost sobre la renda de les persones físiques. La xifra de negoci és la suma de les rendes íntegres d'activitats econòmiques del titular de l'activitat per compte propi d'acord amb la mateixa Llei, i s'addicionen a la renda neta d'activitats econòmiques del titular les retribucions a favor de les altres persones que treballin amb el titular de l'activitat i hi convisquin, sense que hi hagi una relació laboral, i que s'hagin deduït com a despeses.

En el supòsit d'administradors de diverses societats, es pren com a xifra de negoci la suma de la de totes les societats que administrin. Si algunes d'aquestes societats exerceixen activitats professionals o empresarials i d'altres no, per determinar la base de cotització es pren la referència prevista a l'apartat 2 anterior per a les societats que exerceixen una activitat professional o empresarial.

Les activitats incloses en els negocis relacionats amb serveis professionals i empresarials es defineixen per reglament.

4. Les persones que fan més d'una activitat per compte propi només es poden acollir al supòsit que regula el número i de la lletra b de l'apartat 2 anterior si totes les activitats compleixen els seus requisits.

5. La Caixa Andorrana de Seguretat Social liquida la cotització de les persones que exerceixen una activitat per compte propi mensualment i pel mateix import de la darrera declaració presentada.

A manca de declaració es liquida sobre la base del 100% del salari mensual global mitjà, sense perjudici de la meritació dels recàrrecs i interessos que corresponguin.

Correspon a l'assegurat per compte propi modificar la declaració quan sigui aplicable una base de cotització diferent. Sense perjudici de les responsabilitats de l'assegurat que escaiguin, la Caixa Andorrana de Seguretat Social modifica l'import de cotització si té coneixement que la declaració és incorrecta, amb efectes a partir del dia 1 de gener de l'any corrent. Aquesta modificació genera recàrrecs i interessos pels mesos declarats en els quals la base de cotització havia de ser superior.

6. Les persones que desitgin acollir-se a les bases de cotització regulades a les lletres a), b), c) i d) de l'apartat 2 anterior, han de presentar una sol·licitud mitjançant els formularis facilitats per la Caixa Andorrana de Seguretat Social. En qualsevol cas, les persones que exerceixen una activitat per compte propi i que hagin de cotitzar efectuen la declaració de cotització mitjançant els formularis facilitats per la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

7. El percentatge de cotització és del 10%.

8. Qualsevol modificació de les bases o del percentatge de cotització a la branca general o de les quantitats indicades en euros es pot portar a terme per la llei del pressupost per a cada exercici econòmic.

9. La persona amb discapacitat que d'acord amb la normativa vigent hagi estat afiliada pel Govern en el règim especial de la seguretat social per a persones amb discapacitat, només s'ha de fer càrrec de la part de la cotització aplicable a la diferència entre la base de cotització que correspongui d'acord amb el que preveu l'apartat 2 anterior i la base de cotització del salari mínim interprofessional.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/04/2016 al 31/08/2019

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/03/2015 al 31/03/2016

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Secció tercera. Cotització a la branca de jubilació

Article 102

Sense contingut

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 103. *Cotització de les persones assalariades*

1. La base de cotització de les persones assalariades és la mateixa que s'aplica a la cotització a la branca general.

2. Els percentatges de cotització són de:

Pagador	Percentatge
Part empresarial	8,5%
Part assalariada	3,5%

3. Qualsevol modificació del percentatge de cotització a la branca jubilació es pot portar a terme per la Llei del Pressupost per cada exercici econòmic.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 104. *Cotització de les persones que realitzen una activitat per compte propi*

1. La base de cotització de les persones que realitzen una activitat per compte propi és la mateixa que s'aplica a la cotització a la branca general.

2. El percentatge de cotització és del 12%.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Secció quarta. Disposició comuna

Article 105. *Cotització de les persones beneficiàries d'una prestació econòmica a les branques general i de jubilació*

1. Durant la percepció d'una prestació econòmica de la branca general es manté l'obligació de cotitzar, tant a la branca general com a la branca de jubilació.

No existeix aquesta obligació mentre es perceben pensions d'orfenesa o de viduïtat temporals, sense que això suposi la pèrdua de cap dret de la branca general.

2. La base de cotització és la quantitat que es percep com a prestació i els percentatges de cotització són els que s'indiquen en els articles 100 i 103 si es tracta de persones assalariades i els articles 101 i 104 si són persones que exerceixen una activitat per compte propi.

3. Les prestacions lliurades a les persones assalariades donen lloc a la retenció de la part assalariada de la cotització. La Caixa Andorrana de Seguretat Social substitueix a l'empresa i paga la part empresarial de les cotitzacions esmentades.

4. En el cas de les prestacions lliurades a les persones que exerceixen una activitat per compte propi, l'obligat a pagar la cotització durant la percepció de la prestació continua sent la persona que exerceix una activitat per compte propi, a excepció de les prestacions d'invalidesa derivades d'accident no laboral o malaltia comuna, en què la Caixa Andorrana de Seguretat Social substitueix la persona que exerceix una activitat per compte propi i paga per assimilació el percentatge de la part empresarial previst per a les persones assalariades.

El pagament es fa mitjançant el descompte de la prestació de la quantitat obligada a cotitzar.

5. Les pensions satisfetes pel Govern en el marc de la normativa d'atenció social cotitzen en la seva totalitat; en aquests casos el Govern es fa càrrec de la cotització de la part empresarial i la persona beneficiària, de la part assalariada.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 31/08/2019

Secció cinquena. Cotització de les persones beneficiàries d'una pensió de jubilació

Article 106. *Cotització durant la percepció d'una pensió de jubilació*

1. Durant la percepció d'una pensió de jubilació o d'una pensió de viduïtat vitalícia, solament es manté l'obligació de cotitzar a la branca general.

2. La base de cotització és la quantitat que es percep com a pensió.

3. El percentatge de cotització és del 10%, que es distribueix en un 3% que assumeix la persona beneficiària i un 7% que paga la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

4. El pagament es fa mitjançant el descompte de la pensió de la quantitat obligada a pagar per la persona beneficiària.

Capítol tercer. Recaptació

Article 107. *Concepte i competència*

1. La gestió recaptatòria en l'àmbit de la seguretat social consisteix en l'exercici de l'activitat administrativa que té per objecte la realització dels crèdits i drets de la seguretat social.

2. La gestió de la recaptació dels recursos del sistema de la seguretat social és de competència exclusiva de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Article 108. *Procediment*

1. El període voluntari de recaptació s'inicia en la data de començament del termini reglamentari d'ingrés i es prolonga, si no hi ha pagament o una altra causa d'extinció del deute, fins a l'emissió de la provisió de constrenyiment, amb la qual s'inicia el període de recaptació executiva.

2. Transcorregut el termini reglamentari d'ingrés sense pagament del deute, s'apliquen els recàrrecs corresponents i els interessos moratoris establerts en la present Llei.

3. La Caixa Andorrana de Seguretat Social pot procedir a la recaptació per via de constrenyiment, d'acord amb les normes que regulen el procediment de recaptació tributària en període executiu; també pot acudir al saig per obtenir l'execució forçosa. En qualsevol cas, la impugnació en via administrativa o jurisdiccional de l'acte que s'executa impedeix l'execució forçosa fins que l'acte esdevingui ferm. L'òrgan competent per acordar i tramitar l'execució forçosa és la Direcció General, que la pot delegar en el director adjunt o en un o diversos caps de servei.

4. El procediment de recaptació s'impulsa d'ofici en tots els seus tràmits i només se suspèn en els casos que s'estableixin per reglament.

5. La terminació del procediment recaptatori, tant en període voluntari com en via executiva, es produeix en els casos d'anul·lació o extinció del dèbit perseguit en els termes i les condicions que s'estableixen per reglament.

6. En tot allò no previst en aquesta Llei s'aplica el procediment establert pel Codi de l'Administració i la Llei de la jurisdicció administrativa i fiscal.

7. En cas de cessació de pagaments i/o fallida d'una empresa, la Caixa Andorrana de Seguretat Social reclama les cotitzacions degudes actualitzades en qualitat de creditor preferent.

Aquesta preferència no s'aplica en relació amb els salaris deguts per l'empresa.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 109. *Prescripció de les cotitzacions i dels recàrrecs*

1. Les cotitzacions prescriuen al cap de cinc anys comptats des del darrer dia del termini indicat a l'article 96.2. La prescripció de la cotització comporta la dels recàrrecs i la de qualsevol altre accessori que porti causa de la cotització prescrita.

Un cop abonada la cotització però no els recàrrecs i els accessoris, el termini de prescripció de la reclamació dels recàrrecs i altres obligacions accessòries també és de cinc anys, comptats des del mateix termini indicat a l'apartat anterior.

2. El reconeixement del deute o la seva reclamació interrompen la prescripció.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Llibre tercer. Prestacions

Títol I. Qüestions generals

Article 110. *Acció protectora del sistema de la seguretat social*

1. L'acció protectora del sistema de la seguretat social comprèn les prestacions regulades en aquesta Llei, tant en la modalitat contributiva com en la no contributiva.

2. Les prestacions de la seguretat social d'un import mensual igual o inferior al salari mínim no poden ser objecte de retenció, cessió total o parcial, compensació o descompte, excepte quan es tracti del compliment de les obligacions alimentàries a favor del cònjuge i els fills.

3. De la part compresa entre el salari mínim i el doble del seu import, es pot retenir el cinquanta per cent. Aquest import es redueix en un deu per cent per cada fill o ascendent que estiguin a càrrec de la persona beneficiària de la prestació. Allò que excedeixi del doble del salari mínim es pot retenir íntegrament.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 111. *Condicions del dret a les prestacions*

1. Les persones incloses en el camp d'aplicació de la seguretat social causen dret a les seves prestacions quan, a més de les particularitats exigides per a la respectiva prestació, reuneixen el requisit general d'estar afiliades i en alta o en situació assimilada a l'alta, en sobrevenir la contingència o situació protegida, excepte disposició legal expressa en contra.

2. En les prestacions la concessió o quantia de les quals requereix determinats períodes de cotització només són computables les cotitzacions efectivament realitzades o les expressament assimilades a aquestes cotitzacions, sense perjudici del règim d'automaticitat regulat a l'article 97.5.

3. Les situacions d'incapacitat temporal o de maternitat, paternitat o risc durant l'embaràs, i les que corresponen a meritació de pensions d'invalidesa, són computables a l'efecte dels períodes previs respectius de cotització exigits.

4. No s'exigeixen períodes previs de cotització per al dret a les prestacions que es deriven d'accident de treball, de malaltia professional o en cas de donació d'òrgans o teixits en viu per al seu transplantament, excepte disposició legal expressa en contra.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/03/2015 al 16/09/2019
Mostra redacció anterior, vigent del 19/01/2012 al 28/02/2015
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 18/01/2012

Article 112. *Compatibilitat de pensions*

Les pensions són compatibles entre si quan coincideixen en una mateixa persona beneficiària, llevat que expressament es disposi el contrari. En cas d'incompatibilitat, el que pugui tenir dret a dues o més pensions ha d'optar per una d'elles.

Article 113. *Pagament de les prestacions*

El pagament de les prestacions es realitza ordinàriament mitjançant transferència bancària i no genera cap despesa per al beneficiari quan la prestació es percep a Andorra. Si la prestació es percep fora d'Andorra la despesa a càrrec del beneficiari es regula per reglament.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 114. *Prescripció de les prestacions*

1. El dret al reconeixement de les prestacions periòdiques prescriu als cinc anys a partir del moment en què es poden sol·licitar, excepte les pensions vitalícies de viduïtat, les pensions d'orfenesa i les pensions de jubilació que són imprescriptibles.

2. Aquest dret es fa efectiu d'ençà la circumstància que ocasiona el naixement de la prestació corresponent si es sol·licita dins del termini dels tres mesos següents. La presentació d'aquesta sol·licitud fora de termini, implica l'efectivitat d'ençà del moment de la sol·licitud.

3. El dret a percebre prestacions a tant alçat i per una sola vegada prescriu als tres anys a comptar del moment en què es té dret al seu cobrament.

4. El dret a percebre el pagament de cadascuna de les mensualitats de les prestacions periòdiques prescriu als tres anys des del seu respectiu venciment.

Article 115. *Reintegrament de prestacions indegudes*

1. Qualsevol persona que ha percebut indegudament prestacions de la seguretat social ha de reintegrar el seu import.

2. Les persones que, per acció o omissió, han contribuït a fer possible la percepció indeguda d'una prestació responen d'aquesta obligació de reintegrament subsidiàriament amb els perceptors, excepte bona fe provada.

3. L'obligació de reintegrament de l'import de les prestacions indegudament percebudes prescriu al cap de tres anys, comptats a partir de la data del seu cobrament.

Article 116. *Responsabilitat de les prestacions*

1. La Caixa Andorrana de Seguretat Social és responsable de les prestacions de seguretat social, sempre que s'hagin complert els requisits generals i particulars exigits per causar-ne dret en les normes establertes en aquesta Llei.

2. L'incompliment de les obligacions en matèria d'afiliació, altes i baixes i de cotització determina l'exigència de responsabilitat respecte al pagament de les prestacions a l'empresa.

3. En cas de responsabilitat de l'empresa, la Caixa Andorrana de Seguretat Social porta a terme una acció de repetició per fer front al pagament de les prestacions que hagi estat responsable.

4. En els casos de transmissió d'empresa, l'empresa cedent respon solidàriament amb l'empresa cessionària del pagament de les prestacions causades abans de l'esmentada transmissió.

Títol II. Branca general

Capítol primer. Disposicions generals

Article 117. *Prestacions per a les persones assalariades*

1. Les persones assalariades tenen dret a totes les prestacions previstes en aquesta branca quan, a més dels requisits particulars exigits per cada prestació, es troben en situació d'alta laboral o situació assimilada a l'alta en sobrevenir la contingència protegida, excepte que per aquesta Llei es fixi el contrari.

2. Les prestacions que derivin d'accident laboral, de malaltia professional o de donació d'òrgans o teixits en viu per al seu transplantament no exigeixen períodes previs de cotització.

3. En aquelles prestacions que s'exigeix determinats períodes de cotització només són computables les cotitzacions efectivament realitzades, excepte que per disposició legal es fixi el contrari.

Les cotitzacions corresponents a les situacions d'incapacitat temporal, maternitat, paternitat i risc durant l'embaràs són computables a l'efecte dels períodes de cotització exigits.

4. La persona assalariada amb una base de cotització inferior a la mínima que complementa la cotització, d'acord amb el règim regulat a l'article 99, sempre que compleixi la resta de requisits exigits, té dret a les prestacions de reembossament i a la resta de prestacions i pensions econòmiques de la branca general.

En aquest cas, la base de cotització està constituïda pel salari que realment percebi.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 16/09/2019

Article 118. *Prestacions per a les persones que realitzen una activitat per compte propi*

1. Les persones que realitzen una activitat per compte propi tenen dret a totes les prestacions previstes en aquesta branca quan, a més dels requisits particulars exigits per cada prestació es troben en situació d'alta laboral en sobrevenir la contingència protegida i estan al corrent de pagament de les seves cotitzacions, excepte que aquesta Llei fixi el contrari. La concessió d'ajornament per al pagament de les cotitzacions de les persones que realitzen una activitat per compte propi dóna dret a les prestacions previstes en aquesta branca sempre que es doni compliment a les condicions de l'ajornament.

2. Si aquestes persones en el moment de sol·licitar la demanda de prestacions, no estan al corrent de pagament de les seves cotitzacions i no compleixen les condicions de l'ajornament, però es troben en situació d'alta laboral, no es podrà emetre cap document de presa en càrrec i rebran les prestacions que els correspongui de manera retroactiva en el moment en què hagin fet l'esmentat pagament, sense perjudici dels recàrrecs que se'ls imposin.

3. Les prestacions que derivin d'accident laboral, de malaltia professional o de donació d'òrgans o teixits en viu per al seu transplantament no exigeixen períodes previs de cotització.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/03/2015 al 16/09/2019
Mostra redacció anterior, vigent del 06/02/2015 al 28/02/2015
Mostra redacció anterior, vigent del 13/02/2014 al 05/02/2015
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 12/02/2014

Article 119. *Prestacions per a altres col·lectius*

Les persones beneficiàries de pensions de la Caixa Andorrana de Seguretat Social o del Govern, així com les persones assegurades indirectes, tenen dret a gaudir de les prestacions que en cada cas concret es determina per aquesta Llei.

Article 120. *Inici de la cobertura de les prestacions*

1. Les prestacions de la branca general derivades d'accident laboral, de malaltia professional o de donació d'òrgans o teixits en viu per al seu transplantament per a les persones assalariades i per a les persones que realitzen una activitat per compte propi es cobreixen a comptar des del primer dia.

2. Per tenir dret a les prestacions de la branca general derivades de malaltia comuna o accident no laboral les persones assalariades i les persones que realitzen una activitat per compte propi, a més dels requisits generals, han de complir les condicions següents:

a) Per a la primera demanda de prestacions haver cotitzat almenys 25 dies en aquesta branca.
b) Si han cotitzat més de vint-i-cinc dies i menys de dotze mesos, haver cotitzat un període de quinze dies durant el mes anterior al moment en què se sol·licita la demanda de prestacions.
c) Si han cotitzat dotze mesos o més i menys de trenta-sis mesos, haver cotitzat un període de deu dies durant els dos mesos anteriors al moment en què se sol·licita la demanda de prestacions.
d) Si han cotitzat trenta-sis mesos o més i menys de seixanta mesos, haver cotitzat un període de cinc dies durant els tres mesos anteriors al moment en què se sol·licita la demanda de prestacions.
e) Si han cotitzat seixanta mesos o més, es comencen a comptar des del primer dia.

3. Aquesta regulació s'aplica sempre que no hi hagi requisits específics en cadascuna de les prestacions.

4. Les prestacions de la branca general per a les persones beneficiàries de pensions de la Caixa Andorrana de Seguretat Social o del Govern es cobreixen a comptar des del primer dia.

5. Les prestacions de la branca general per a les persones assegurades indirectes es fan efectives simultàniament al dret de la persona assegurada directa de la qual es troben a càrrec.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 16/09/2019

Article 121. *Càlcul de les prestacions*

1. La base de càlcul de les prestacions per a una persona assalariada és el seu salari global mensual mitjà dels darrers dotze mesos treballats dins dels vint-i-quatre mesos immediatament anteriors a la data del fet causant.

Si la persona assalariada ha treballat menys de dotze mesos dins dels vint-i-quatre mesos precedents al fet causant, la base de càlcul és el seu salari global mensual mitjà del període efectivament treballat.

Si la persona assegurada no justifica cap període declarat durant els vint-i-quatre mesos anteriors al fet causant, la base de càlcul que es pren en consideració és el salari mínim.

2. La base de càlcul de les prestacions per a una persona que exerceix una activitat econòmica per compte propi correspon a la mitjana mensual de les bases de cotització dels darrers dotze mesos dins dels vint-i-quatre mesos immediatament anteriors a la data del fet causant.

Tanmateix, no s'integren en aquesta base de càlcul els complements de cotització derivats de declaracions efectuades per un import inferior al que corresponia, respecte de les prestacions econòmiques per incapacitat temporal abonades amb anterioritat al complement de cotització.

Si la persona justifica menys de dotze mesos dins dels vint-i-quatre mesos precedents al fet causant, la base de càlcul és la mitjana mensual de les bases de cotització efectivament realitzades.

Si la persona no justifica cap període declarat durant els vint-i-quatre mesos anteriors al fet causant, la base de càlcul que es pren en consideració és el salari mínim.

3. S'entén com a "fet causant", per a la prestació econòmica d'incapacitat temporal, l'emissió del certificat esmentat en l'article 144; per a la maternitat i la paternitat, la data del part o l'arribada efectiva de l'infant a la família en cas d'adopció; per al risc durant l'embaràs, el mateix dia que comença el període de descans corresponent, d'acord amb la regulació de la Llei de la seguretat i la salut en el treball; per a la invalidesa, la data en què se sofreix la reducció de la capacitat de guany o el moment que es declara la deterioració prematura de l'organisme; i per a la viduïtat i l'orfenesa, la defunció de la persona assegurada directa.

4. La base de càlcul en altres situacions es determina per reglament.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/09/2019 al 29/04/2020
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/03/2015 al 31/08/2019
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 122. *Actualització de les prestacions*

1. Les prestacions econòmiques s'actualitzen a través de la Llei del pressupost en funció del que estableix l'article 200 bis.

2. Les prestacions econòmiques corresponents a incapacitat temporal, maternitat, paternitat i risc durant l'embaràs es mantenen constants durant tot el període en què es percebi la prestació.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 123. *Accident laboral*

1. S'entén per accident laboral tota lesió corporal que es produeix per un fet violent i exterior sobrevingut amb ocasió o per conseqüència de la feina que realitza, ja sigui com a persona assalariada o persona que realitza una activitat per compte propi.

2. Es presumeix que és accident laboral quan les lesions descrites en el paràgraf anterior es produeixen durant el temps i en el lloc de treball.

3. S'assimilen al lloc de treball tots els espais en els quals s'executen els serveis corresponents al contracte de treball o les tasques professionals.

4. Tenen la consideració d'accident laboral les malalties, que no siguin professionals, que contreu el treballador com a conseqüència de la realització del seu treball, sempre que s'acrediti que aquesta malaltia té com a causa exclusiva l'execució d'aquest.

5. Es considera accident laboral, també, l'accident que es produeix en el recorregut d'anar o de tornar entre el domicili i el lloc de treball.

El desplaçament ha d'estar motivat exclusivament pel treball, l'accident s'ha de produir en un temps raonablement pròxim a les hores d'entrada i sortida de la feina i el trajecte ha de ser l'habitual.

6. La prova d'haver-se produït els accidents regulats als paràgrafs quart i cinquè va a càrrec de la persona assegurada.

7. No es considera accident laboral l'accident produït per força major aliena al treball, ni aquell que tingui com a causa el dol de la persona treballadora, sigui assalariada o per compte propi, accidentada.

8. Els supòsits regulats als paràgrafs quart i cinquè no s'apliquen a les persones que realitzen una activitat per compte propi.

Article 124. *Comunicació de la declaració d'accident laboral*

1. És obligació de l'empresa comunicar la declaració d'accident laboral de les persones assalariades que li presten serveis a la Caixa Andorrana de Seguretat Social en el termini de dos dies hàbils des que s'ha produït el fet que ha ocasionat l'accident.

2. L'incompliment d'aquesta obligació per part de l'empresa no suposa la pèrdua de cap dret de la persona que ha sofert l'accident.

3. És obligació de les persones que realitzen una activitat per compte propi comunicar la declaració d'accident laboral a la Caixa Andorrana de Seguretat Social en el termini de dos dies hàbils des que s'ha produït el fet que ha ocasionat l'accident.

4. Totes les qüestions relacionades amb aquestes notificacions s'estableixen per reglament.

Article 125. *Malaltia professional*

1. És malaltia professional tota malaltia inclosa en la llista de malalties professionals que es contreu com a conseqüència del treball realitzat com a persona assalariada o per compte propi, que està provocada per l'acció de circumstàncies, elements o substàncies que, per cada malaltia professional, s'estableixen a l'esmentada llista i sempre que la integritat del temps d'exposició es produeixi a Andorra.

2. La llista de malalties professionals, així com la concreció del temps i circumstàncies d'exposició als elements o a les substàncies i les condicions i les simptomatologies objectives i específiques que han de complir les patologies per poder ser declarades com a malaltia professional s'estableix per reglament.

Article 126. *Comissió Nacional de les Malalties Professionals*

Es crea la Comissió Nacional de les Malalties Professionals, la qual té naturalesa d'òrgan nacional de caràcter tècnic i públic.

Article 127. *Composició de la Comissió Nacional de les Malalties Professionals*

1. La Comissió Nacional de les Malalties Professionals es compon dels membres següents:

a) El ministre competent en matèria de salut.
b) Una persona tècnica designada pel ministeri competent en matèria de salut.
c) Dos metges especialitzats en la matèria, un designat pel ministeri competent en matèria de salut, i un altre designat pel Col·legi de Metges.
d) La Direcció General de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Tant el ministre competent en matèria de salut com el director general de la Caixa Andorrana de Seguretat Social poden delegar.

A més, pot comptar amb el suport i l'assessorament de persones expertes en la matèria, d'acord amb les diferents especialitats que s'hagin de tenir en compte.

Les persones que assumeixin les funcions d'assessoria són designades pel titular del ministeri competent en matèria de salut.

2. Totes les persones d'aquesta Comissió queden sotmeses a l'obligació de secret, així com qualsevol altre deure regulat a la Llei de protecció de dades personals.

Article 128. *Actuació de la Comissió Nacional de les Malalties Professionals*

1. La Comissió Nacional de les Malalties Professionals és presidida pel ministre responsable en matèria de salut o per la persona en què delegui.

Es reuneix sempre que sigui necessari a criteri del president i també a petició d'un mínim de tres membres.

El president convoca les reunions.

2. El quòrum necessari per poder mantenir la reunió i adoptar vàlidament acords és de tres membres. En tots els casos és obligatòria la presència d'almenys el representant de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, un metge nomenat pel Col·legi de Metges i un representant del ministeri competent en matèria de salut.

3. La Comissió adopta els acords per majoria dels presents. En cas d'empat, el president té vot de qualitat.

Article 129. *Funcions de la Comissió Nacional de les Malalties Professionals*

1. Són funcions de la Comissió Nacional de les Malalties Professionals:

a) Proposar l'elaboració de la llista de malalties professionals, especificant les activitats, les circumstàncies, els elements i les substàncies que exposen al risc.
b) Proposar les actualitzacions periòdiques d'aquesta llista.
c) Elaborar dictàmens i informes, i també realitzar totes les altres actuacions que li encomani el Govern relacionades amb les malalties professionals.

2. La llista de malalties professionals, així com les seves actualitzacions, s'estableix per reglament, prèvia proposta de la Comissió Nacional de les Malalties Professionals.

Article 130. *Malaltia comuna*

S'entén per malaltia comuna tota alteració de l'estat de l'organisme que pertorba o interromp les funcions vitals, físiques o mentals i no està qualificada com a malaltia professional.

Article 131. *Accident no laboral*

S'entén per accident no laboral tota lesió corporal produïda per una acció violenta i exterior que no està qualificada com a accident laboral.

Capítol segon. Prestacions de reembossament

Article 132. *Objecte*

D'acord amb el sistema de nomenclatura mencionat en els articles 134 i 136, les prestacions de reembossament estan destinades a compensar les persones assegurades amb:

a) La cobertura de les despeses derivades dels actes, processos i serveis sanitaris de l'àmbit hospitalari, sociosanitari, ambulatori especialitzat i d'atenció primària destinats a la prevenció, el diagnòstic, el tractament i la rehabilitació.
b) La cobertura de les despeses derivades dels medicaments, els productes sanitaris i els dieteticoterapèutics.
c) El transport sanitari.
d) Les despeses de desplaçament i d'allotjament de la persona malalta i d'un acompanyant, en les condicions que s'estableixen per reglament. En els casos definits en l'apartat a) i sempre que no es puguin realitzar al país, el reemborsament serà del 100% de les tarifes de desplaçament i d'allotjament.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/03/2015 al 16/09/2019

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 133. *Persones beneficiàries*

1. Tenen dret a gaudir de les prestacions de reembossament, sempre que compleixin els requisits de l'article 99 d'aquesta Llei, les persones assalariades, les persones que realitzen una activitat per compte propi, les persones incloses dins de qualsevol dels règims especials, les persones beneficiàries de prestacions econòmiques i pensions de la Caixa Andorrana de Seguretat Social o del Govern, així com les persones assegurades indirectes, en les condicions definides en aquesta Llei.

2. Per tenir dret a les prestacions de reembossament, la persona que sigui beneficiària d'una pensió de jubilació ha d'haver acumulat, com a mínim, 500 punts.

3. Sols té dret a les prestacions de reembossament la persona que sigui beneficiària d'una pensió vitalícia de viduïtat si el seu cònjuge difunt, en el moment de la defunció, havia acumulat, com a mínim, 500 punts.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 134. *Nomenclatura*

1. Les prestacions de reembossament queden definides per un sistema de nomenclatura i d'acord amb la cartera de serveis i de productes de salut fixada pel Govern, que s'ha de publicar al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

2. La nomenclatura fa referència:

a) als actes, els serveis, els processos i els productes de salut coberts;
b) als prestadors autoritzats a efectuar el servei amb càrrec a la Caixa Andorrana de Seguretat Social;
c) a les condicions de prestació;
d) a la compatibilitat o incompatibilitat amb altres actes;
e) a les tarifes de responsabilitat;
f) a les prestacions equivalents.

3. El Govern aprova aquest sistema de nomenclatura per reglament, després de l'informe preceptiu però no vinculant del Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/03/2015 al 16/09/2019

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 135. *Tarifes de responsabilitat*

1. S'entén per "tarifes de responsabilitat" el valor assignat als actes, processos, productes i serveis inclosos a la nomenclatura.

2. Les tarifes dels medicaments i productes s'estableixen prenent com a base els preus unitaris o de referència.

3. Les tarifes poden indexar-se en funció del volum d'actes facturats.

Mostra redacció anterior, vigent del 19/01/2012 al 28/02/2015

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 18/01/2012

Article 136. *Establiment de nomenclatura i tarifes de responsabilitat*

1. L'establiment i l'actualització de la nomenclatura i de les tarifes de responsabilitat es pot fer per acte professional, per procés d'atenció, per productes o serveis, per estades, per pressupost global o per qualsevol altra unitat en ús, d'acord amb el que s'estableixi per reglament, amb l'informe previ del Consell d'Administració.

2. Quan les tarifes de responsabilitat fan referència a processos d'atenció sanitària en els quals intervenen diversos prestadors, la Caixa Andorrana de Seguretat Social reembossa l'import total de la tarifa al prestador principal amb l'obligació que el prestador principal remuneri els prestadors restants. Reglamentàriament s'ha de definir el prestador principal en els processos en què intervinguin diversos prestadors de serveis de salut.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 137. *Regulació de l'assistència a l'estranger*

L'extensió i les modalitats d'assistència a l'estranger així com les condicions i la base de reembossament de les despeses corresponents es regeixen per allò que disposen els tractats internacionals o, si no hi ha disposicions sobre aquesta qüestió, per aquesta Llei, pels reglaments que la desenvolupen i pels convenis signats amb establiments estrangers.

Article 138. *Col·laboració entre la Caixa Andorrana de Seguretat Social i els prestadors de serveis de salut*

1. La col·laboració entre la Caixa Andorrana de Seguretat Social i els prestadors de serveis de salut establerts a Andorra s'estableix mitjançant

convenis d'acord amb el que segueix:

a) La Caixa Andorrana de Seguretat Social, per establir convenis amb els prestadors de salut, els negocia amb els col·legis professionals directament afectats i, una vegada conclosos, els prestadors de serveis de salut s'hi poden adherir. L'adhesió pot comportar condicions específiques per a determinats especialistes segons la particularitat del servei ofert.

En el cas que la Caixa Andorrana de Seguretat Social i un col·legi professional directament afectat no arribin a concloure cap conveni, la Caixa Andorrana de Seguretat Social pot establir un conveni individualitzat amb els prestadors de serveis de salut.

Aquestes regles també s'apliquen en cas de modificació d'un conveni.

b) El conveni ha de definir les relacions de la Caixa Andorrana de Seguretat Social amb les persones i entitats prestadores de serveis, així com l'obligació d'aquestes persones i entitats de prestar els serveis en les condicions que estableix la normativa vigent en cada moment i d'aplicar una nomenclatura i unes condicions tarifàries determinades, sense perjudici dels increments sobre aquestes últimes que es puguin aplicar, d'acord amb les tarifes fixades pels col·legis professionals, quan no s'accedeixi, o no se segueixi, a la via que s'estableixi com a preferent per reglament.
c) Per signar un conveni els professionals de la salut han d'estar degudament acreditats pel ministeri responsable de la salut d'acord amb els criteris que s'estableixin per reglament.
d) Els convenis inclouen objectius de qualitat assistencial, així com de racionalització de la despesa, d'acord amb la política sanitària i pressupostària del Govern.
e) La col·laboració entre un prestador sanitari i la Caixa Andorrana de Seguretat Social pot incloure tots o una part dels serveis oferts pel prestador en unes condicions tarifàries fixades en el conveni, sense perjudici dels increments sobre aquestes tarifes que es puguin practicar quan no se segueixi la via que s'estableixi com a preferent per reglament.
f) En els convenis han de constar els motius de rescissió d'acord amb el que estableixen aquesta Llei i el seu desenvolupament reglamentari.

2. La col·laboració entre la Caixa Andorrana de Seguretat Social i els prestadors i altres entitats de serveis de salut i establiments sanitaris establerts a l'estranger es regula d'acord amb els convenis específics signats i seguint els criteris de planificació sanitària que estableix el Govern.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/03/2015 al 31/12/2019
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 139. *Reemborsament de les prestacions*

1. La CASS, d'acord amb els articles 132 i següents, reembossa, totalment o parcialment, les tarifes de responsabilitat corresponents a les prestacions incloses en la nomenclatura quan siguin efectuades, prescrites i dispensades per prestadors de serveis de salut que hagin signat el conveni amb la CASS o s'hi hagin adherit, tant si són nacionals com estrangers. L'usuari del sistema sanitari pot triar lliurement entre metges especialistes que exerceixen al país o a fora, convencionats per la CASS i seguint la normativa vigent.

2. La CASS reembossa el 20% de les tarifes de responsabilitat tant per la visita mèdica com pels altres actes quan siguin efectuats o prescrits per prestadors de serveis de salut que no tenen un conveni amb la Caixa Andorrana de Seguretat Social o que no s'hi han adherit. Aquest percentatge es pot modificar per la Llei del pressupost.

3. Si la prestació l'ha efectuat un prestador de serveis de salut no convencionat en condicions d'urgència justificada, en una àrea geogràfica en la qual no hi ha cap prestador convencionat, el reembossament de la prestació es realitza en les mateixes condicions que si es tractés d'un prestador establert a Andorra que tingui signat un conveni amb la CASS i s'assimila a la persona beneficiària que segueix la via establerta com a preferent; aquest supòsit es regula per reglament.

4. Les despeses derivades de prestacions sanitàries es poden abonar a l'assegurat directe o al prestador.

5. S'abona el 100% de les tarifes de responsabilitat, sempre d'acord amb la nomenclatura vigent, i sempre que l'assegurat accedeixi al sistema sanitari i segueixi la via que s'estableixi com a preferent per reglament, de les despeses derivades de les prestacions efectuades o prescrites com a conseqüència d'un accident laboral o d'una malaltia professional.

6. També tenen dret a un reembossament del 100% de les tarifes de responsabilitat, i sempre que l'assegurat accedeixi al sistema sanitari i segueixi la via que s'estableixi com a preferent per reglament, les persones següents:

a) Les persones discapacitades que rebin una pensió de solidaritat i les persones que, com a conseqüència d'una invalidesa, resten incapacitades per exercir qualsevol activitat professional.
b) Les persones amb recursos econòmics insuficients, d'acord amb els requisits establerts per reglament.
c) Els orfes fins als 18 anys, o fins als 25 anys en el cas que cursin estudis en un establiment d'ensenyança reconegut.
d) Les persones que resten sota la tutela del Govern i els infants i adolescents que hi són assimilats, en els termes establerts a l'article 220 d'aquesta Llei.
e) Les persones víctimes del tràfic d'éssers humans a les quals s'hagi concedit el període de reflexió i de recuperació a l'empara de l'article 115 bis de la Llei 9/2012, del 31 de maig, de modificació de la Llei qualificada d'immigració, i, si escau, els seus fills menors d'edat, durant tot el període esmentat.

7. El Govern, després de l'informe del Consell d'Administració de la CASS, pot establir reglamentàriament altres supòsits en què determinats col·lectius tenen dret a un reembossament de fins a un 100% de les tarifes de responsabilitat.

8. La resta de prestacions s'abonen en funció de la participació de la persona beneficiària que s'estableix en l'article 139 bis.

Mostra redacció anterior, vigent del 21/03/2019 al 31/12/2019

Mostra redacció anterior, vigent del 15/06/2017 al 20/03/2019
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/03/2015 al 14/06/2017
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 139 bis. *Participació de la persona beneficiària*

1. La participació de la persona beneficiària en les tarifes de responsabilitat dels actes, productes i processos inclosos en la nomenclatura pot representar una quantitat fixa o bé un valor proporcional de les tarifes. En aquest darrer cas, la persona beneficiària hi participa en els percentatges següents:

a) Fins a un 10% de les tarifes de responsabilitat per despeses derivades de l'atenció hospitalària.
b) Fins a un 25% de les tarifes de responsabilitat per despeses derivades d'altres actes, productes o processos d'atenció sanitària, excepte les derivades dels actes de reeducació i readaptació funcional, que tenen un percentatge de participació del 35%; sempre, però, que la persona accedeixi al sistema sanitari i segueixi la via que s'estableixi com a preferent per reglament. Si la persona no accedeix a la via preferent o no la segueix, fins a un 67% de les tarifes de responsabilitat per la visita mèdica, i fins a un 40% pels altres actes inclosos en la nomenclatura, efectuats i prescrits, així com pels productes i processos inclosos en la nomenclatura.

2. La participació de la persona beneficiària en les diferents tarifes dels actes, productes i processos inclosos en la nomenclatura es pot modificar per la Llei del pressupost amb un informe previ del Consell d'Administració de la CASS.

3. Per la Llei del pressupost també es poden fixar límits màxims a la participació en la despesa en atenció hospitalària i en els altres actes, productes i serveis sanitaris de les persones beneficiàries que presentin recursos reduïts o patologies cròniques.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/03/2015 al 31/12/2019
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 140. *Finalització de les prestacions*

1. Les prestacions de reembossament atorgades com a conseqüència d'un accident o d'una malaltia constatats abans o després de la data del cessament laboral o de la finalització de l'activitat professional, es reembossen mentre duri la malaltia o els efectes de l'accident i sempre que la persona afectada mantingui la residència a Andorra, d'acord amb els límits següents:

a) Fins a seixanta dies després de la data del cessament o de la finalització si abans de la demanda de prestacions ha cotitzat menys de sis mesos.
b) Fins a noranta dies després de la data del cessament o de la finalització si abans de la demanda de prestacions ha cotitzat entre sis i trenta-sis mesos.
c) Fins a cent vint dies després de la data del cessament o de la finalització si abans de la demanda de prestacions han cotitzat més de trenta-sis mesos.

Als efectes d'aquest article, el requisit de residència a Andorra s'equipara al fet de disposar d'autorització de treball per a treballadors fronterers.

2. Els límits establerts al número anterior, si en el moment de la data del cessament o de la finalització es perceben prestacions econòmiques d'incapacitat temporal o maternitat, comencen a comptar des del moment en què finalitza el dret a percebre la prestació a la qual té dret la persona beneficiària.

Mostra redacció anterior, vigent del 19/01/2012 al 28/02/2015
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 18/01/2012

Article 141. *Règim d'atorgament de les prestacions*

1. S'entén per "tercer pagador" el règim en el qual la Caixa Andorrana de Seguretat Social abona directament al prestador de serveis les despeses que són a càrrec de la seguretat social.

2. La Caixa Andorrana de Seguretat Social reembossa en règim de tercer pagador, en les condicions que es fixin reglamentàriament, les despeses derivades de les prestacions següents, a excepció de les classificades com a prestacions equivalents en la nomenclatura:

a) les prestacions que tenen dret al reembossament del 100% de les tarifes de responsabilitat detallades a l'article 139;
b) les prestacions hospitalàries;
c) les prestacions en les quals la participació de la persona beneficiària estigui limitada a un import màxim anual, d'acord amb l'article 139 bis, apartat 3;
d) les prestacions en les quals la persona beneficiària participa amb un import fix o per a les quals la tarifa s'indexa al nombre d'actes facturats.
e) les consultes al metge referent pels usuaris que segueixin la via d'atenció integrada definida com a preferent en el reglament i sempre que siguin facturades electrònicament.

3. Per reglament es poden establir altres casos en què les prestacions es reembossen en règim de tercer pagador.

4. En els supòsits en què no sigui aplicable el règim de tercer pagador, la persona assegurada paga directament als prestadors i posteriorment demana el reemborsament a la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/03/2015 al 16/09/2019
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 142. *Reembossament en cas de maternitat*

1. Tenen dret a gaudir de les prestacions de reembossament en cas de maternitat, sempre que compleixin els requisits de l'article 99 d'aquesta Llei, les persones assalariades, les persones que realitzen una activitat per compte propi, les persones incloses dins de qualsevol dels règims especials, les persones beneficiàries de prestacions econòmiques i de pensions de la Caixa Andorrana de Seguretat Social o del Govern, així com les persones assegurades indirectes, en les condicions definides per aquesta Llei.

2. Les prestacions de reembossament en cas de maternitat comprenen:

a) El pagament del preu fet del part corresponent als honoraris del metge o del llevador.
b) El reembossament de les despeses de sojorn a la clínica o a l'hospital.
c) La cobertura de les despeses mèdiques, de farmàcia i d'hospitalització que es puguin produir eventualment a conseqüència del part.
d) Els controls prenatals definits per reglament.
e) Les despeses derivades de l'estat de salut del nadó mentre estigui ingressat a la clínica o a l'hospital.

3. Les despeses derivades d'actes sanitaris efectuats com a conseqüència de la maternitat s'abonen en el 100% de les tarifes de responsabilitat i sempre d'acord amb la nomenclatura dels actes sanitaris vigents.

4. Quan s'ha esgotat el cobrament de la prestació econòmica per maternitat i la persona beneficiària no pot reincorporar-se a la feina per motius de salut, sigui assalariada o realitzi una activitat per compte propi, prèvia emissió del certificat assenyalat en l'article 144, té dret ella i el seu fill a percebre les prestacions de reembossament d'acord amb la regulació de l'article 139 bis.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Capítol tercer. Prestacions d'incapacitat temporal

Article 143. *Objecte*

1. Les prestacions econòmiques per incapacitat temporal compensen parcialment la pèrdua d'ingressos d'una persona assegurada consecutiva a la interrupció temporal de l'activitat professional per motiu de malaltia o accident.

2. En cas de donació d'òrgans o teixits en viu destinats al transplantament, el donant té dret a unes prestacions econòmiques per incapacitat temporal, calculades de conformitat al punt c) de l'apartat 1 de l'article 147, que compensen la pèrdua d'ingressos del donant assegurat.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 23/11/2018

Article 144. *Consulta mèdica i certificat.*

1. Per a qualsevol interrupció de l'activitat professional a causa de malaltia, accident o donació d'òrgans o teixits en viu destinats al transplantament, la persona assegurada ha de consultar un metge o odontòleg, obtenir el certificat al qual es refereix aquest article i seguir el tractament mèdic prescrit.

2. Quan es cursa una sol·licitud de prestacions econòmiques per incapacitat temporal, la persona assegurada ha de presentar un certificat establert per un metge o odontòleg convencionat que atesti que la persona assegurada està temporalment impedida per exercir la seva activitat professional, el motiu de l'impediment, i el nombre de dies previsiblement necessaris per al procés curatiu.

El termini de presentació d'aquest certificat, la seva regulació i la codificació de les causes d'interrupció laboral es determinen reglamentàriament d'acord amb estàndards internacionals.

No s'admetran sol·licituds d'aquestes prestacions econòmiques que es presentin dins del termini del qual disposa l'empresa per comunicar la baixa de la persona treballadora d'acord amb l'article 35, llevat que derivin d'un accident degudament acreditat i esdevingut durant la relació laboral.

3. Poden certificar la incapacitat temporal i prescriure les pròrrogues admeses en aquesta Llei els metges i odontòlegs convencionats i, en situacions en què no sigui possible la intervenció d'un metge o odontòleg convencionat, un metge de l'àrea de control sanitari.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/03/2015 al 23/11/2018
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 145. *Taules de patologies i de donació d'òrgans o teixits en viu destinats al transplantament, durada de baixa i especialitat dels facultatius*

1. S'ha d'establir per reglament les taules que relacionin les patologies més corrents i les donacions d'òrgans o teixits en viu destinats al transplantament, el nombre de dies de baixa que corresponen habitualment com a màxim a cada patologia i donació i les persones prestadores de serveis de salut habilitades per prescriure la baixa i les eventuals pròrrogues.

Aquestes relacions es fonamenten en estudis elaborats per l'Organització Mundial de la Salut o per altres organismes internacionals i es fan amb la consulta prèvia a les persones prestadores de serveis de salut en exercici a Andorra i als col·legis que les representen.

2. Si la baixa s'ha de prorrogar, el metge tractant, a requeriment de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, ha de presentar un informe mèdic complementari detallat que justifiqui la pròrroga.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/03/2015 al 23/11/2018
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 146. *Examen complementari*

1. L'àrea de control sanitari de la Caixa Andorrana de Seguretat Social pot convocar, durant tot el període en què la persona assegurada percep la prestació econòmica, les persones beneficiàries de prestacions econòmiques i realitzar qualsevol activitat que tingui per objecte comprovar el manteniment dels fets i de la situació que va ser la causa origen de la prestació.

2. Quan la Caixa Andorrana de Seguretat Social, en vista de les seves activitats de comprovació i després d'escoltar els prestadors de serveis de salut que li han prescrit la baixa, considera que la persona assegurada es troba en condicions de tornar a treballar, ha de donar-li l'alta mèdica.

3. La Caixa Andorrana de Seguretat Social comunica la decisió d'alta mèdica a la persona assegurada, a l'empresa si es tracta d'una persona assalariada, així com al prestador de salut que ha prescrit la baixa.

4. La no-presentació a les convocatòries de la Caixa Andorrana de Seguretat Social sense motiu justificat, no trobar-se al domicili en la franja horària segons el que s'estableixi per reglament, o la realització de qualsevol conducta contrària al procés curatiu en període d'incapacitat temporal i la constatació de demora no justificada en els tractaments, comporta l'alta administrativa i la suspensió de la prestació.

Mostra redacció anterior, vigent del 19/01/2012 al 28/02/2015
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 18/01/2012

Article 146 bis. *Període de cotització*

1. Per accedir a les prestacions econòmiques per incapacitat temporal derivades d'accident no laboral o malaltia comuna, la persona assegurada ha d'acreditar una de les condicions específiques següents:

a) Noranta dies de cotització dins el període dels sis mesos anteriors a la data del fet causant.
b) Cent vuitanta dies de cotització dins el període dels vint-i-quatre mesos anteriors a la data del fet causant.

2. En cas d'accident de treball, de malaltia professional o de donació d'òrgans o teixits en viu per al seu transplantament, no es requereix cap període previ de cotització.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/03/2015 al 16/09/2019
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 147. *Càlcul de la prestació*

1. Les modalitats de pagament de les prestacions econòmiques per incapacitat temporal són les següents:

a) Per malaltia professional i accident laboral:
- Fins al trentè dia, inclòs, d'atur de treball la prestació econòmica diària és igual al 66% de la trenta part de la base de càlcul.
- A partir del trenta-unè dia, inclòs, d'atur de treball la prestació econòmica diària és igual al 70% de la trentena part de la base de càlcul.
- A partir del cinc-cents quaranta dies d'atur de treball la prestació econòmica diària és igual al 60% de la trentena part de la base de càlcul.

b) Per malaltia comuna i accident no laboral:
- Fins al trentè dia, inclòs, d'atur de treball la prestació econòmica diària és igual al 53% de la trentena part de la base de càlcul.
- A partir del trenta-unè dia, inclòs, d'atur de treball la prestació econòmica diària és igual al 66% de la trentena part de la base de càlcul.
- A partir del cinc-cents quaranta dies d'atur de treball la prestació econòmica diària és igual al 60% de la trentena part de la base de càlcul.

c) Per donació d'òrgans o teixits en viu destinats al transplantament:
Fins al darrer dia, inclòs, d'atur de treball la prestació econòmica diària és igual al 100% de la trentena part de la base de càlcul.

2. La percepció de la prestació econòmica per incapacitat temporal és compatible amb la percepció d'altres pensions, en els termes que segueixen.

Si la persona assegurada en situació d'incapacitat temporal percep una pensió per invalidesa o per jubilació, ha d'optar entre percebre solament la pensió i no la prestació per incapacitat temporal, o bé percebre l'import mensual que resulti d'aplicar, sobre la suma de la pensió i de la base de càlcul de la prestació d'incapacitat temporal, els percentatges que corresponguin d'acord amb l'apartat 1 d'aquest article en funció del tipus de malaltia o accident i del temps durant el qual es meritin ambdós prestacions.

En aquest darrer cas l'import de la prestació d'incapacitat temporal correspon a la diferència entre l'import mensual calculat en el paràgraf anterior i la quantia de la pensió.

Mostra redacció anterior, vigent del 22/03/2018 al 23/11/2018
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/03/2015 al 21/03/2018
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 148. *Pagament de la prestació*

1. Les prestacions econòmiques per incapacitat temporal derivades d'accident laboral, malaltia professional o donació d'òrgans o teixits en viu destinats al transplantament es paguen a comptar del primer dia de l'emissió del certificat citat en l'article 144.

2. Les prestacions econòmiques per incapacitat temporal derivades d'accident no laboral o malaltia comuna es paguen a comptar del quart dia de

l'emissió del certificat citat en l'article 144.

3. El pagament de les prestacions econòmiques per incapacitat temporal el realitza la Caixa Andorrana de Seguretat Social d'acord amb allò que es fixa reglamentàriament.

Mostra redacció anterior, vigent del 19/01/2012 al 23/11/2018
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 18/01/2012

Article 149. *Durada de la prestació*

1. Les prestacions econòmiques s'estableixen per un període màxim de dotze mesos a comptar de la primera constatació mèdica.

2. La prolongació de les prestacions, passats els dotze mesos, és una decisió expressa de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, que té el dret d'efectuar o fer efectuar prèviament qualsevol control que consideri necessari.

3. Les pròrrogues s'atorguen per períodes màxims de sis mesos, i són renovables fins a l'expiració del tercer any que segueixi la primera constatació mèdica sempre que la Caixa Andorrana de Seguretat Social consideri probable una represa de l'activitat durant els propers mesos i mentre no acordi l'alta de la persona assegurada abans d'expirar el dit termini, amb atorgament de pensió d'invalidesa, si correspon.

4. Quan les prestacions econòmiques per incapacitat temporal deriven d'accident no laboral o malaltia comuna, per tenir-hi dret per un període superior a dotze mesos, la persona assegurada ha de justificar cotitzacions a la branca general de vint-i-quatre mesos en els anteriors cinc anys a la data del cessament laboral o de l'acabament de l'activitat professional o la seva qualitat de persona assegurada indirecta a càrrec d'una persona assegurada directa que ha cotitzat a la branca general durant aquest mateix període.

Article 150. *Suspensió de la prestació en cas de maternitat o adopció*

1. La situació d'incapacitat temporal iniciada abans del part o de l'adopció es manté fins a l'arribada de qualsevol d'aquests dos esdeveniments o fins al moment en què se sol·licita la prestació de maternitat.

En aquest moment es produeix la suspensió de la prestació d'incapacitat temporal.

2. Si finalitzada la prestació de maternitat, persisteix l'anterior situació d'incapacitat temporal, continua el pagament de la prestació en les mateixes condicions que existien abans d'aquesta suspensió.

Article 151. *Extinció de la prestació*

La prestació econòmica d'incapacitat temporal s'extingeix pel decurs del termini màxim establert, per ser donada d'alta la persona assegurada, per haver-li reconegut la prestació d'invalidesa o per mort de la persona assegurada.

Capítol quart. Prestacions de maternitat, de paternitat o per a la parella que hagi reconegut legalment l'infant i de risc durant l'embaràs

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 16/09/2019

Article 152. *Cobertura*

La prestació econòmica per maternitat i paternitat o per a la parella que hagi reconegut legalment l'infant cobreix la pèrdua d'ingressos consecutiva al descans pres durant l'embaràs i després del part o de l'adopció d'un infant.

La prestació econòmica per risc durant l'embaràs cobreix la pèrdua d'ingressos consecutiva al descans pres durant l'embaràs d'acord amb la regulació que estableix la Llei de la seguretat i la salut en el treball.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 16/09/2019

Article 153. *Prestacions econòmiques*

1. Tenen dret a les prestacions econòmiques les persones assalariades i assimilades que han estat donades d'alta a la seguretat social amb una antelació mínima de sis mesos i que han cotitzat almenys tres mesos durant els sis mesos anteriors al part o a l'arribada efectiva de l'infant a la família en cas d'adopció.

2. Les persones beneficiàries d'una prestació econòmica han de complir les mateixes condicions.

El període de percepció de la prestació econòmica s'assimila al de l'exercici d'una activitat.

3. Tenen dret a les prestacions econòmiques les persones que realitzen una activitat per compte propi que estiguin donades d'alta a la seguretat social amb una antelació mínima de sis mesos i que han cotitzat durant els sis mesos anteriors al part o a l'arribada efectiva de l'infant a la família en cas d'adopció.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 29/12/2017

Article 154. *Durada de la prestació*

1. Es té dret a la prestació econòmica d'ençà del mateix dia que comença el període de descans corresponent, d'acord amb la legislació laboral.

2. En el cas que el pare o la parella que hagi reconegut legalment l'infant substitueixi la mare, d'acord amb la regulació continguda en la normativa laboral, té dret a la prestació econòmica d'ençà del dia següent en què es produeix la substitució i per tot el període que manca fins a l'extinció de la prestació.

3. En cas de mort del fill, la mare té dret a la prestació econòmica durant els dies que falten per completar el període de descans per maternitat o adopció.

4. La persona treballadora per compte propi té dret a la prestació econòmica d'ençà del mateix dia que comenci el període de descans corresponent, d'acord amb la suspensió de l'activitat econòmica, i té una durada màxima de vint setmanes, excepte en el cas de part o adopció múltiple, i en el supòsit d'una discapacitat de la mare reconeguda degudament, si el grau de menyscabament és del 60% o més, o d'una discapacitat de l'infant dictaminada per un metge pediatra que hagi atorgat un conveni amb la Caixa Andorrana de Seguretat Social, en tots els casos d'acord amb el barem de valoració de la Comissió Nacional de Valoració (Conava), en què s'amplia en dos setmanes més per cada fill o infant adoptat.

Mostra redacció anterior, vigent del 30/12/2017 al 16/09/2019

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 29/12/2017

Article 155. *Abonament de la prestació*

1. La prestació econòmica per maternitat s'abona a cada persona beneficiària mentre durin els corresponents períodes de descans.

2. En el cas que el pare o la parella que hagi reconegut legalment l'infant substitueixi la mare, la prestació econòmica es paga al pare o a la parella que hagi reconegut legalment l'infant, sempre que compleixi les condicions de generació de drets fixades en l'article 153.

Si durant aquesta situació el pare o la parella que hagi reconegut legalment l'infant mor, la mare pot ser beneficiària de la prestació que pertoqui fins a esgotar la durada màxima corresponent, fins i tot si ja s'hagués incorporat a la feina anteriorment.

3. En cas de mort de la mare, el pare o la parella que hagi reconegut legalment l'infant pot fer ús del període de descans, d'acord amb la regulació continguda en la normativa laboral, i percebre la totalitat o la part que resti de les prestacions corresponents.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 16/09/2019

Article 156. *Contingut econòmic de la prestació*

La prestació econòmica de maternitat és del 100% de la base de càlcul d'acord amb la regulació dels articles 117 o 118, segons es tracti, respectivament, d'una persona assalariada o d'una persona que exerceix una activitat per compte propi.

Article 157. *Situacions especials*

1. En el cas que la mare hagi de fer descans per prescripció facultativa durant les quatre setmanes immediatament anteriors a la data del part, té dret a sol·licitar les prestacions econòmiques per incapacitat temporal que són pagades d'acord amb el règim regulat a la lletra b) de l'article 147.

2. En el cas de part prematur, i durant el període que va entre el part efectiu i la data inicialment prevista per al part, es té dret a sol·licitar les prestacions econòmiques per incapacitat temporal que són pagades d'acord amb el règim regulat a la lletra b) de l'article 147.

3. En cas de mort del fetus amb 180 dies o més de gestació, es té dret a la prestació econòmica per maternitat d'una durada de deu setmanes.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 07/01/2021

Article 158. *Extensió de les prestacions*

1. Si esgotat el període de descans per maternitat la persona que ha gaudit de la prestació de maternitat no pot reincorporar-se a la feina per motius de salut que no provinguin d'una situació d'incapacitat temporal iniciada abans del part o de l'adopció i prèvia emissió del certificat citat en l'article 144, té dret a sol·licitar les prestacions econòmiques per incapacitat temporal que són pagades d'acord amb el règim regulat a la lletra b) de l'article 147.

2. La durada d'aquesta prestació es regeix pel règim establert a l'article 149.

Article 159. *Extinció*

1. La prestació econòmica per maternitat s'extingeix per l'esgotament dels terminis màxims de durada dels períodes de descans o per la reincorporació voluntària al treball de la persona beneficiària de la prestació.

De la mateixa manera també s'extingeix per la mort de la persona beneficiària, sense perjudici de la regulació de l'article 155.

2. La prestació econòmica per maternitat pot ser denegada, suspesa o anul·lada quan la persona beneficiària ha actuat de manera fraudulenta per obtenir o conservar aquesta prestació, així com si treballa com a persona assalariada o per compte propi durant els corresponents períodes de descans.

Article 160. *Prestació de paternitat*

1. Tenen dret a la prestació econòmica de paternitat que ha de ser realitzada en dies consecutius les persones assalariades i les persones que exerceixin una activitat per compte propi que compleixin els requisits regulats a l'article 153.

2. Es té dret a la prestació econòmica d'ençà del mateix dia que comença el període de descans corresponent d'acord amb la legislació laboral.

La durada màxima d'aquesta prestació en el cas de les persones que exerceixen una activitat per compte propi és de quatre setmanes, que poden ser distribuïdes d'acord amb la regulació continguda en la legislació laboral. Aquest període es pot ampliar una setmana més quan l'infant tingui una discapacitat dictaminada per un metge pediatre que hagi atorgat un conveni amb la Caixa Andorrana de Seguretat Social, d'acord amb el barem de valoració de la Comissió Nacional de Valoració (Conava).

3. La prestació econòmica és del 100% de la base de càlcul d'acord amb la regulació dels articles 117 o 118, segons es tracti, respectivament, d'una persona assalariada o d'una persona que exerceix una activitat per compte propi i s'abona mentre duren els corresponents períodes de descans.

4. La prestació econòmica per paternitat s'extingeix per l'esgotament dels terminis màxim de durada dels períodes de descans o per la reincorporació voluntària al treball de la persona beneficiària de la prestació. De la mateixa manera també s'extingeix per la mort de la persona beneficiària.

5. La prestació econòmica per paternitat pot ser denegada, suspesa o anul·lada quan la persona beneficiària ha actuat de manera fraudulenta per obtenir o conservar aquesta prestació, així com si treballa com a persona assalariada o per compte propi durant els corresponents períodes de descans.

6. En cas de mort del fetus si es compleixen els criteris de gestació establerts a l'article 157, i en cas de mort del nadó, el pare o la parella que ha reconegut l'infant té dret a la prestació econòmica de paternitat de dos setmanes.

Mostra redacció anterior, vigent del 17/03/2020 al 07/01/2021
Mostra redacció anterior, vigent del 30/12/2017 al 16/03/2020
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 29/12/2017

Article 161. *Prestació de risc durant l'embaràs*

1. Tenen dret a la prestació econòmica de risc durant l'embaràs les treballadores assalariades que compleixin amb els requisits regulats a l'article 153.

2. Es té dret a la prestació econòmica d'ençà del mateix dia que comença el període de descans corresponent, d'acord amb la regulació de la Llei de la seguretat i la salut en el treball.

3. La prestació econòmica es manté durant el període de suspensió del contracte per descans per risc durant l'embaràs o fins el moment en què se sol·licita la prestació de maternitat, que s'inicia des de la mateixa data del part.

4. La prestació econòmica és del 70% de la base de càlcul d'acord amb la regulació de l'article 117 i s'abona mentre duren els corresponents períodes de descans.

5. La prestació econòmica per risc durant l'embaràs s'extingeix per l'esgotament del termini màxim de durada del període de descans. De la mateixa manera també s'extingeix per la mort de la persona beneficiària.

6. La prestació econòmica per risc durant l'embaràs pot ser denegada, suspesa o anul·lada quan la persona beneficiària ha actuat de manera fraudulenta per obtenir o conservar aquesta prestació, així com si treballa en qualsevol activitat, com a persona assalariada o per compte propi durant els corresponents períodes de descans.

Capítol cinquè. Prestacions d'invalidesa

Secció primera. Invalidesa derivada d'accident laboral o malaltia professional

Article 162. *Definició*

La invalidesa derivada d'accident laboral o malaltia professional és la situació que es dóna quan la persona assegurada sofreix una reducció, total o parcial, i presumiblement definitiva, de la seva capacitat de guany resultat d'un dany a la integritat corporal consegüent a un accident laboral o a una malaltia professional.

Article 163. *Persones beneficiàries*

1. Per tenir dret a la pensió d'invalidesa la persona assegurada ha de complir amb els requisits generals regulats als articles 117, 118 i 120.

2. Quan la situació que produeix el dret a sol·licitar la pensió d'invalidesa deriva d'un accident laboral o d'una malaltia professional no s'exigeix cap tipus de període previ de cotització.

Article 164. *Determinació del grau d'invalidesa*

1. La invalidesa, amb els tipus i graus diferents en què es pot presentar, independentment de la causa, es determina tenint en compte les malalties i/o pèrdues anatòmiques i/o funcionals de caràcter invalidant que pateix la persona afectada i que repercuteixen en la seva capacitat de guany.

2. El grau de menyscabament es calcula a partir d'uns barems tècnics tenint en compte:

a) Un element objectiu: el grau de minva de la integritat corporal segons la naturalesa de la malaltia o de l'accident, d'acord amb uns barems tècnics que es fixa per reglament.
b) Un element professional consistent en la pèrdua d'ingressos que sofreix la persona assegurada, comparant els salaris que rebia o guanys que tenia abans i després de produir-se l'accident laboral o la malaltia professional.

En tot cas, l'element professional no pot incrementar, en cap cas, l'element objectiu en un percentatge superior al 25%.

3. El desenvolupament d'aquest precepte es porta a terme mitjançant reglament, previ informe del Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Article 165. *Contingut econòmic de la pensió*

1. Després d'haver-se fixat el grau d'incapacitat, la persona assegurada té dret a un capital o a una pensió en les condicions dels apartats següents.

2. Si presenta una disminució de fins al 20% de capacitat per exercir una activitat professional, té dret a un capital, que es calcula com segueix:

a) Si la disminució és inferior o igual al 10%, el capital és l'equivalent a dos vegades la base de càlcul actualitzada.
b) Si la disminució és superior al 10% i inferior o igual al 20%, el capital és el nombre de vegades la base de càlcul que resulta de l'aplicació de la taula següent:

Disminució apreciada	n. vegades base de càlcul
Entre 10% i 11%	2,5
Entre 11% i 12%	3
Entre 12% i 13%	3,5
Entre 13% i 14%	4
Entre 14% i 15%	4,5
Entre 15% i 16%	5
Entre 16% i 17%	5,5
Entre 17% i 18%	6
Entre 18% i 19%	6,5
Entre 19% i 20%	7

3. Si la disminució apreciada se situa entre el 20% i el 50%, la persona assegurada té dret a una pensió calculada aplicant a la seva base de càlcul actualitzada, d'acord amb l'article 121, el 50% del percentatge d'invalidesa reconegut.

4. Si la disminució apreciada se situa entre el 51% i el 65%, té dret a una pensió calculada aplicant a la seva base de càlcul actualitzada, d'acord amb l'article 121, el 75% del percentatge d'invalidesa reconegut.

5. Si la disminució apreciada és superior al 65%, té dret a una pensió calculada aplicant a la seva base de càlcul actualitzada, d'acord amb l'article 121, el 100% del percentatge d'invalidesa reconegut.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Secció segona. Invalidesa derivada d'accident no laboral o malaltia comuna

Article 166. *Definició*

La invalidesa derivada d'accident no laboral o malaltia comuna és la situació que resulta d'una deterioració prematura de l'organisme, mèdicament comprovada, derivada d'una malaltia comuna o d'un accident no laboral, presumiblement definitiva, i que produeix una reducció d'almenys el 60% de la seva capacitat de guany.

Article 167. *Persones beneficiàries*

1. Per tenir dret a la pensió d'invalidesa, la persona assegurada ha de complir els requisits generals regulats als articles 117, 118 i 120.

2. Quan la situació que produeix el dret a sol·licitar la pensió d'invalidesa derivi d'un accident no laboral o d'una malaltia comuna, la persona assegurada ha d'haver cotitzat a la branca general abans de l'últim certificat per incapacitat temporal que ha esdevingut invalidant, esmentat a l'article 144, o bé abans de la data del fet causant en cas que no hi hagi certificat, els terminis mínims següents:

a) Si la persona assegurada té entre cinquanta-set i seixanta-quatre anys, cent vint mesos.
b) Si la persona assegurada té entre vint-i-un i cinquanta-set anys, el nombre mínim de mesos resultant de l'aplicació de la fórmula (edat x 3) - 51; l'edat es compta en anys complerts per la persona interessada.
c) Si la persona assegurada té menys de vint-i-un anys, dotze mesos.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 168. *Determinació del grau d'invalidesa*

La invalidesa, amb els tipus i graus diferents en què es pot presentar, independentment de la causa, es determina, a partir d'uns barems tècnics, tenint en compte de manera principal l'estat general de la persona, i de forma complementària l'edat, les facultats físiques i mentals, així com les seves aptituds i formació professionals. La manera de determinar la pèrdua de capacitat de guany derivada dels diferents paràmetres s'estableix per reglament.

Article 169. *Categories de les persones beneficiàries*

Les persones assegurades beneficiàries d'una pensió d'invalidesa es classifiquen en dos grups:

Grup 1: persones assegurades que poden continuar treballant.
Grup 2: persones assegurades que queden incapacitades per exercir qualsevol activitat professional.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 170. *Import de la pensió*

1. A l'efecte de determinar la pensió d'invalidesa per malaltia comuna o accident no laboral, es tenen en compte els punts de jubilació reals adquirits fins al moment de causar dret a pensió, més els punts que la persona interessada hagués generat eventualment fins a la data en què compleixi l'edat d'accés ordinari a la pensió de jubilació, segons l'article 196.

2. A l'efecte del que estableix l'apartat anterior, la pensió d'invalidesa es determina seguint les regles següents:

a) Es determinen els punts pensionables de la persona assegurada (PPA), d'acord amb el que preveu l'article 200, i es calculen de la forma següent:

PPA = Punts de jubilació adquirits/(12 x nombre de mesos cotitzats)

b) Es determina el nombre de mesos de cotització teòrica (NMCT), que és el nombre de mesos compresos entre la data en què es causa dret a pensió i la data en què la persona assegurada compliria l'edat d'accés ordinari a la pensió de jubilació.

NMCT = (Edat jubilació ordinària x 12) - Edat, en mesos, de l'assegurat en el moment en què causa dret a pensió d'invalidesa

c) Es calcula la pensió teòrica de jubilació, de la manera següent:

Pensió teòrica de jubilació = PPA x (Nombre de mesos cotitzats + NMCT) x Preu de venda del punt de jubilació

d) Si la persona assegurada queda capacitada per exercir alguna activitat professional, la seva pensió correspon al 50% de la pensió teòrica de jubilació.

e) Si la persona assegurada queda incapacitada per exercir qualsevol activitat professional, la seva pensió correspon al 100% de la pensió teòrica de jubilació.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 170 bis. *Complement no contributiu de les pensions d'invalidesa*

1. Complint les condicions previstes en aquest article, tenen dret a percebre un complement no contributiu de la pensió d'invalidesa les persones assegurades que mantinguin la seva residència legal al Principat d'Andorra, a les quals s'hagi atorgat una pensió d'invalidesa derivada d'accident no laboral o malaltia comuna i que no tinguin dret a una pensió de solidaritat de les previstes a la Llei de serveis socials i sociosanitaris.

2. El complement no contributiu és igual a la diferència entre l'import de la pensió d'invalidesa (sumant la que percebi a Andorra amb les que eventualment percebi d'organismes públics estrangers) i el 40% del salari mínim per a les persones assegurades del grup 1, i al 80% del salari mínim per a les persones assegurades del grup 2.

3. El complement no contributiu de la pensió d'invalidesa sumat a l'import de la pensió d'invalidesa no pot superar la base de càlcul prevista a l'article 121. Si així succeeix, aquell complement no contributiu s'ha de reduir fins que la suma amb la pensió no superi la dita base de càlcul.

4. El complement no contributiu es paga mentre es pagui pensió d'invalidesa, sense perjudici de la possibilitat d'optar a una pensió de solidaritat quan la pensió d'invalidesa es transformi en pensió de jubilació.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Secció tercera. Disposicions comunes

Article 171. *Revisió*

1. Quan l'estat de la persona beneficiària d'una pensió d'invalidesa s'ha modificat, la Caixa Andorrana de Seguretat Social, per iniciativa pròpia o a petició de la persona interessada, pot decidir que es faci un nou examen per establir-ne el grau d'invalidesa actual. Aquesta revisió és objecte d'una decisió amb les mateixes modalitats que les que cal seguir en condicions normals per establir el grau d'invalidesa.

2. El procediment de revisió es desenvolupa per reglament.

Article 172. *Compatibilitat de la pensió d'invalidesa amb el treball*

1. La pensió d'invalidesa és compatible amb la realització d'una activitat assalariada o professional, excepte en cas que a les persones assegurades se'ls hagi assignat el grup 2 d'acord amb la regulació de l'article 169.

2. La pensió d'invalidesa de la persona beneficiària que, a més, és assalariada es redueix en la quantitat necessària per tal que, un cop sumada al

complement no contributiu i altres pensions de l'estranger pel mateix concepte, juntament amb el salari que rep, la quantitat resultant no sigui superior al salari global mensual mitjà, revalorat d'acord amb l'IPC, que rebia abans de constatar-se la patologia que ha resultat invalidant.

3. La pensió d'invalidesa de la persona beneficiària que, a més, realitza activitats per compte propi es redueix en la quantitat necessària per tal que, sumada al complement no contributiu i amb els ingressos obtinguts per l'activitat professional, la quantitat resultant no sigui superior al salari global mensual mitjà, revalorat d'acord amb l'IPC, cotitzat a la Caixa Andorrana de Seguretat Social pel conjunt de les persones assalariades de l'any immediatament anterior a la constatació de la patologia que ha resultat invalidant. Aquest apartat es regula per reglament.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 173. *Compatibilitat de la pensió d'invalidesa amb altres pensions*

1. La percepció d'una pensió d'invalidesa és compatible amb la percepció d'altres pensions, excepte en el cas de la jubilació.

2. La percepció d'una pensió d'invalidesa és compatible amb la percepció d'una altra pensió d'invalidesa, sempre i quan ambdues no estiguin destinades a reparar el mateix perjudici.

3. Quan es perceben dues o més pensions d'invalidesa, la quantitat que es percep com a suma de les diferents pensions no pot superar el 100% de la base de càlcul de la pensió més elevada.

4. Quan concorrin contingències diferents en la pèrdua de capacitat de guany, una per accident laboral o malaltia professional i l'altra per accident no laboral o malaltia comuna, sempre que no estiguin destinades a reparar el mateix perjudici, el càlcul de la pensió es du a terme com segueix:

a) En cas que la pèrdua de capacitat de guany derivada d'accident no laboral o malaltia comuna doni dret a pensió, es sumen ambdues pensions.
b) En cas que la pèrdua de capacitat de guany derivada d'accident no laboral o malaltia comuna no doni dret a pensió, el percentatge d'invalidesa per accident laboral o malaltia professional es pot veure incrementat fins al màxim que resultaria si ambdues situacions de pèrdua de capacitat de guany tinguessin com a origen un accident no laboral o una malaltia comuna.

5. Si la persona assegurada ha percebut la prestació econòmica en forma de capital i després sofreix una nova reducció de la capacitat de guany a causa d'un accident laboral o una malaltia professional que, sumada a l'anterior, sigui igual o superior al 20%, percebrà la prestació econòmica que li correspongui segons la disminució total, d'acord amb el que estableix l'article 165 de la Llei de la Seguretat Social. Si la nova reducció de capacitat de guany es deu a una malaltia comuna o accident no professional que no dóna dret a pensió es tindrà en compte el que estableix l'apartat b) del punt 4. Tanmateix haurà de retornar el capital percebut actualitzat mitjançant la deducció de fins al 25% mensual de la pensió d'invalidesa fins que liquidi totalment el capital cobrat. Alternativament, l'assegurat pot escollir retenir el capital percebut i, en aquest cas, en la valoració de la disminució de capacitat de guany no es considera la primera invalidesa.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 174. *Pensió d'invalidesa en arribar a 65 anys*

1. En arribar a 65 anys, les persones beneficiàries d'una pensió d'invalidesa han de fer valer els seus drets a la jubilació prenent com a base les regles fixades als articles 194 i següents.

2. Si la pensió de jubilació resultant és inferior en quantitat a la pensió d'invalidesa sense comptar, si escau, el complement no contributiu, la pensió de jubilació s'incrementa automàticament fins a igualar l'import de la pensió d'invalidesa, sense el complement no contributiu, que es percebia.

3. Si la persona beneficiària d'una pensió d'invalidesa, en arribar a 65 anys, té dret al capital de jubilació, pot optar entre percebre'l o bé percebre una pensió de jubilació igual a la pensió d'invalidesa sense el complement no contributiu que rebia, sense tenir dret a percebre el capital de jubilació que li correspondria.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 174 bis. *Import màxim de les pensions d'invalidesa*

En cap cas l'import mensual de la pensió no pot ser superior a 2,5 vegades el salari mínim mensual oficial corresponent als treballadors de 18 anys o més vigent en el moment de la seva concessió.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 175. *Pensió d'invalidesa després dels seixanta-cinc anys*

1. No tenen dret a la pensió d'invalidesa les persones que a la data del fet causant reuneixin els requisits per accedir a la pensió de jubilació.

2. La persona assegurada que rep una prestació de jubilació i continua treballant no té dret que se li reconegui una prestació d'invalidesa. En el cas que es doni una situació que, en una altra circumstància, li podria donar dret a aquesta prestació, només pot rebre la prestació de jubilació.

Capítol sisè. Capital per defunció

Article 176. *Definició*

1. El capital per defunció és un import que es lliura als parents o a qualsevol altra persona que han assumit les despeses relacionades amb l'òbit de la persona assegurada.

2. Les condicions d'atorgament d'aquest capital es regulen per reglament.

Article 177. *Generació del dret*

1. Per tenir dret al capital per defunció la persona assegurada ha de complir els requisits generals regulats als articles 117, 118 i 120.

2. A més, si la mort és com a conseqüència d'un accident no laboral o d'una malaltia comuna, ha d'haver cotitzat a Andorra a la branca general almenys vint-i-cinc dies abans de la data del fet causant, excepte en aquests supòsits:

a) Si ha cotitzat més de vint-i-cinc dies i menys de dotze mesos, haver cotitzat un període de quinze dies durant el mes anterior a la data del fet causant.
b) Si ha cotitzat dotze mesos o més i menys de trenta-sis mesos, haver cotitzat un període de deu dies durant els dos mesos anteriors a la data del fet causant.
c) Si ha cotitzat trenta-sis mesos o més i menys de seixanta mesos, haver cotitzat un període de cinc dies durant els tres mesos anteriors a la data del fet causant.
d) Si ha cotitzat seixanta mesos o més no s'exigeix període previ de cotització durant els mesos immediatament anteriors a la data del fet causant.

3. Si la mort és com a conseqüència d'un accident laboral o d'una malaltia professional, no s'exigeix cap període previ de cotització.

Article 178. *Import*

L'import del capital per defunció és igual a les despeses justificades derivades de l'òbit, amb un import màxim equivalent a tres vegades el salari mínim oficial vigent en el moment del fet causant.

Mostra redacció anterior, vigent del 19/01/2012 al 28/02/2015
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 18/01/2012

Capítol setè. Pensions de reversió

Secció primera. Qüestions generals

Article 179. *Objecte*

1. Les pensions de reversió són destinades a compensar la pèrdua de guanys resultants de la defunció de la persona assegurada directa.

2. Existeixen dos tipus de pensions de reversió: viduïtat i orfenesa.

3. Quan concorri el beneficiari d'una pensió temporal de viduïtat amb un o diversos beneficiaris de pensions d'orfenesa, la suma dels respectius imports de pensió, inclosos els complements no contributius, no pot excedir el 100% de la pensió, inclòs l'eventual complement no contributiu, o del salari que percebia la persona assegurada difunta –o de la suma d'ambdós si aquesta persona percebia l'una i l'altre– o de la base de cotització que corresponia a l'assegurat per compte propi en el moment del fet causant si aquest es trobava inclòs en aquest col·lectiu. En cas que es doni aquest excés, l'import de les pensions es redueix proporcionalment.

4. La persona beneficiària d'una pensió de viduïtat vitalícia que concorri en qualsevol dels supòsits de l'apartat anterior no té reducció de la pensió per aquesta circumstància.

Mostra redacció anterior, vigent del 19/01/2012 al 28/02/2015
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 18/01/2012

Secció segona. Pensió de viduïtat

Article 180. *Generació del dret*

1. Perquè sigui efectiu el dret a la pensió de viduïtat, la persona assegurada difunta per motiu de malaltia comuna o accident no laboral ha d'haver cotitzat almenys trenta-sis mensualitats en els últims quaranta-vuit mesos, tant a la branca general com a la branca jubilació, si tenia menys de trenta anys en el moment de la defunció; o haver cotitzat seixanta mensualitats en els últims setanta-dos mesos, tant a la branca general com a la branca jubilació, si tenia trenta o més anys en el moment de la defunció. En qualsevol cas, si la persona assegurada difunta ha cotitzat quinze anys, tant a la branca general com a la branca jubilació, genera el dret a pensió de viduïtat.

També computen com a períodes efectius de cotització aquells en què la persona assegurada difunta hagi estat inscrita com a demandant d'ocupació en el Servei d'Ocupació. S'assimilen a períodes cotitzats a la branca general i a la branca jubilació, els períodes en què la persona assegurada difunta hagi percebut una pensió d'invalidesa.

2. Quan la mort tingui per motiu un accident laboral o una malaltia professional, no es requereix un període mínim de cotització.

3. No computen per a la cotització de l'epígraf 1 les cotitzacions a la branca general de les persones de 65 anys o més que no perceben cap pensió i només cotitzen a la branca general.

Mostra redacció anterior, vigent del 19/01/2012 al 27/02/2019
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 18/01/2012

Article 181. *Persones beneficiàries*

1. Té dret a la pensió de viduïtat, quan mor la persona assegurada, el cònjuge supervivent o la persona que estava unida a aquella formant una unió estable de parella convivent en el moment de la defunció.

Quan la mort tingui per motiu un accident no laboral o una malaltia comuna, es requereix també que el matrimoni o la inscripció al Registre Civil com a unió estable de parella tingui una vigència d'almenys dos anys abans de la data de la defunció, o que hi hagi fills comuns.

2. També tenen dret a la pensió de viduïtat temporal o a una pensió de viduïtat vitalícia, en les condicions fixades en els articles 182 a 186, les persones que han estat vinculades a la persona assegurada difunta, per matrimoni o unió estable de parella i existeixi separació, divorci o extinció de la unió estable de parella, sempre que aquestes persones:

a) hagin estat unides amb la persona assegurada difunta per matrimoni o unió estable de parella durant una vigència d'almenys dos anys, o que hi hagi fills comuns;
b) no s'hagin tornat a casar o a formar una nova unió estable de parella;
c) i, a més, tinguin dret a percebre del difunt en el moment de la defunció una pensió compensatòria o una pensió d'aliments, o acreditin que la persona assegurada difunta satisfeia, en el moment del fet causant, tota o part de les càrregues familiars que corresponguin al cònjuge o la persona supervivent de la parella.

3. En cas de concórrer el cònjuge de la persona difunta o la persona assimilada i una o diverses persones de les esmentades en el número segon d'aquest article, la distribució de la pensió s'efectua d'acord amb el que estableix l'article 186.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 182. *Pensions temporals i import*

1. Tenen dret a una pensió de viduïtat, que s'atorga per una durada limitada, calculada en funció de la base de càlcul de la persona difunta:

a) les vídues o els vidus de menys de cinquanta anys al moment de la defunció de la persona assegurada.
b) les vídues o els vidus de cinquanta anys o més i menys de cinquanta-cinc anys al moment de la defunció de la persona assegurada, que no perceben una pensió de viduïtat vitalícia d'acord amb l'article 183.2.

2. La base de càlcul s'estableix d'acord amb el que es regula a l'article 121.

La base de càlcul derivada de la mort d'un pensionista de jubilació és la quantia de la pensió de jubilació que percebia en el moment del traspàs.

3. L'import de la pensió és del 50% de la base de càlcul, amb un mínim del 60% i un màxim del 120% del salari mínim oficial.

4. La durada de la pensió és la següent:

a) Trenta mesos, per a les vídues o els vidus de menys de 30 anys.
b) Cinquanta-quatre mesos, per a les vídues o els vidus de trenta anys o més i de menys de quaranta-cinc anys.
c) Seixanta mesos, per a les vídues o els vidus de quaranta-cinc anys o més i de menys de cinquanta-cinc anys.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 183. *Pensions vitalícies i import*

1. Les vídues o els vidus de cinquanta-cinc anys o més en el moment de la defunció de la persona assegurada cobren una pensió vitalícia igual a la meitat de la pensió de jubilació que cobrava o que hauria correspost a la persona difunta en el moment de la jubilació.

2. Les vídues o els vidus de cinquanta anys o més i menys de cinquanta-cinc anys, que formin una unió per matrimoni o parella estable existent amb la persona assegurada en el moment de la defunció que hagi tingut una vigència igual o superior a deu anys, poden optar per cobrar una pensió vitalícia igual a la meitat de la pensió de jubilació que cobrava o que hauria correspost a la persona difunta en el moment de la jubilació. En aquest cas, no tenen dret a percebre la pensió de viduïtat temporal d'acord amb l'article 182.

3. En el cas que la persona difunta tingués dret a capitalitzar la seva pensió de jubilació, la vídua o vidu tindrà dret a percebre la meitat del capital que hagués correspost al difunt.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 184. *Complement no contributiu de les pensions vitalícies*

1. Si la suma de les bases de cotització a la branca general de la persona assegurada difunta és igual o superior a la que resulta de sumar dos-centes quaranta mensualitats del salari mínim que en cada moment estigui vigent, les vídues o els vidus d'edat compresa entre cinquanta i cinquanta-nou anys, ambdues incloses, que percebin una pensió vitalícia segons l'article 183, han de rebre, com a mínim, una pensió de viduïtat igual al 50% del salari mínim oficial, sempre que mantinguin la residència legal al Principat d'Andorra i que els ingressos de la persona interessada siguin inferiors al salari global mensual mitjà cotitzat pel conjunt de les persones assalariades a la Caixa Andorrana de Seguretat Social de l'any natural immediatament anterior.

El càlcul de la quantitat cotitzada es regula per reglament, però té en compte les qüestions següents:

a) Les bases de cotització que siguin iguals o superiors al salari mínim que en cada moment estigui vigent es computen íntegrament.
b) Les bases de cotització en períodes d'incapacitat temporal o maternitat, paternitat o risc durant l'embaràs, amb independència de la seva quantitat, s'entenen per un valor igual a la seva base de càlcul.
c) Les bases de cotització que siguin inferiors al salari mínim que en cada moment sigui vigent es poden sumar fins que la suma sigui igual o superior al salari mínim que en cada moment estigui en vigor; en aquest cas, es computen íntegrament.

2. La manera d'actualitzar els salaris mínims vigents en cada moment i el mètode en els períodes en què no hi havia salari mínim es determina per reglament, tenint en compte el nombre de punts que s'haurien d'haver comprat durant tot el temps en què encara no s'havia regulat el salari mínim oficial.

3. La diferència entre la pensió mínima i la pensió de viduïtat que correspondria en aplicació del que determina l'article 183 es denomina "part no contributiva de la pensió de viduïtat" i el seu finançament és a càrrec del pressupost del Govern, d'acord amb el que es regula a l'article 86.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 185. *Import de la pensió de viduïtat derivada d'accident de treball o malaltia professional*

En el supòsit que el difunt hagués mort per accident de treball o malaltia professional, el cònjuge supervivent o la persona que estava unida a aquella formant una unió estable de parella, si té més de cinquanta-cinc anys, pot optar entre cobrar una pensió vitalícia igual a la meitat de la pensió de jubilació que cobrava o que hauria correspost a la persona difunta en el moment de la jubilació, o percebre una pensió temporal mensual per una durada de seixanta mesos calculada d'acord amb l'article 182.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 186. *Pagament de les pensions en cas de separació, divorci o dissolució d'unió estable de parella i distribució de la pensió entre les persones beneficiàries*

1. En el supòsit de separació, de divorci o de dissolució d'una unió estable de parella, la persona o les persones beneficiàries perceben cada una d'elles l'import de la pensió vitalícia o temporal de viduïtat deixada per la persona assegurada únicament en proporció al temps de convivència de cada una d'elles amb la persona assegurada, tenint en compte el temps cotitzat per aquesta persona a la seguretat social. En el cas que la persona assegurada hagués tingut dret a percebre un capital de jubilació, el capital de viduïtat és també proporcional al temps de convivència, en relació amb el temps total de cotització de la persona assegurada.

2. En els supòsits en els quals el cònjuge o la parella de fet convivents amb la persona assegurada en el moment de la defunció concorrin, per la pensió de viduïtat, amb altres persones beneficiàries que compleixin els requisits de l'article 181, s'aplica a totes elles la proporció esmentada en l'apartat primer d'aquest article, si bé el cònjuge o la parella que mantenien el vincle i la convivència en el moment de la defunció de la persona assegurada perceben, com a mínim, el 50% de l'import total de la pensió de viduïtat.

3. En cas que el cònjuge vidu o la persona assimilada rebi una pensió temporal i concorri amb altres persones beneficiàries, aquesta pensió temporal de viduïtat del cònjuge vidu o persona assimilada es redueix en el mateix percentatge de la pensió vitalícia atribuïda a les altres persones beneficiàries.

4. En tots els casos previstos en els apartats precedents, en el moment de la defunció de les persones beneficiàries esmentades a l'apartat primer d'aquest article, o en cas que aquestes persones contraguin nou matrimoni o formin una nova parella, el cònjuge vidu o la persona assimilada que mantenien el vincle i la convivència al moment de la defunció acumulen la part de pensió o percentatge que percebien aquelles. Al contrari, si són el dit cònjuge vidu o la persona assimilada convivents els que deixen de percebre la pensió per qualsevol causa, les altres persones beneficiàries mantenen la mateixa pensió que tenien atribuïda, sense que puguin acumular la part de pensió que percebia el cònjuge vidu o la persona assimilada convivents. L'acumulació tampoc s'aplica entre les persones beneficiàries esmentades a l'apartat primer d'aquest article.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 187. *Causes d'extinció de la pensió de viduïtat*

Són causes d'extinció de la pensió de viduïtat:

a) Contraure matrimoni o formalitzar una unió estable de parella.
b) Mort del beneficiari.

Article 188. *Compatibilitat*

La pensió de viduïtat és compatible amb qualsevol renda derivada de l'activitat professional del cònjuge o la parella supervivent.

També és compatible amb la percepció, per part del cònjuge o la parella supervivent, de qualsevol pensió econòmica de la seguretat social.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Secció tercera. Pensió d'orfenesa

Article 189. *Persones beneficiàries*

1. Tenen dret a la pensió d'orfenesa, sempre que siguin menors de divuit anys, les persones següents:

a) Els fills d'una persona assegurada difunta.
b) Els fills del cònjuge supervivent aportats al matrimoni o a la parella de fet si convivien i depenien econòmicament de la persona assegurada difunta i no cobren cap altra pensió d'orfenesa generada pel seu progenitor que no forma part d'aquest matrimoni o parella de fet.

2. Aquestes persones també tenen dret a la pensió d'orfenesa si tenen entre divuit i vint-i-cinc anys i compleixen els requisits següents:

a) Cursen estudis en un establiment d'ensenyança reconegut i no perceben rendes regulars derivades de treball assalariat o d'activitat professional d'una quantitat igual o superior al salari mínim oficial en còmput anyal.
b) Són discapacitades i no cobren una pensió de solidaritat, ni cap altra pensió derivada de la situació de discapacitat fora d'Andorra.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 190. *Generació del dret*

1. Per tenir dret a la pensió d'orfenesa, la persona assegurada ha de complir els requisits generals regulats als articles 117, 118 i 120.

2. També es genera el dret a la pensió d'orfenesa quan la persona difunta no compleix aquests requisits generals, però ha cotitzat a la branca general com a mínim dotze mesos en els darrers divuit mesos abans de la seva mort. Computen com a períodes efectius de cotització aquells en què la persona assegurada difunta hagi estat inscrita com a demandant d'ocupació en el Servei d'Ocupació.

En qualsevol cas, si la persona assegurada difunta ha cotitzat quinze anys, tant a la branca general com a la branca de jubilació, genera el dret a la pensió d'orfenesa.

3. No computen per a la cotització de l'epígraf anterior les cotitzacions a la branca general de les persones de 65 anys o més que no reben cap pensió de la Caixa Andorrana de Seguretat Social i que només cotitzen a la branca general.

Mostra redacció anterior, vigent del 19/01/2012 al 07/01/2021
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 18/01/2012

Article 191. *Import de les pensions d'orfenesa*

1. L'import de la pensió d'orfenesa per a cada orfe és l'equivalent al 30% del salari mínim oficial.

2. La defunció del pare i de la mare pot suposar la generació del dret de dues pensions d'orfenesa, si ambdós compleixen els requisits establerts en aquesta Llei.

En aquest cas, s'acumulen ambdues pensions.

Article 192. *Causes d'extinció de la pensió d'orfenesa*

1. Són causes d'extinció de la pensió d'orfenesa:

a) Complir l'edat màxima fixada en cada supòsit.
b) Ser adoptat.
c) Mort del beneficiari.

2. En el cas dels orfes majors de divuit anys però menors de vint-i-cinc, deixar de complir els requisits previstos en l'article 189.2.

3. En el cas dels fills del cònjuge supervivent aportats al matrimoni o a la parella de fet, cobrar una pensió d'orfenesa i/o una pensió alimentària incompatible.

Article 193. *Compatibilitat*

La pensió d'orfenesa és compatible amb qualsevol renda derivada del treball assalariat o activitat professional de la persona beneficiària mentre no tingui divuit anys.

També és compatible amb la percepció, per part de la persona beneficiària, de qualsevol prestació d'incapacitat temporal, maternitat, paternitat, pensió d'invalidesa o viduïtat.

Títol III. Branca de jubilació

Article 194. *Concepte*

La prestació econòmica de jubilació consisteix en el pagament d'un capital o d'una pensió vitalícia a la persona destinatària en les condicions, quantia i forma que s'estableix en aquesta Llei i les normes reglamentàries.

Article 195. *Requisits per generar el dret al capital*

1. Per tenir dret a generar el capital per jubilació, la persona assegurada ha d'haver complert seixanta-cinc anys i ha d'haver cotitzat a la branca de jubilació entre seixanta i cent vuitanta mensualitats.

2. També té dret a rebre el capital per jubilació, si així ho prefereix, la persona assegurada que sigui beneficiària d'una pensió de jubilació d'import igual

o inferior al 5% del salari mínim oficial.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 196. *Requisits per generar el dret a la pensió*

1. Té dret a la pensió per jubilació la persona assegurada que ha complert seixanta-cinc anys i ha cotitzat a la branca de jubilació almenys cent vuitanta mensualitats.

2. En cas de no complir aquesta edat també es té dret a la pensió per jubilació quan s'han acumulat quatre-centes vuitanta mensualitats de cotitzacions, d'acord amb el que es regula a l'article 202.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 197. *Import del capital de jubilació*

1. En el supòsit que la persona assegurada compleixi els requisits regulats a l'article 195, el pagament del capital consisteix a retornar a la persona assegurada les cotitzacions a la branca jubilació efectuades, actualitzades d'acord amb l'IPC anual llevat que la Llei del pressupost de cada any disposi altrament.

2. En qualsevol cas, no s'aplica cap actualització de les cotitzacions per retornar durant el període corresponent als vint-i-quatre mesos anteriors a l'any en què s'atorga el capital de jubilació.

3. Per actualitzar les cotitzacions anteriors a l'any 1998, s'aplica la mitjana dels IPC francès i espanyol.

Mostra redacció anterior, vigent del 06/02/2015 al 28/02/2015
Mostra redacció anterior, vigent del 13/02/2014 al 05/02/2015
Mostra redacció anterior, vigent del 02/01/2013 al 12/02/2014
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 a l'01/01/2013

Article 198. *Pagament de la pensió de jubilació*

En el supòsit que la persona assegurada compleixi els requisits regulats a l'article 196, es satisfà la pensió resultant de la modalitat de càlcul exposada als articles 199 i següents.

Article 199. *Moment del pagament*

El pagament del capital o de la pensió de jubilació, excepte en els supòsits regulats als articles 202 i 204, es realitza a partir de la recepció de la demanda de la persona assegurada en arribar a l'edat de seixanta-cinc anys.

Article 200. *Càlcul de l'import de la pensió*

1. La pensió de jubilació es determina en base a la cotització efectuada i té en compte els conceptes següents:

1.1. Punts de jubilació adquirits: són el resultat de dividir la cotització de la persona assegurada a la branca de jubilació, pel preu de compra del punt.

1.2. Preu de compra del punt: import fixat anualment d'acord amb la Llei del pressupost en el que s'indexen els costos d'adquisició dels punts de jubilació.

1.3. Preu de venda del punt (PV): valor dels punts de jubilació adquirits en el moment de fixar la pensió de jubilació. Es determina de conformitat amb el que preveu l'article 201.

1.4. Punts pensionables de la persona assegurada a la data d'entrada en vigor de la present Llei (PP(fv)): són els punts que resulten de la fórmula següent:

PP(fv)= Punts de jubilació adquirits abans de l'entrada en vigor de la present Llei / 12 * MC (fv)

Essent MC (fv) el nombre de mesos cotitzats per la persona assegurada abans de l'entrada en vigor de la present Llei.

1.5. Punts pensionables de la persona assegurada a partir de l'entrada en vigor de la present Llei (PP(fv-fj)): són els punts que resulten de la fórmula següent:

PP (fv-fj)= punts de jubilació adquirits a partir de l'entrada en vigor de la present Llei / 12 * MC (fv-fj)

Essent MC (fv-fj) el nombre de mesos cotitzats per la persona assegurada a partir de l'entrada en vigor de la present Llei.

1.6. Punts pensionables PP1: són els punts pensionables, adquirits després de l'entrada en vigor de la present Llei, necessaris per a obtenir una pensió de jubilació d'un import equivalent al 200% del salari mínim oficial mensual, amb 480 mesos de cotització.

$$PP1 = \frac{200\% \text{ salari mínim}}{(480 * PV)}$$

1.7. Punts pensionables PP2: són els punts pensionables, adquirits després de l'entrada en vigor de la present Llei, necessaris per a obtenir una pensió de jubilació d'un import equivalent al 250% del salari mínim oficial mensual, amb 480 mesos de cotització.

$$PP2 = \frac{250\% \text{ salari mínim}}{(480 * PV)}$$

1.8. Punts pensionables PP3: són els punts pensionables, adquirits després de l'entrada en vigor de la present Llei, necessaris per a obtenir una pensió de jubilació d'un import equivalent al 300% del salari mínim oficial mensual, amb 480 mesos de cotització.

$$PP3 = \frac{300\ \% \text{ salari mínim}}{(480 * PV)}$$

2. L'import de la pensió de jubilació es fixa com segueix:

2.1. Respecte als punts adquirits abans de l'entrada en vigor de la present Llei l'import mensual de la pensió és el següent:

Pensió = preu de venda del punt * nombre de mesos * punts pensionables
o
$P(fv)=PV*MC(\textit{fv})*PP(\textit{fv})$

2.2. Quan els punts pensionables adquirits des de la data d'entrada en vigor de la present Llei fins a la data de la jubilació siguin iguals o inferiors a PP1, l'import mensual de la pensió és el següent:

Pensió (p) = $PV*MC(\textit{fv})*PP(fv)+PV*MC(\textit{fv-fj})*PP(\textit{fv-fj})$

2.3. Quan els punts pensionables adquirits des de la data d'entrada en vigor de la Llei fins a la data de la jubilació, siguin superiors a PP1 ($\textit{fv-fj}$), però iguals o inferiors a PP2 ($\textit{fv-fj}$), l'import mensual de la pensió serà:

Pensió = $PV*MC(\textit{fv})*PP(\textit{fv})+PV*MC(\textit{fv-fj})*[PP1+(PP(\textit{fv-fj})-PP1))*CR1]$

2.4. Quan els punts pensionables adquirits des de la data d'entrada en vigor de la present Llei fins a la data de la jubilació, siguin superiors a PP2 ($\textit{fv-fj}$), però iguals o inferiors a PP3, l'import mensual de la pensió és el següent:

Pensió = $PV*MC(\textit{fv})*PP(\textit{fv})+PV*MC(\textit{fv-fj})*[PP1+(PP2-PP1)*CR1)+(PP(\textit{fv-fj})-PP2)*CR2]$

2.5. I quan els punts pensionables adquirits des de la data d'entrada en vigor de la present Llei siguin superiors a PP3, l'import mensual de la pensió es calcula aplicant la fórmula següent:

Pensió = $PV*MC(\textit{fv})*PP(\textit{fv})+PV*MC(\textit{fv-fj})*[PP1+(PP2-PP1)*CR1)+(PP3-PP2)*CR2)+(PP(\textit{fv-fj})-PP3)*CR3]$

2.6. En tots els supòsits anteriors, els coeficients reductors (CR) tenen els valors següents:

CR1 = 0,75
CR2 = 0,50
CR3 = 0,25

3. L'import de les pensions de jubilació s'actualitza anualment d'acord amb el que estableixi la Llei del pressupost, en els termes previstos a l'article 200 bis.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 200 bis. *Revalorització de les pensions, del preu de venda del punt de jubilació i del preu de compra del punt de jubilació*

1. L'actualització de l'import de les pensions, del preu de venda del punt de jubilació i del preu de compra del punt de jubilació es pot calcular en funció dels següents índex:

a) Índex de Preus al Consum (IPC);
b) Factor de sostenibilitat.

2. El factor de sostenibilitat es calcula tenint en compte les següents variables:

a) l'any o els anys de l'exercici d'aplicació;
b) els índex de preus de consum corresponents als períodes d'aplicació;
c) la ràtio mitjana de cotitzacions per pensionista a la branca de jubilació;
d) el salari global mensual mitjà cotitzat a la branca de jubilació;
e) la taxa de cotització o percentatge de cotització a la branca general i a la branca de jubilació en cada un dels anys considerats.

3. Reglamentàriament s'estableix la fórmula de càlcul del factor de sostenibilitat, del nombre mitjà de cotitzants a la branca de jubilació, del nombre mitjà de pensionistes a la branca de jubilació i del salari global mensual mitjà cotitzat.

4. La Llei del pressupost ha d'establir la no-aplicació de l'actualització o l'actualització de les pensions i dels preus de venda i de compra del punt de jubilació aplicant un dels índex indicats en l'apartat 1 d'aquest article.

5. La Llei del pressupost pot establir la modulació d'aquests índex d'actualització quan les pensions siguin inferiors a una quantia determinada. En cap cas, la revalorització aplicada a través del factor de sostenibilitat podrà tenir un valor negatiu.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 201. *Factor de conversió*

1. El factor de conversió del punt de jubilació, és a dir, el nombre resultant de la divisió del preu de compra pel preu de venda, és de 9,6.

2. Qualsevol modificació en relació amb el factor de conversió del punt de jubilació es porta a terme per la Llei del pressupost per a cada exercici econòmic i ha de suposar l'augment de la cotització a la branca de jubilació perquè es pugui mantenir o incrementar la taxa de substitució, sense perjudici del que estableix l'article 200.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 202. *Pensió de jubilació abans dels seixanta-cinc anys o pensió de jubilació anticipada*

1. La persona assegurada que ha complert seixanta-un anys, que té cotitzades més de quatre-centes vuitanta mensualitats i que no treballa com a assalariada ni per compte propi, pot fer valer els seus drets a la jubilació.

2. El càlcul de la quantitat cotitzada es regula per reglament, d'acord amb els criteris següents:

a) Les bases de cotització que siguin iguals o superiors al salari mínim que en cada moment estigui vigent es computen íntegrament.
b) Les bases de cotització en períodes d'incapacitat temporal, maternitat, paternitat o risc durant l'embaràs, amb independència de la seva quantitat, s'entenen per un valor igual a la seva base de càlcul.
c) Les bases de cotització que siguin inferiors al salari mínim que en cada moment sigui vigent es poden sumar fins que la suma sigui igual o superior al salari mínim que en cada moment estigui en vigor; en aquest cas, es computen íntegrament.

3. La pensió de jubilació anticipada es calcula aplicant un coeficient tècnic reductor d'un 7% sobre la pensió resultant de l'article 200, per cada any o fracció d'any que en el moment de sol·licitar la pensió manqui fins a arribar a l'edat de jubilació establerta en l'article 196.1.

4. La modificació d'aquest coeficient tècnic reductor es fixa per la Llei del pressupost i requereix informe del Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 203

Sense contingut

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 204. *Pensió de jubilació després dels seixanta-cinc anys o pensió de jubilació retardada*

La persona assegurada, en complir seixanta-cinc anys, pot optar per ajornar el cobrament de la pensió o del capital de jubilació a què tingui dret, sempre que continuï cotitzant a la branca general i a la branca de jubilació fins al moment de la jubilació efectiva.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 205. *Compatibilitat amb una activitat laboral*

1. La persona assegurada que està percebent una pensió de jubilació pot continuar treballant com a assalariada o per compte propi.

2. Si la persona beneficiària d'una pensió de jubilació anticipada inicia, després que se li concedeixi la pensió, una activitat assalariada o per compte propi, ja sigui a Andorra o a l'estranger, el pagament de la pensió se suspèn fins que deixi de treballar.

3. La persona assalariada o que faci una activitat per compte propi i sigui beneficiària d'una pensió de jubilació només cotitza a la branca general com qualsevol altra persona assegurada i té dret a les prestacions d'aquesta branca excepte en allò que regula l'article 175.2.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 206

Sense contingut

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Títol IV. Branca de prestacions familiars

Sense contingut

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Títol V. Règims especials

Capítol primer. Qüestions generals

Article 217. *Definició*

Es consideren règims especials els que deriven de situacions o activitats que per causa de la seva naturalesa o de les seves peculiaritats cal integrar dins el sistema de seguretat social, però no poden ser inclosos dins el règim general.

Article 218. *Regulació*

Aquests règims especials es regulen per aquest títol. En tot allò no regulat és d'aplicació la resta de la Llei de la seguretat social i la resta de normes d'aplicació, quan siguin compatibles amb la naturalesa d'aquestes especialitats.

Article 219. *Tipus*

Són règims especials els corresponents a les persones següents:

a) Els orfes de pare i mare i les altres persones la tutela o guarda de les quals es confia a l'Estat.
b) Les persones internades en establiments penitenciaris.
c) Les persones amb discapacitat.
d) Les persones assalariades que cobren una retribució inferior al salari mínim i són assegurades indirectes.
e) Les persones prejubilades.
f) Les persones estudiants de 25 a 30 anys.
g) Les persones registrades al Servei d'Ocupació que no reben la prestació econòmica per desocupació involuntària.
h) Les persones assegurades voluntàries a la branca general i a la branca jubilació.
i) Les persones assegurades voluntàries a la branca general.
j) Les persones víctimes del tràfic d'éssers humans.
k) Les persones menors de 35 anys que exerceixen una activitat econòmica per compte propi dins els vint-i-quatre primers mesos d'activitat.

Mostra redacció anterior, vigent del 15/06/2017 al 31/08/2019
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/03/2015 al 14/06/2017
Mostra redacció anterior, vigent del 19/01/2012 al 28/02/2015
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 18/01/2012

Capítol segon. Modalitats

Article 220. *Orfes de pare i mare, altres persones la tutela o guarda de les quals es confia a l'Estat i infants i adolescents assimilats*

1. Es troben incloses dins d'aquest règim especial les persones menors d'edat la tutela o guarda de les quals es confia a l'Estat per decisió judicial o administrativa, i els infants i adolescents que hi són assimilats.

Els infants i els adolescents que no es trobin sota la tutela o guarda de l'Estat però que no gaudeixin de cobertura sanitària, i els seus progenitors, tutors o guardadors no disposin dels ingressos suficients per assumir les despeses corresponents relatives a l'infant o adolescent, poden ser assimilats i inclosos en aquest règim especial, sense perjudici dels deures que tenen atribuïts i que es poden exigir als progenitors, tutors o guardadors. Per accedir a aquest dret, el ministeri competent en matèria d'afers socials ha d'iniciar un expedient administratiu que ha d'incloure un informe de valoració de la situació familiar i, si escau, l'informe corresponent del Servei d'Immigració. A partir dels resultats d'aquests informes, el ministeri esmentat dicta una resolució que, en cas que sigui favorable, té una vigència de com a màxim sis mesos, prorrogables només amb la revisió prèvia corresponent.

2. El Govern està obligat a sol·licitar l'afiliació d'aquestes persones a la seguretat social d'acord amb els articles 25 i següents.

3. El Govern està obligat a comunicar l'inici o el cessament d'aquesta situació d'aquestes persones perquè siguin donades, respectivament, d'alta o de baixa d'acord amb els articles 33 i següents.

4. L'alta s'ha de sol·licitar a partir de la data de la resolució ferma, judicial o administrativa, que confia la tutela o la guarda a l'Estat d'acord amb la normativa aplicable en matèria de menors i organismes tutelars. Així mateix, en el supòsit previst al segon paràgraf de l'apartat 1 d'aquest article, l'alta s'ha de sol·licitar a partir de la data de la resolució administrativa favorable emesa pel ministeri competent en matèria d'afers socials.

5. La baixa s'ha de cursar en el moment en què es dicta una resolució ferma, judicial o administrativa, que deixa sense efecte o revoca la tutela o la guarda de la persona menor d'edat a càrrec de l'Estat o fins que la persona assoleix la majoria d'edat. Així mateix, en el supòsit previst al segon paràgraf de l'apartat 1 d'aquest article, la baixa s'ha de cursar quan finalitza la vigència de la resolució administrativa favorable emesa pel ministeri competent en matèria d'afers socials, o quan el ministeri esmentat dicti una resolució en què deixa sense efecte el dret a la cobertura sanitària.

6. El Govern, amb càrrec als pressupostos de l'Estat, ha de fer el pagament de la totalitat de la cotització a la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

7. La base de cotització correspon al salari mínim oficial mensual.

8. L'obligació de cotitzar només fa referència a la cotització corresponent a la branca general. El percentatge de cotització és del 10%.

9. Aquestes persones tenen dret a gaudir de les prestacions de reembossament segons el règim regulat d'acord amb els articles 132 i següents.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/03/2015 al 20/03/2019

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 220 bis. *Persones víctimes del tràfic d'éssers humans*

1. Es troben incloses dins d'aquest règim especial les persones víctimes del tràfic d'éssers humans a les quals s'hagi concedit el període de reflexió i de recuperació a l'empara de l'article 115 *bis* de la Llei 9/2012, del 31 de maig, de modificació de la Llei qualificada d'immigració.

2. El Govern està obligat a sol·licitar l'afiliació d'aquestes persones a la seguretat social d'acord amb els articles 25 i següents.

3. El Govern està obligat a comunicar l'inici o el cessament de la situació d'aquestes persones perquè siguin donades, respectivament, d'alta o de baixa d'acord amb els articles 33 i següents.

4. L'alta s'ha de sol·licitar a partir de la data de la resolució en què s'atorga el termini de reflexió.

5. La baixa s'ha de cursar quan s'esgota el termini de reflexió, o en el moment en què es dicta una resolució que en deixa sense efecte o en revoca l'atorgament.

6. El Govern, amb càrrec als pressupostos de l'Estat, ha de fer el pagament de la totalitat de la cotització a la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

7. La base de cotització correspon al salari mínim oficial mensual.

8. L'obligació de cotitzar només fa referència a la cotització corresponent a la branca general. El percentatge de cotització és del 10%.

9. Aquestes persones tenen dret a gaudir de les prestacions de reembossament segons el règim regulat d'acord amb els articles 132 i següents.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 14/06/2017

Article 221. *Persones internades en establiments penitenciaris*

1. Es troben incloses dins d'aquest règim especial les persones internades en establiments penitenciaris radicats al Principat d'Andorra, en règim de presó provisional o per complir sentència ferma.

2. El Govern està obligat a sol·licitar l'afiliació d'aquestes persones a la seguretat social d'acord amb el sistema regulat als articles 25 i següents.

3. El Govern està obligat a comunicar l'inici o el cessament de la situació d'aquestes persones perquè siguin donades, respectivament, d'alta o de baixa d'acord amb el sistema regulat als articles 33 i següents.

4. L'alta s'ha de sol·licitar a partir de la data d'internament efectiu en un centre penitenciari com a mesura de caràcter provisional o per complir una pena de privació de llibertat.

5. La baixa s'ha de cursar en el moment en què la persona internada és posada en llibertat.

6. El Govern, amb càrrec als pressupostos de l'Estat, ha de satisfer el pagament de la cotització a la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

7. La base de cotització correspon al salari mínim oficial mensual.

8. L'obligació de cotitzar fa referència a la branca general. El percentatge de cotització és del 10%.

9. Aquestes persones tenen dret a gaudir de les prestacions de reembossament segons el règim regulat d'acord amb els articles 132 i següents.

10. Quan aquestes persones treballen com a persones assalariades tenen dret a totes les prestacions de la branca general.

En aquest cas, la cotització es regeix pel sistema general de les persones treballadores assalariades amb les particularitats següents:

a) Si la prestació de serveis té lloc dins de l'establiment penitenciari, el Govern, amb càrrec als pressupostos de l'Estat, ha d'assumir el pagament de la part patronal de la cotització a la Caixa Andorrana de Seguretat Social, inclosa la branca de jubilació, i reté i ingressa la part assalariada de la remuneració a la persona assegurada. La base de cotització correspon al salari efectivament convingut.
b) Si la prestació de serveis té lloc fora de l'establiment penitenciari, i el salari que percep aquesta persona és inferior al salari mínim oficial mensual, el Govern, amb càrrec als pressupostos de l'Estat, ha d'assumir el pagament de la part de la cotització, a la branca general i a la branca jubilació, fins a aquest salari mínim mensual.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 222. *Persones amb discapacitat*

1. Es troben incloses dins d'aquest règim especial les persones amb discapacitat subjectes a l'àmbit d'aplicació de la Llei de garantia dels drets de les persones amb discapacitat.

2. A aquestes persones se'ls aplica la normativa general que preveu aquesta Llei excepte en tot allò previst en la legislació que regula els drets de les persones amb discapacitat.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 223

Sense contingut

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 223 bis. *Persones estudiants dels 25 anys als 30 anys*

1. Es troben incloses dins d'aquest règim especial les persones compreses entre els 25 anys i els 30 anys, ambdós inclosos, que voluntàriament volen pertànyer a aquest col·lectiu, no poden ser inscrites com a persones assegurades indirectes, cursen estudis en un establiment d'ensenyança reconegut, no treballen de forma regular i no fan cap activitat laboral per compte propi. L'acreditació d'aquests requisits es fixa per reglament.

2. Aquestes persones han de sol·licitar la seva afiliació a la seguretat social i acreditar la seva condició d'acord amb el sistema regulat als articles 25 i següents i en el reglament que desenvolupi aquest article.

3. Aquestes persones han de comunicar l'inici o el cessament d'aquesta situació per ser donades d'alta o de baixa, respectivament, en aquest règim especial d'acord amb el sistema regulat als articles 33 i següents.

4. La inclusió en aquest règim especial dóna dret exclusivament a gaudir de les prestacions de reembossament segons el règim regulat pels articles 132 i següents, llevat de les prestacions de reembossament fins al 100% de les tarifes de responsabilitat per recursos econòmics insuficients.

5. L'obligació de cotitzar només correspon a la branca general, el percentatge és d'un 10% i l'ha d'assumir la persona assegurada.

6. La base de cotització correspon al 55% del salari mínim mensual oficial.

7. La cotització consisteix a aplicar a la base de cotització el percentatge corresponent. En el cas de fer activitats assalariades remunerades per sota del salari mínim oficial mensual i no treballar de forma regular, hauran de cotitzar també en el règim general, si bé no s'hi podrà aplicar el complement de cotització previst a l'article 99 d'aquesta Llei. També hauran de cotitzar en el règim general si, ocasionalment, durant els períodes de vacances reben un salari igual o superior al salari mínim mensual.

8. El pagament es fa mitjançant l'ingrés de la quantitat que s'ha de cotitzar obligatòriament. La Caixa Andorrana de Seguretat Social autoritza liquidacions de la cotització per períodes superiors al mes, en les condicions que es fixin reglamentàriament.

9. Els períodes cotitzats exclusivament en aquest règim especial no computen per tenir dret a les prestacions econòmiques descrites a l'article 8, ni generen dret a pensió de reversió.

10. Aquestes persones no poden tenir al seu càrrec assegurats indirectes, encara que també cotitzin al règim general.

11. Les prestacions de reembossament es cobreixen a comptar del primer dia de la data de la sol·licitud registrada a la Caixa Andorrana de Seguretat Social i sempre que estiguin al corrent de pagament de les seves cotitzacions.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 18/01/2012

Article 223 ter. *Persones assegurades voluntàries a la branca general i a la branca de jubilació*

1. Les persones que no estan obligades a cotitzar per qualsevol altre motiu, que siguin residents a Andorra i, ensems, que hagin complert cinquanta anys i hagin cotitzat a Andorra un mínim de cent vuitanta mensualitats, es poden acollir al règim especial previst en aquest article.

2. Aquestes persones tenen dret a gaudir de les prestacions de jubilació i de reembossament, llevat del reembossament fins al 100% per recursos econòmics insuficients, d'acord amb el que es regula en aquesta Llei, sempre que estiguin al corrent de pagament de les seves cotitzacions.

3. Aquestes persones han de sol·licitar la seva afiliació a la seguretat social d'acord amb el sistema regulat als articles 25 i següents. Així mateix, han de comunicar l'inici o el cessament d'aquesta situació perquè siguin donades, respectivament, d'alta o de baixa d'acord amb el sistema regulat als articles 33 i següents.

4. La base de cotització correspon al salari global mensual mitjà cotitzat pel conjunt de les persones assalariades de l'any natural immediatament anterior. El percentatge de cotització és el que preveuen els articles 101 i 104.

5. L'obligació de cotitzar correspon a les persones assegurades en aquest règim especial.

6. Les persones que estiguin cotitzant en aquest règim especial i que deixin de cotitzar com a assegurats directes a la Caixa Andorrana de Seguretat

Social, no poden tornar a demanar l'alta en aquest règim fins que no hagin transcorregut almenys vint-i-quatre mesos.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/07/2013 al 28/02/2015

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 30/06/2013

Article 223 quater. *Persones assegurades voluntàries a la branca general*

1. Es troben incloses dins d'aquest règim especial les persones que compleixin algun dels requisits següents:

a) S'hagin beneficiat d'un capital de jubilació, sempre que no es trobin subjectes a cap altre règim i acreditin haver residit a Andorra durant els deus anys immediatament anteriors a l'afiliació al règim especial, i mentre mantinguin aquesta residència.
b) Les persones majors d'edat que podrien ser assegurades indirectes de les persones indicades a l'apartat a del punt 1 d'aquest article.
c) Les persones majors d'edat que figuren registrades com assegurades indirectes i que es trobaven a càrrec d'una persona assegurada directa en el moment de la defunció d'aquesta persona, i mentre mantinguin la residència a Andorra.

2. Aquestes persones han de sol·licitar la seva afiliació a la seguretat social d'acord amb el sistema regulat als articles 25 i següents.

3. Aquestes persones han de comunicar l'inici o el cessament d'aquesta situació perquè siguin donades, respectivament, d'alta o de baixa d'acord amb el sistema regulat als articles 33 i següents.

4. La cotització en aquest règim especial només dóna dret a gaudir de les prestacions de reembossament (llevat del reembossament fins al 100% per recursos econòmics insuficients), amb les particularitats següents:

a) L'obligació de cotitzar a la branca general, que han d'assumir elles mateixes. El percentatge de cotització és del 10%.
b) La base de cotització correspon al salari global mensual mitjà cotitzat pel conjunt de persones assalariades a la Caixa Andorrana de Seguretat Social de l'any natural immediatament anterior.
c) Les prestacions de reembossament es cobreixen a comptar del primer dia de la data de sol·licitud registrada a la Caixa Andorrana de Seguretat Social.
d) Per tenir dret a les prestacions la persona assegurada ha d'estar al corrent de les cotitzacions.

5. Les persones assegurades en aquest règim especial només poden donar dret a l'afiliació de persones assegurades indirectes menors d'edat.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/03/2015 al 16/03/2020

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 223 quinquies. *Persones menors de 35 anys que exerceixen una activitat econòmica per compte propi dins dels vint-i-quatre primers mesos d'activitat*

1. Es troben incloses dins d'aquest règim especial les persones que exerceixen una activitat econòmica per compte propi segons estableix la lletra a) de l'article 19, que es troben dins els vint-i-quatre primers mesos d'activitat, que són menors de 35 anys i que voluntàriament volen pertànyer a aquest col·lectiu. L'acreditació d'aquests requisits es fixa per reglament.

2. Les persones a què fa referència l'apartat 1 anterior han de sol·licitar la seva afiliació a la seguretat social i acreditar la seva condició d'acord amb el sistema regulat als articles 25 i següents, i en el reglament que els desenvolupi.

3. Les persones a què fa referència l'apartat 1 anterior han de comunicar l'inici o el cessament d'aquesta situació per ser donades d'alta o de baixa, respectivament, en aquest règim especial, d'acord amb el sistema regulat als articles 33 i següents.

4. La inclusió en aquest règim especial dona dret exclusivament a gaudir de les prestacions de reembossament segons el règim regulat als articles 132 i següents, llevat de les prestacions de reembossament de fins al 100% de les tarifes de responsabilitat per recursos econòmics insuficients.

5. Durant els dotze primers mesos, l'obligació de cotitzar, que ha d'assumir la persona assegurada, només correspon a la branca general i el percentatge és el previst a l'article 101.7.

A comptar del tretzè mes, l'obligació de cotitzar, que ha d'assumir la persona assegurada, correspon a la branca general i a la branca de jubilació, amb els percentatges previstos a l'article 101.7 i a l'article 104.2.

6. La base de cotització correspon al 55% del salari mínim mensual oficial.

7. La cotització consisteix a aplicar a la base de cotització el percentatge corresponent. En el cas de fer activitats assalariades remunerades per sota del salari mínim oficial mensual i no treballar de forma regular, les persones a què fa referència l'apartat 1 anterior han de cotitzar també en el règim general, si bé no es pot aplicar el complement de cotització previst a l'article 99.

8. El pagament es fa mitjançant l'ingrés de la quantitat que s'ha de cotitzar obligatòriament. La Caixa Andorrana de Seguretat Social autoritza liquidacions de la cotització per períodes superiors al mes, en les condicions que es fixin reglamentàriament.

9. Els períodes cotitzats exclusivament en aquest règim especial no computen per tenir dret a les prestacions econòmiques descrites a l'article 8, ni generen dret a la pensió de reversió.

10. Les persones a què fa referència l'apartat 1 anterior no poden tenir al seu càrrec assegurats indirectes, encara que també cotitzin al règim general.

11. Les prestacions de reembossament es cobreixen d'acord amb el que disposa l'article 120, i sempre que les persones a què fa referència l'apartat 1

anterior estiguin al corrent del pagament de les seves cotitzacions.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 31/08/2019

Article 224. *Persones assalariades que cobren una retribució inferior al salari mínim i són assegurades indirectes*

1. Es troben incloses dins d'aquest règim especial les persones assalariades a temps parcial amb un salari global mensual inferior al salari mínim mensual oficial que són assegurades indirectes.

2. Es beneficien del sistema de seguretat social com qualsevol persona assalariada, sense necessitat de complementar la seva cotització d'acord amb el sistema regulat a l'article 99.

3. La base de càlcul aplicable a les diverses prestacions té en compte el salari realment percebut.

4. Aquestes persones tenen dret a gaudir de la prestació de jubilació segons el règim regulat d'acord amb els articles 194 i següents, amb les particularitats següents:

a) A més de la cotització per a la jubilació que es fa amb motiu del contracte de treball, poden assumir elles mateixes el pagament d'un complement de cotització a la branca de jubilació.
b) La base de cotització d'aquest complement correspon al salari mínim oficial mensual.
c) Els períodes cotitzats mentre la persona es troba dins d'aquest règim especial no computen per tenir dret al complement no contributiu de les pensions de viduïtat vitalícies regulat a l'article 184.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 224 bis. *Persones registrades al Servei d'Ocupació que no reben la prestació econòmica per desocupació involuntària*

1. Es troben incloses dins d'aquest règim especial les persones compreses entre els 18 anys i els 65 anys, que volen pertànyer voluntàriament a aquest col·lectiu, tenen com a mínim tres anys de residència continuada a Andorra en el moment d'afiliar-s'hi, estan inscrites al Servei d'Ocupació com a demandants d'ocupació i no reben la prestació econòmica per desocupació voluntària.

2. Les persones majors de 35 anys han d'acreditar haver cotitzat a Andorra períodes de 36 mensualitats prèviament a la sol·licitud d'inscripció.

3. Aquestes persones poden sol·licitar la seva afiliació a la seguretat social, d'acord amb el sistema regulat als articles 25 i següents i en el reglament que desenvolupi aquest article.

4. Aquestes persones han de comunicar l'inici o el cessament d'aquesta situació per ser donades, respectivament, d'alta o de baixa d'acord amb el sistema regulat a l'article 33 i següents. La Caixa Andorrana de Seguretat Social i el Servei d'Ocupació poden compartir totes les informacions i dades que estimin necessàries o convenients per comprovar la validesa de les dades consignades en els expedients.

5. Aquestes persones tenen dret a gaudir de les prestacions de reembossament regulades en els articles 132 i següents i poden tenir al seu càrrec persones assegurades indirectes sempre que compleixin els requisits previstos per la Llei.

6. L'obligació de cotitzar només correspon a la branca general, el percentatge és d'un 10% i l'han d'assumir les persones assegurades.

7. La base de cotització correspon al 100% del salari mínim oficial mensual.

8. La cotització consisteix a aplicar a la base de cotització el percentatge corresponent.

9. El pagament es fa mitjançant l'ingrés de la quantitat que s'ha de cotitzar obligatòriament.

10. Els períodes cotitzats mentre la persona es troba dins d'aquest règim especial no computen per tenir dret a les prestacions econòmiques previstes per l'article 8, però sí que computen a l'efecte dels períodes cotitzats per les pensions de reversió.

11. Les prestacions de reembossament es cobreixen a comptar del primer dia de la data de la sol·licitud registrada a la Caixa Andorrana de Seguretat Social i sempre que estiguin al corrent de pagament de les cotitzacions.

12. Poden seguir formant part d'aquest règim especial les persones que són donades de baixa en el Servei d'Ocupació per patir una malaltia greu acreditada mèdicament per la Caixa Andorrana de Seguretat Social i que les incapacita per desenvolupar qualsevol activitat professional.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 18/01/2012

Article 225. *Persones prejubilades*

1. Es troben incloses dins d'aquest règim especial les persones que tenen cinquanta anys o més; que continuen vinculades a l'empresa, entitat o administració pública per la qual han prestat serveis, sense realitzar cap tipus de prestació de serveis ni rebre cap tipus de retribució en concepte de salari, i que cobren una quantitat fixa periòdica en concepte de prejubilació.

2. Les empreses han de sol·licitar la seva afiliació a la seguretat social d'acord amb el sistema regulat als articles 25 i següents.

3. Les empreses han de comunicar l'inici o el cessament d'aquesta situació perquè siguin donades, respectivament, d'alta o de baixa d'acord amb el sistema regulat als articles 33 i següents.

4. La base de cotització, tant per a la branca general com per a la branca de jubilació, està constituïda per la quantitat fixa periòdica percebuda en concepte de prejubilació. Quan la persona prejubilada percep una quantitat fixa periòdica inferior al salari mínim mensual oficial i no és assegurada indirecta, ha de complementar la cotització a la branca general fins a una quantitat equivalent a aquest salari mínim.

No ha de complementar la cotització si, de conformitat a l'epígraf 7, percep un salari que, sumat a la pensió de prejubilació, supera el salari mínim oficial mensual.

5. Els percentatges de cotització són els regulats als articles 100 i 103.

6. Aquestes persones tenen dret a la prestació de reembossament i a la pensió de jubilació.

7. La inclusió en aquest règim és compatible amb la realització de qualsevol activitat, ja sigui assalariada o per compte propi, així com a la percepció de qualsevol tipus de prestació o pensió econòmica. En aquests casos l'assegurat ha de cotitzar també per l'activitat que realitzi o la prestació o pensió que rebi d'acord amb les normes generals.

8. Aquesta regulació s'aplica sense perjudici de l'aplicació dels règims específics regulats en altres lleis.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Llibre quart. Règim jurídic. Instrucció d'expedients, infraccions i sancions i recursos

Títol I. Qüestions generals

Article 226. *Definició*

Es regulen per aquest títol els expedients en matèria de seguretat social, totes les divergències que no tenen caràcter sancionador, així com totes les qüestions relatives a infraccions, sancions, procediments i recursos.

Article 227. *Legislació reguladora*

1. La instrucció d'expedients en les matèries a què es fa referència en el present llibre s'ha d'ajustar als principis i a les normes establertes al Codi de l'Administració i a la Llei de la Jurisdicció Administrativa i Fiscal.

2. En el procediment sancionador s'apliquen de manera subsidiària les disposicions que regulen amb caràcter general el procediment sancionador en tot allò que no s'oposin a les normes sancionadores regulades en aquesta Llei.

Títol II. Expedients no sancionadors

Article 228. *Definició*

1. Es regulen per aquest títol els expedients en matèria de seguretat social i les divergències entre les persones assegurades i la Caixa Andorrana de Seguretat Social que no tenen caràcter sancionador.

2. En particular, les regles d'aquest títol s'apliquen als procediments i expedients relatius a:

a) Camp d'aplicació i estructura del sistema.
b) La inscripció d'empreses, l'afiliació i les altes, baixes i variacions de dades de les persones treballadores.
c) Les qüestions relatives a la cotització i a la recaptació.
d) El compliment dels requisits i les condicions establertes per aquesta Llei i els reglaments que la desenvolupen per tenir dret a les prestacions de la seguretat social.
e) La naturalesa, la durada i l'import de les prestacions establertes en aquesta Llei i en els reglaments que la desenvolupen.
f) Les especialitats relatives als règims especials.
g) Qualsevol altra matèria de la seguretat social que no tingui un procediment específic previst.

3. Especialment, el reconeixement del dret, així com qualsevol altra qüestió relativa a les prestacions de la seguretat social també es regulen per aquest títol, sense perjudici de les normes particulars que s'estableixen a la regulació concreta de cadascuna de les prestacions i dels reglaments que es poden dictar per completar aquesta matèria.

Article 229. *Inici de l'expedient*

1. Els expedients relatius a les matèries esmentades a l'article precedent els pot iniciar d'ofici la Caixa Andorrana de Seguretat Social o bé la persona interessada mitjançant sol·licitud.

2. Aquests expedients són instruïts pels serveis de la Caixa Andorrana de Seguretat Social d'acord amb les seves competències respectives.

Article 230. *Resolució*

La resolució dels expedients administratius definits en aquest títol correspon a la Direcció General de la Caixa Andorrana de Seguretat Social.

La resolució haurà de ser motivada, i contindrà almenys una exposició de tots els antecedents de fet que concorren en l'expedient, les al·legacions formulades per l'assegurat, els elements provatoris que recolzen la decisió adoptada, els preceptes normatius aplicats, així com les vies de recurs que s'ofereixen.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 231. *Notificació de la resolució*

La notificació de les resolucions dictades en aquest títol s'ha d'efectuar en la forma establerta per a la notificació de resolucions dictades en els expedients sancionadors.

Títol III. Expedients sancionadors

Capítol primer. Disposicions generals

Article 232. *Definició*

1. Constitueix infracció administrativa tota vulneració, per acció o per omissió, de les disposicions en matèria de seguretat social contingudes en aquesta Llei o en els reglaments que la desenvolupen.

2. El règim sancionador es regeix per les garanties següents:

a) Ningú no pot ser sancionat per infraccions que en el moment de produir-se no constitueixin infracció administrativa.
b) La norma sancionadora no és aplicable a supòsits que no s'hi comprenen expressament.
c) No pot sancionar-se més d'una vegada el mateix fet.
d) No es pot imposar una sanció que no estigui prevista per una llei anterior a la comissió de la infracció.
e) No pot executar-se cap sanció si no és en virtut d'una resolució ferma dictada seguint el procediment legal per l'òrgan competent.

3. La comissió d'una infracció a les disposicions del sistema andorrà de seguretat social dóna lloc, després de la instrucció del procediment sancionador, a les sancions i responsabilitats que estableix aquesta Llei, sense perjudici de les responsabilitats penals i civils que se'n puguin derivar.

Article 233. *Subjectes responsables*

Són subjectes responsables de les infraccions les persones físiques i jurídiques i les comunitats de béns que incorrin en les accions i omissions tipificades com a infracció en aquesta Llei.

Article 234. *Suspensió de la tramitació en cas de procediment penal*

1. Si existeix un procediment penal en curs se suspèn la tramitació del procediment administratiu fins a la finalització del procediment per la via penal.

2. En els supòsits en què les infraccions poden ser constitutives de delicte, la Caixa Andorrana de Seguretat Social dóna coneixement dels fets a l'autoritat judicial competent i ordena la suspensió del procediment administratiu sancionador fins que es dicta sentència ferma per via penal o una altra resolució que posi fi a aquesta jurisdicció.

3. La condemna en sentència ferma per un delicte exclou la imposició de sancions administratives pels mateixos fets que s'hagin considerat provats, sempre que existeixi, a més, identitat de subjectes i de fonament, sense perjudici de la liquidació de quotes a la seguretat social i altres deutes que no tinguin caràcter sancionador.

4. En cas que la jurisdicció penal no apreciï l'existència de delicte o dicti qualsevol altra resolució que posi fi al procediment penal sense condemna, es continua la tramitació de l'expedient sancionador sense que es puguin contradir els fets que els tribunals hagin considerat provats.

Article 235. *Mesures cautelars*

1. La Caixa Andorrana de Seguretat Social pot adoptar, d'ofici o a instància de part, en qualsevol moment iniciat el procediment, mitjançant acord motivat, les mesures cautelars que resultin necessàries per a assegurar l'eficàcia de la resolució final que pot recaure.

2. Les mesures cautelars han d'ajustar-se a la intensitat, proporcionalitat i necessitats dels objectius que es vulguin garantir en cadascun dels supòsits concrets. En cap cas es poden adoptar mesures cautelars que puguin causar perjudici de difícil o impossible reparació.

3. Les mesures cautelars poden consistir en la prohibició de realitzar determinats tipus de conductes o en la desconvenció temporal, en ambdós casos, per un període màxim d'un any.

4. El temps que duri la suspensió provisional es computa a l'efecte del compliment de les eventuals sancions de suspensió.

5. L'adopció de mesures cautelars pot ser objecte de recurs, però la seva interposició no suposa la suspensió de l'execució.

6. Les mesures cautelars s'extingeixen, en tot cas, amb l'eficàcia de la resolució administrativa que finalitzi el procediment corresponent.

Article 236. *Prescripció de les infraccions*

1. Les infraccions lleus prescriuen al cap d'un any, les greus al cap de tres anys i les molt greus al cap de cinc anys.

2. El termini de prescripció de les infraccions es computa des del dia en què s'han comès.

3. Aquest termini de prescripció s'interromp amb la incoació de l'expedient sancionador corresponent.

Article 237. *Tipus d'infraccions*

Les infraccions a les disposicions de la seguretat social es classifiquen en faltes lleus, greus i molt greus.

Article 238. *Faltes lleus*

1. Són faltes lleus dels empresaris:

a) Presentar les altes i les baixes dels seus assalariats fora de termini sense que hi hagi un motiu justificat.
b) Presentar les declaracions d'accident laboral fora de termini sense que hi hagi un motiu justificat.
c) No retenir els imports que correspon deduir del salari de la persona treballadora en concepte de cotització de la part assalariada.

2. Són faltes lleus de les persones que realitzen una activitat per compte propi:

a) Presentar les altes i les baixes mèdiques per al treball fora de termini, sense que hi hagi un motiu justificat.
b) Presentar les declaracions d'accident laboral fora de termini sense que hi hagi un motiu justificat.
c) No presentar-se a les convocatòries de la Caixa Andorrana de Seguretat Social sense motiu justificat.
d) No comunicar en el moment en què es produeixin, excepte causa justificada, les situacions determinants de suspensió o extinció d'una prestació.

3. Són faltes lleus de les persones assalariades, de les persones sol·licitants de prestacions i de les persones beneficiàries de prestacions:

a) No presentar-se a les convocatòries de la Caixa Andorrana de Seguretat Social sense motiu justificat.
b) Presentar les altes i les baixes mèdiques per al treball fora de termini, sense que hi hagi un motiu justificat.
c) No comunicar en el moment en què es produeixin, excepte causa justificada, les situacions determinants de suspensió o extinció d'una prestació.

4. És falta lleu dels prestadors de serveis de salut:

a) No col·laborar amb la Caixa Andorrana de Seguretat Social en l'obtenció de la documentació relacionada amb el compliment de la normativa sobre seguretat social.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 239. *Faltes greus*

1. Són faltes greus dels empresaris:

a) Afiliar, donar d'alta o de baixa una persona com a assalariada quan no existeix cap motiu que ho justifiqui.
b) Presentar el full de cotització amb retard si aquest retard és superior a un mes i inferior a tres mesos.
c) Presentar una declaració falsa d'accident laboral o no presentar-la quan hi ha obligació de fer-ho.
d) Efectuar actes que tinguin per finalitat recuperar de la persona assalariada la totalitat o una part de la cotització empresarial, encara que hi estigui d'acord.
e) Fer qualsevol maniobra, falsa declaració o presentar documentació no verídica perquè una tercera persona obtingui qualsevol prestació de la seguretat social.
f) No conservar, durant cinc anys, els registres i suports informàtics que contenen les dades que acreditin el compliment de les obligacions en matèria d'afiliació, altes, baixes i la resta d'incidències en matèria de seguretat social.

2. Són faltes greus de les persones que realitzen una activitat per compte propi:

a) Afiliar-se, donar-se d'alta o de baixa quan no hi hagi cap motiu que ho justifiqui.
b) Presentar una declaració falsa d'accident laboral.
c) Fer qualsevol maniobra, falsa declaració o presentar documentació no verídica per obtenir qualsevol prestació de la seguretat social.
d) Col·laborar en les conductes portades a terme per les persones prestadores de serveis que siguin qualificades com a faltes greus o molt greus.
e) No col·laborar amb la Caixa Andorrana de Seguretat Social en l'obtenció de la documentació relacionada amb el compliment de la normativa sobre seguretat social o obstruir la tasca d'aquest servei.

3. Són faltes greus de les persones assalariades, de les persones beneficiàries i de les persones sol·licitants de prestacions:

a) Col·laborar en les conductes portades a terme per l'empresa o per les persones prestadores de serveis que siguin qualificades com a faltes greus o molt greus.
b) Fer qualsevol maniobra, falsa declaració o presentar documentació no verídica per obtenir qualsevol prestació de la seguretat social.

4. Són faltes greus dels prestadors de serveis de salut:

a) Obstruir la tasca de la Caixa Andorrana de Seguretat Social en l'obtenció de la documentació relacionada amb el compliment de la normativa sobre seguretat social.
b) Prescriure períodes de baixa sense respectar el que prevegi el reglament a què es refereix l'article 145.
c) Sense perjudici de poder fer constar una data anterior com a inici del fet causant, emetre certificats mèdics amb data retroactiva.
d) Vendre productes obsolets o productes sense garantia de devolució o de reparació.
e) Incomplir, de forma greu o reiterada, les obligacions o les prohibicions recollides en el conveni signat amb la Caixa Andorrana de Seguretat Social relatives al compliment dels requisits exigits per a la prestació de determinats serveis, dels objectius de qualitat assistencial o de racionalització de la despesa sanitària.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 240. *Faltes molt greus*

1. Són faltes molt greus dels empresaris:

a) Incomplir el deure d'afiliar o donar d'alta a la seguretat social una persona assalariada dins dels terminis legals regulats en aquesta Llei.
b) Declarar una data falsa de contractació amb la finalitat d'eludir qualsevol responsabilitat.
c) Presentar el full de cotització amb retard, si aquest retard és superior a tres mesos.
d) Fer constar de manera intencional dades falses en les cotitzacions.
e) Retenir, sense ingressar a la seguretat social, els imports deduïts del salari de la persona treballadora en concepte de cotització de la part assalariada.
f) Deduir quantitats del salari en concepte de cotització de la part assalariada a la seguretat social superiors a les que corresponen legalment.
g) Donar ocupació a una persona treballadora mentre es trobi en període de baixa per incapacitat temporal per al treball, per maternitat, per paternitat o per risc durant l'embaràs.
h) Incrementar indegudament la base de cotització de la persona treballadora per provocar un augment de les prestacions que li pertoquin.

2. Són faltes molt greus de les persones que realitzen una activitat per compte propi:

a) Percebre l'abonament de les despeses derivades de les prestacions de reembossament sense que s'hagin portat a terme els actes sanitaris corresponents a aquestes despeses.
b) Actuar fraudulentament amb la finalitat d'obtenir prestacions indegudes o superiors a les que li pertoquin o perllongar de manera indeguda el seu gaudiment.
c) Realitzar activitats professionals durant el període d'incapacitat temporal, maternitat, paternitat o risc durant l'embaràs.

3. Són faltes molt greus de les persones assalariades, de les persones sol·licitants de prestacions i de les persones beneficiàries de prestacions:

a) Percebre l'abonament de les despeses derivades de les prestacions de reembossament sense que s'hagin portat a terme els actes sanitaris corresponents a aquestes despeses.
b) Actuar fraudulentament amb la finalitat d'obtenir prestacions indegudes o superiors a les que els pertoquin o perllongar-ne el gaudiment de manera indeguda.
c) Realitzar activitats professionals durant el període d'incapacitat temporal, maternitat, paternitat o risc durant l'embaràs.

4. Són faltes molt greus dels prestadors de serveis de salut:

a) Facturar i/o declarar actes mèdics no realitzats.
b) Cobrar honoraris superiors a les tarifes acordades per la Caixa Andorrana de Seguretat Social.
c) Fer qualsevol maniobra, falsa declaració o presentar documentació no verídica per obtenir o fer obtenir qualsevol prestació de la seguretat social.
d) Realitzar activitats professionals durant el període d'incapacitat temporal, maternitat, paternitat o risc durant l'embaràs.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 241. *Irregularitats en la prescripció o prolongació de prestacions mèdiques i sanitàries*

1. La Caixa Andorrana de Seguretat Social ha de posar en coneixement del col·legi professional corresponent o del Govern, segons escaigui, la presumpta comissió d'irregularitats en la prescripció o prolongació de prestacions mèdiques i sanitàries, perquè, de conformitat amb el que preveu la Llei 6/2008, de 15 de maig, qualificada d'exercici de professions liberals i de col·legis i associacions professionals, obri, si procedeix, un expedient.

2. El col·legi professional o el Govern ha de comunicar a la Caixa Andorrana de Seguretat Social la resolució dictada en l'expedient.

Article 242. *Faltes que suposin obtenció fraudulenta de prestacions*

Quan la infracció comesa suposi l'obtenció o el gaudiment, de manera fraudulenta, d'una prestació de la seguretat social, s'entén que l'empresari i/o el prestador de salut incorre en una infracció per cadascuna de les persones que han obtingut o gaudeixen fraudulentament de les prestacions de seguretat social.

Capítol segon. Sancions

Article 243. *Criteris per graduar les sancions*

En la imposició de les sancions, per valorar el tipus de sanció i per graduar la quantia de les multes, s'han de tenir en compte els criteris següents:

a) La intencionalitat i el grau de negligència del subjecte infractor.
b) L'ànim de lucre il·lícit i la quantia del benefici obtingut, o que s'hauria pogut obtenir, amb la comissió de la infracció.
c) La reincidència en la comissió d'infraccions.
d) El nombre de persones treballadores.
e) El nombre de persones treballadores afectades.
f) L'incompliment d'advertències prèvies.

Article 244. *Reincidència*

1. A l'efecte d'aquesta Llei, s'entén per "reincidència" el fet que en el moment de cometre una infracció existeixi una resolució ferma per una altra infracció de la mateixa o de més gravetat, o per dos o més infraccions de menys gravetat, comeses durant el període de dos anys immediatament anteriors a la comissió de la infracció actual.

2. En cas de reincidència s'imposa la sanció a partir de la seva meitat superior.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 245. *Tipus*

Les infraccions tipificades en aquesta Llei se sancionen:

a) Les lleus, amb advertència o multa d'un import equivalent al preu de venda del punt de jubilació d'entre vint-i-cinc i cinquanta punts.
b) Les greus, amb multa d'un import equivalent al preu de venda del punt de jubilació d'entre cinquanta-un i cinc-cents punts.
c) Les molt greus, amb multa d'un import equivalent al preu de venda del punt de jubilació d'entre cinc-cents un i vint mil punts.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 246. *Sancions accessòries*

1. La comissió d'aquestes conductes concretes suposa, a més de la sanció que correspongui d'acord amb els tipus regulats a l'article anterior, les sancions accessòries previstes en els apartats següents.

2. L'omissió del deure d'afiliar o de donar d'alta a la seguretat social una persona assalariada comporta el reembossament per part de l'empresari a la Caixa Andorrana de Seguretat Social de totes les prestacions satisfetes a la persona treballadora per causes produïdes durant el període en què s'han omès aquestes obligacions.

3. La recepció de prestacions com a conseqüència de fets constitutius d'infracció comporta l'obligació de retornar a la Caixa Andorrana de Seguretat Social l'import de les prestacions percebudes indegudament.

D'aquesta obligació, en són responsables de forma solidària amb la persona que ha rebut les prestacions totes les persones, físiques o jurídiques o comunitats de béns, inclosos els prestadors de salut, que han estat declarades responsables de forma expressa.

4. La comissió d'infraccions greus i molt greus per prestadors de serveis pot comportar la desconvenció amb la Caixa Andorrana de Seguretat Social per un termini de tres mesos a deu anys depenent de la gravetat i de la reincidència en la infracció comesa.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 247. *Prescripció de les sancions*

1. Les sancions imposades per infraccions lleus prescriuen al cap de dos anys; les imposades per infraccions greus, al cap de tres anys, i les imposades per infraccions molt greus, al cap de cinc anys.

2. El termini de prescripció es computa a partir de la data en què les sancions han esdevingut fermes.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Capítol tercer. Procediment administratiu sancionador

Article 248. *Qüestions generals*

1. Per imposar sancions per infraccions comeses en matèria de seguretat social és obligatòria la tramitació d'un expedient en el curs de la qual s'han de respectar les garanties i els requisits previstos en aquesta Llei i els reglaments que la desenvolupen.

2. Quan dels fets que han motivat la instrucció d'un expedient sancionador en resultin també deutes per cotitzacions no satisfetes totalment o parcialment a la seguretat social i altres conceptes definits en aquest llibre, aquests deutes es liquiden i reclamen en el mateix expedient sancionador d'acord amb aquesta Llei i els reglaments que la desenvolupen.

3. Correspon al Govern desenvolupar per reglament la regulació del procediment sancionador per infraccions comeses a la legislació sobre seguretat social.

Article 249. *Incoació d'un expedient sancionador*

1. Correspon a la Direcció General de la Caixa Andorrana de Seguretat Social acordar la incoació d'expedients sancionadors.

2. L'acord d'incoació d'un expedient sancionador s'ha de notificar a la persona interessada.

3. Abans d'acordar la incoació d'un expedient sancionador es pot obrir un període d'informació prèvia amb la finalitat de conèixer les circumstàncies del cas concret.

4. Una vegada realitzat aquest període d'informació prèvia, si es porta a terme, s'ha de decidir sobre l'obertura d'expedient o l'arxiu de les actuacions.

Article 250. *Instrucció i tramitació*

1. L'expedient sancionador s'inicia d'ofici, per iniciativa pròpia, en virtut de les actes practicades pels serveis de la Caixa Andorrana de Seguretat Social com a resultat de la seva activitat de control del compliment de la legislació en matèria de seguretat social, arran d'una denúncia interposada per una persona interessada o per un representant d'una organització sindical o empresarial.

2. La instrucció i la tramitació dels expedients sancionadors correspon als serveis de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, que poden realitzar i practicar les diligències que siguin necessàries per a la comprovació i aclariment dels fets objecte de l'expedient.

Article 251. *Plec de càrrecs*

1. Practicades les diligències oportunes, els serveis de la Caixa Andorrana de Seguretat Social han d'elaborar, si escau, un plec de càrrecs, que ha de contenir, com a mínim:

a) El nom, els cognoms, la denominació, el domicili i l'activitat de la presumpta persona infractora i de la resta de persones físiques i jurídiques que puguin resultar responsables subsidiàries o solidàries.
b) La descripció dels fets que poden ser constitutius d'infracció precisant-ne la data de comissió.
c) La infracció o les infraccions presumptament comeses, amb l'expressió de les normes infringides.
d) La proposta de sanció, la seva graduació, si escau, i la quantificació de les sancions per cada infracció presumptament comesa.
e) L'òrgan competent per resoldre l'expedient i el termini per a la formulació d'al·legacions i la proposició de proves.

2. El plec de càrrecs s'ha de notificar a la persona presumptament infractora i opcionalment a les persones responsables subsidiàries o solidàries.

Les persones notificades disposen del termini de deu dies hàbils següents a la notificació per al·legar tot allò que sigui procedent en defensa dels seus interessos i aportar la documentació que estimin convenient.

Article 252. *Resolució*

Acabada la instrucció de l'expedient sancionador després de practicar les proves o de refusar-les motivadament, s'ha d'elevar a la Direcció General de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, que és l'òrgan competent per resoldre'l motivadament, tant pel que fa a considerar o no considerar acreditada la comissió de la infracció o les infraccions que constin en el plec de càrrecs, com pel que fa a la imposició de les sancions principals i accessòries proposades i també pel que fa a l'aprovació definitiva de les propostes de liquidació de les quotes per cotitzacions, recàrrecs i altres deutes que resultin dels fets presumptament constitutius d'infracció.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 253. *Notificació de la resolució*

1. Les resolucions recaigudes en expedients sancionadors s'han de notificar a les persones interessades, a les quals s'ha d'advertir dels recursos administratius i jurisdiccionals que es poden formular contra les resolucions esmentades i del termini per interposar-los.

2. Les notificacions de totes les resolucions es fan a totes les persones interessades en l'expedient sancionador personalment, mitjançant el personal degudament facultat, per correu amb acús de rebut, per conducte fefaent o, i si no poden ser localitzats al Principat, mitjançant publicació al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Article 254. *Extinció de la responsabilitat*

1. La responsabilitat per infraccions administratives en matèria de seguretat social s'extingeix per prescripció, per la mort de la persona infractora, per la liquidació de la persona jurídica o per l'extinció de la comunitat de béns.

2. En aquests casos s'arxiven les actuacions sancionadores, sense perjudici de la responsabilitat econòmica per deutes a la seguretat social.

3. L'aplicació dels supòsits d'extinció de la responsabilitat es desenvolupa per reglament.

Títol IV. Recursos

Article 255. *Decisions i resolucions de la Direcció General*

1. Contra les decisions i les resolucions de la Direcció General de la Caixa Andorrana de Seguretat Social en relació amb els procediments administratius sancionadors i els expedients en matèria de seguretat social regulats en els títols II i III d'aquest llibre, la persona interessada pot recórrer per via administrativa davant del Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social en el termini d'un mes, a comptar de la data de la notificació o comunicació en forma fefaent a la persona interessada.

2. La decisió del Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social exhaureix la via administrativa i deixa oberta la via jurisdiccional.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 256. *Silenci administratiu*

1. Transcorregut un termini de dos mesos des de la interposició del recurs administratiu contra una decisió o resolució dictada en el marc d'un expedient sancionador o no sancionador sense que s'hagi notificat la resolució corresponent, el recurs es considera desestimat, llevat de les resolucions que tinguin per objecte el compliment dels requisits i les condicions establerts per aquesta Llei i els reglaments que la desenvolupen per tenir dret a les prestacions de la seguretat social, cas en el qual el recurs s'entendrà resolt favorablement.

La resolució presumpta per silenci queda interrompuda en el supòsit de suspensió previst per l'article 257.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/03/2015 al 16/09/2019
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 257. *Resolucions del Consell d'Administració*

1. Contra les resolucions expresses o tàcites del Consell d'Administració es pot interposar recurs en el termini d'un mes davant la jurisdicció administrativa, d'acord amb el procediment vigent.

2. En els recursos administratius que tinguin per objecte la valoració de l'estat de salut, la persona assegurada, prèvia petició, o bé el Consell d'Administració, abans de resoldre, pot demanar el parer d'un tribunal mèdic compost per tres especialistes: un metge nomenat per l'Àrea de Medecina Legal i Forense especialista en valoració del dany corporal, un metge de la CASS i un metge nomenat per la persona assegurada. Aquest informe és preceptiu quan el sol·liciti la persona assegurada en el seu recurs. Les despeses d'emissió del dit informe mèdic són a càrrec de la CASS, llevat que el demani la persona recurrent; en aquest cas, aquesta persona n'ha de satisfer una tercera part del cost.

En cas que la persona assegurada no designi cap metge, el tribunal mèdic ha d'estar compost pel metge nomenat per l'Àrea de Medicina Legal i Forense i pel metge de la CASS. En aquest cas, si l'opinió d'ambdós professionals fos divergent, preval la del metge nomenat per l'Àrea de Medicina Legal i Forense.

3. El tribunal mèdic valora l'estat de salut de la persona assegurada basant-se en l'informe elaborat prèviament pel metge nomenat per l'Àrea de Medecina Legal i Forense sense cap vinculació amb les parts, i basant-se en la documentació mèdica relativa al recurs que s'ha de valorar.

L'informe del tribunal mèdic és vinculant per al Consell d'Administració únicament pel que fa a les qüestions mèdiques, i el Consell d'Administració pot resoldre en un altre sentit per raó de l'incompliment dels requisits administratius previstos per la normativa de seguretat social.

4. La petició del parer del tribunal mèdic suspèn el termini de resolució del recurs.

Mostra redacció anterior, vigent del 17/09/2019 al 07/01/2021
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/03/2015 al 16/09/2019
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 28/02/2015

Article 258. *Accés a la via jurisdiccional*

La interposició prèvia del recurs administratiu és requisit necessari per tenir accés a la via jurisdiccional.

Article 259. *Resolució impugnada*

La interposició de qualsevol recurs no suspèn l'execució de la resolució impugnada excepte si, de conformitat amb la normativa vigent, l'òrgan administratiu o judicial que ha de resoldre el recurs acorda la suspensió en cas que l'execució pugui causar perjudicis de reparació difícil o impossible o quan s'apreciï que puguin concórrer causes de nul·litat de ple dret.

Disposició addicional primera

1. Les pensions de viduïtat temporals i vitalícies i les pensions d'invalidesa transformades en pensió de jubilació d'acord amb l'article 174.2 es paguen amb càrrec als fons i recursos de la branca de jubilació.

2. Les pensions d'invalidesa transformades en pensions de jubilació a l'edat de seixanta anys atorgades a l'entrada en vigor d'aquesta Llei es continuen satisfent amb càrrec als fons de la branca jubilació.

Disposició addicional segona

En el moment d'entrada en vigor d'aquesta Llei, les reserves existents de la secció malaltia, en les seves dues subseccions, malaltia règim general i malaltia règim complementari, d'acord amb la regulació de l'article 2 del Reglament financer, passen a formar part del fons de reserva de la branca general regulat a l'article 84.2.

Disposició addicional tercera

Els estudis actuarials que ha d'elaborar la Caixa Andorrana de Seguretat Social s'han de realitzar per primera vegada, en el termini de dos anys a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

Disposició addicional quarta

El nomenament de les persones membres de la Comissió Nacional de les Malalties Professionals s'ha de fer en el termini màxim de 30 dies a partir de la publicació d'aquesta Llei.

Disposició addicional cinquena

La Comissió Nacional de les Malalties Professionals ha d'elaborar la llista de malalties professionals en el termini màxim de sis mesos a comptar de la data de la publicació d'aquesta Llei.

Disposició addicional sisena

En el moment d'entrada en vigor d'aquesta Llei es manté el valor del preu de venda del punt de jubilació a tots els efectes.

Disposició addicional setena

Sense contingut

Mostra redacció anterior, vigent del 06/02/2015 al 28/02/2015
Mostra redacció anterior, vigent del 13/02/2014 al 05/02/2015
Mostra redacció anterior, vigent del 02/01/2013 al 12/02/2014
Mostra redacció anterior, vigent del 19/01/2012 a l'01/01/2013
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 18/01/2012

Disposició addicional vuitena

1. Les pensions de vellesa no contributives atorgades en aplicació del Decret de 3 de gener de 1978 es segueixen regulant, tant pel que respecta a la cotització com a les prestacions, per les normes que s'han aplicat amb anterioritat a l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

2. En el cas de les restants pensions de beneficiència, el Govern, amb càrrec als pressupostos de l'Estat, ha de cotitzar a la Caixa Andorrana de Seguretat Social un import equivalent, com a mínim, al salari mínim oficial mensual.

Disposició addicional novena

Queden en vigor, però amb rang reglamentari, els reglaments d'aplicació números 1 a 25 de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, en la mesura que no s'oposin a aquesta Llei i fins que el Govern els modifiqui o els substitueixi.

Disposició addicional desena

Es modifica l'article 21 de la Llei 8/2003, del 12 de juny, sobre el contracte de treball, que queda redactat de la forma següent:

"Article 21. *Descans per maternitat, adopció o paternitat*

1. La relació laboral queda igualment en suspens durant 16 setmanes per causa de descans de maternitat. En cas de part múltiple el període s'amplia en dues setmanes més per cada fill.

a) Aquest període de descans per maternitat pot iniciar-se a elecció de la mare, des de la mateixa data del part o durant les quatre setmanes immediatament anteriors a aquesta data. No obstant això, si durant les quatre setmanes immediatament anteriors a la data del part la mare hagués de fer descans per prescripció facultativa, es comença a comptabilitzar el període de descans per maternitat a partir de la data del part, i el temps anterior es computa com a baixa per malaltia. En el cas de part prematur, el període que va entre el part efectiu i la data inicialment prevista per al part es computa com a baixa per malaltia.
b) A partir de la sisena setmana a comptar de la data del part, o de la data en què hauria hagut de tenir lloc, en cas de part prematur, el pare pot, si així ho decideixen els progenitors, substituir la mare i gaudir de la resta del descans de maternitat del qual pot gaudir la mare, de manera ininterrompuda.
c) En aquest supòsit, abans d'iniciar-se el període de descans per maternitat o durant el mes posterior a la data del part, tant la mare com el pare han de notificar per escrit, de forma que quedi constància a la Caixa Andorrana de Seguretat Social i a les empreses on treballen aquesta previsió, que únicament pot fer-se efectiva amb la certificació mèdica que la reincorporació de la mare al seu lloc de treball no comporta cap perill o risc per a la seva salut. En cas de mort de la mare, el pare automàticament i sense cap notificació prèvia, pot fer ús de la totalitat o de la part que resti del període de descans per maternitat.

2. El període de descans per adopció amb atur de treball és de 16 setmanes ininterrompudes, descans que, en cas d'adopció múltiple s'amplia en dues setmanes més per cada fill adoptat.

a) Poden gaudir d'aquest període de descans, a la seva elecció, el pare o la mare adoptant, de forma simultània o successiva, sempre en períodes ininterromputs i sense que la durada total conjunta del període de descans pugui superar el període previst.
b) Abans d'iniciar-se el període de descans per adopció, tant la mare com el pare adoptants han de notificar per escrit com es distribuirà el període de descans per adopció, de forma que en quedi constància a la Caixa Andorrana de Seguretat Social i a les empreses on treballen.
c) El període de descans per adopció s'aplica a tots els casos d'adopcions, tant nacionals com internacionals, llevat el supòsit que l'adoptat sigui el fill d'un dels adoptants.
d) El període de descans per adopció es comença a comptar:

En el cas d'una adopció nacional, a partir de la data de notificació de l'aute del batlle pronunciant la preadopció, o, en el seu defecte, l'adopció directa.

En el cas d'una adopció internacional, a partir de la data de notificació del document oficial que pronuncia l'adopció atorgat per l'autoritat competent del país d'origen de l'adoptat.

3. La relació laboral queda en suspens durant dues setmanes per causa de descans per paternitat.

a) Aquest període de descans que pot ser per naixement o adopció, només pot gaudir-lo el pare.
b) Abans d'iniciar-se el període de descans per paternitat, el pare ha de notificar per escrit a l'empresa en la qual presta serveis el període en què vol fer ús d'aquest dret. L'empresa ha de notificar a la Caixa Andorrana de Seguretat Social que l'assegurat vol fer ús d'aquest dret.
c) El període de descans per paternitat pot gaudir-se, a l'elecció del pare, o bé des del dia següent a la finalització del període de tres dies regulat a l'article 52 d'aquesta Llei o des del moment en què el període per adopció es comença a comptar, o bé a partir del dia següent en què la mare hagi finalitzat el seu període de descans per maternitat.".

Disposició addicional onzena

S'introdueixen les modificacions següents als articles 100 i 101 de la Llei qualificada de la justícia, del 3 de setembre de 1993:

1. L'article 100 queda redactat com segueix:

"Per actuar davant dels batlles i tribunals en els termes previstos per aquesta Llei qualificada i per la legislació general, els advocats han d'estar inscrits obligatòriament al Col·legi d'Advocats d'Andorra, salvat que actuïn en defensa de l'Administració general o de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, d'acord amb el que estableix l'article següent.".

2. L'article 101 queda redactat com segueix:

"La defensa en judici, davant de qualsevol jurisdicció, dels interessos de l'Estat andorrà correspon als advocats andorrans adscrits al Gabinet Jurídic del Govern, això sense perjudici que el Govern pugui contractar els serveis d'advocats en casos determinats.

La defensa en judici, davant de qualsevol jurisdicció, dels interessos de la Caixa Andorrana de Seguretat Social correspon als advocats andorrans adscrits al Gabinet Jurídic, això sense perjudici que la Caixa Andorrana de Seguretat Social pugui contractar els serveis d'advocats en casos determinats.".

Disposició addicional dotzena

S'introdueix la modificació següent a l'article 18 apartat 4 de la Llei de garantia dels drets de les persones amb discapacitat, que queda redactat com segueix:

"Les persones de més de seixanta-cinc anys amb discapacitat accedeixen a la pensió de jubilació en les mateixes condicions que la resta de les altres persones assegurades socials.".

Disposició addicional tretzena

La Caixa Andorrana de Seguretat Social únicament pot atorgar subvencions o ajuts si estan regulats en una llei específica.

Disposició addicional catorzena

Sense contingut

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 30/06/2013

Disposició addicional quinzena

Sense contingut

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/07/2013 al 31/08/2019
Mostra redacció anterior, vigent del 19/01/2012 al 30/06/2013
Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 18/01/2012

Disposició transitòria primera

Les prestacions de la seguretat social atorgades abans del moment d'entrada en vigor d'aquesta Llei i que tinguin una continuïtat en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei es regulen per la legislació en vigor en el moment de produir-se el fet causant, sempre que aquesta Llei no sigui més favorable i prèvia petició de l'assegurat en un termini no superior a un any.

Disposició transitòria segona

Les sol·licituds de prestacions del règim de la seguretat social formulades abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei es regulen per la legislació vigent en el moment de formular la sol·licitud, excepte que la persona beneficiària consideri que aquesta Llei és més favorable i en sol·liciti la seva aplicació en un termini no superior a sis mesos des de la seva entrada en vigor.

Disposició transitòria tercera

Els procediments judicials promoguts abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei sobre divergències en les prestacions de la seguretat social es resolen aplicant la legislació vigent anterior a aquesta Llei sempre que aquesta no sigui més favorable per a la persona assegurada.

Disposició transitòria quarta

Les persones que no estaven obligades a estar afiliades al sistema de seguretat social abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei disposen d'un termini fins al 30 de juny del 2013 per regular la seva situació i adaptar-se al que disposa aquesta Llei.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 a l'01/11/2012

Disposició transitòria cinquena

Les persones que a l'entrada en vigor d'aquesta Llei siguin assegurades voluntàries i hagin cotitzat a la Caixa Andorrana de Seguretat Social com a mínim cinc anys de forma ininterrompuda i immediatament anterior, sempre que no es trobin dins del seu camp d'aplicació, tenen la possibilitat de continuar beneficiant-se del sistema de seguretat social en les següents condicions:

a) Han de cotitzar seguint els criteris de les persones treballadores per compte propi.
b) Tenen dret a les prestacions de reembossament, de reversió i de jubilació, d'acord amb el que es regula en aquesta Llei.
c) Si en algun moment realitzen alguna activitat que els obliga a afiliar-se al règim general o a qualsevol dels règims especials, es donen de baixa o deixen de cotitzar per un període superior a tres mesos, no poden tornar a gaudir d'aquest règim, sense perjudici de mantenir els punts de jubilació obtinguts.

Disposició transitòria sisena

Les sol·licituds de prestacions del règim de la seguretat social presentades en virtut de les disposicions transitòries primera i segona, podran ser resoltes per la Caixa Andorrana de Seguretat Social en un termini de sis mesos, sense que això perjudiqui la data d'efecte de les decisions.

Disposició transitòria

Les prestacions de la seguretat social atorgades abans del moment d'entrada en vigor d'aquesta Llei que tinguin una continuïtat després d'entrar en vigor, es regulen per la legislació en vigor en el moment de produir-se el fet causant, sempre que aquesta Llei no sigui més favorable i prèvia petició de l'assegurat en un termini no superior a quinze dies naturals.

Mostra redacció anterior, vigent de l'01/11/2009 al 23/11/2018

Disposició derogatòria única

Queden derogats:

a) El Reglament general, el Reglament administratiu, el Reglament financer, el Reglament tècnic del 7 de novembre de 1967 i el Reglament contenciós del 29 de desembre de 1967 de la seguretat social, i també les lleis de modificació d'aquests reglaments promulgats fins a l'entrada en vigor d'aquesta Llei.
b) La Llei reguladora de la gestió i l'organització administrativa de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, aprovada pel Consell General el 18 de desembre de 1997.
c) L'apartat 6 de l'article 18 de la Llei de garantia dels drets de les persones amb discapacitat.
d) La Llei 4/2006 del 7 d'abril, de mesures urgents i puntuals de reforma del sistema de seguretat social i la Llei 9/2006 del 21 de juny, de modificació de la Llei 4/2006 del 7 d'abril, de mesures urgents i puntuals de reforma del sistema de seguretat social.

Disposició final primera

La Caixa Andorrana de Seguretat Social queda facultada per ampliar els crèdits pressupostaris necessaris per dotar-se dels mitjans que requereix l'aplicació d'aquesta Llei durant el primer any des de la data de publicació d'aquesta Llei.

Disposició final segona

En el termini de sis mesos des de l'entrada en vigor de la Llei, el Govern ha de sotmetre al Consell General un Projecte de llei que reguli la dotació i la constitució dels fons de reserva del sistema de seguretat social, els criteris de la seva gestió financera i la composició dels òrgans encarregats de la

seva administració i seguiment.

Disposició final tercera

Aquesta Llei entra en vigor el primer dia del mes següent al termini d'un any de ser publicada al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra, excepte els articles 125, 126, 127, 128, 129, la disposició addicional quarta, la disposició addicional cinquena i les disposicions finals primera i segona que entren en vigor el dia següent de la data de publicació d'aquesta Llei.

Casa de la Vall, 3 d'octubre del 2008

Joan Gabriel i Estany
Síndic General

Nosaltres els coprínceps la sancionem i promulguem i n'ordenem la publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Joan Enric Vives Sicília
Bisbe d'Urgell
Copríncep d'Andorra

Nicolas Sarkozy
President de la República Francesa
Copríncep d'Andorra

Disposicions transitòries de la Llei 25/2011, del 29 de desembre, de modificació de la Llei 17/2008, del 3 d'octubre, de la seguretat social

Disposició transitòria primera

Les prestacions econòmiques pagades per la Caixa Andorrana de Seguretat Social l'import de les quals un cop deduïdes les cotitzacions de l'assegurat sigui igual o superior a 2.000 euros mensuals, no són revalorades durant l'any 2012.

Disposició transitòria segona

Poden beneficiar-se del règim especial de l'article 224 bis les persones que, abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, complien els requisits que conté aquest article i mantindrien el règim per efecte de l'apartat 12.

Disposició transitòria tercera

Les prestacions atorgades o sol·licitades abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei que tinguin una continuïtat després d'entrar en vigor es regulen per la legislació en vigor en el moment de produir-se el fet causant, sempre que aquesta Llei no sigui més favorable.

Disposició transitòria de la Llei 9/2013, del 23 de maig, de modificació de les lleis 25/2011, del 29 de desembre, i 17/2008, del 3 d'octubre, de la seguretat social

Disposició transitòria

Les persones que no estaven obligades a estar afiliades al sistema de seguretat social disposen d'un termini que finalitza el 30 de novembre de 2013 per a regularitzar la seva situació prop de la Caixa Andorrana de Seguretat Social i adaptar-se al marc legal d'aquesta Llei. Durant aquest termini no es generen recàrrecs ni interessos de demora amb la condició que abans de finalitzar el termini s'hagin liquidat totes les cotitzacions meritades a partir de l'1 de juliol de 2013 en aplicació d'aquesta Llei.

Disposicions transitòries de la Llei 18/2014, del 24 de juliol, de modificació de la Llei 17/2008, del 3 d'octubre, de la seguretat social

Disposició transitòria primera

1. Les prestacions de la seguretat social atorgades abans del moment d'entrada en vigor d'aquesta Llei, sempre que tinguin una continuïtat després del canvi legislatiu, es regulen per la legislació en vigor en el moment de produir-se el fet causant, llevat que la nova legislació sigui més favorable a la persona assegurada i després de petició de l'assegurat en un termini no superior a un any a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

2. La persona assegurada beneficiària d'una prestació d'invalidesa en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei en segueix percebent l'import d'acord amb la llei aplicable en el moment de la seva concessió, sense perjudici que, si compleix els requisits establerts a l'article 170 bis, pugui sol·licitar el complement no contributiu. L'actualització periòdica de la prestació que correspongui es realitza de conformitat amb el que preveu aquesta Llei.

També s'aplica aquesta Llei si és més favorable a la persona assegurada i aquesta persona així ho sol·licita en el termini previst a l'apartat 1 anterior, o a partir del moment en què es constati un canvi en la patologia de la persona assegurada. En aquest darrer cas, però, l'import de la nova pensió no pot ser inferior a la pensió que rebia si es produeix un empitjorament de la patologia, sense tenir en compte la cotització que genera la pensió.

3. Les persones vídues que, amb posterioritat a l'entrada en vigor de la Llei 17/2008, del 3 d'octubre de la seguretat social, els hi va ser atorgada una pensió de viduïtat temporal en aplicació de l'article 182 d'aquella llei, poden optar per percebre la pensió de viduïtat vitalícia prevista a l'article 183 d'aquesta Llei, regularitzant amb la Caixa Andorrana de Seguretat Social, en la forma que s'acordi per reglament, la diferència entre l'import de la pensió temporal percebuda i l'import que els hi hauria estat satisfet si haguessin percebut una pensió de viduïtat vitalícia des de l'inici del fet causant, calculada en aplicació d'aquesta Llei.

Disposició transitòria segona

Les sol·licituds de prestacions del règim de la seguretat social formulades abans de l'entrada en vigor de la Llei 17/2008, del 3 d'octubre, o de qualsevol de les seves modificacions, es regulen per la legislació vigent en el moment de formular la sol·licitud, excepte que la persona beneficiària consideri que la nova legislació és més favorable i en sol·liciti l'aplicació en un termini no superior a sis mesos des de l'entrada en vigor.

Disposició transitòria tercera

Els períodes en què un assegurat hagi percebut pensions d'invalidesa i prestacions d'incapacitat temporal atorgades abans de l'1 de novembre del 2009 s'assimilen a períodes cotitzats a la branca general, a l'efecte de generar drets de pensió d'orfenesa i viduïtat, així com a l'efecte de calcular les pensions previstes a l'article 186.

Disposició transitòria quarta

Durant els cinc anys següents a l'entrada en vigor d'aquesta Llei tindran dret al capital per jubilació previst a l'article 197.1, si han complert l'edat indicada a l'article 195.1, les persones assegurades que acreditin una cotització a la branca jubilació d'almenys dotze mesos.

Disposició transitòria cinquena

Les persones que en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei estaven afiliades al règim especial de l'article 223 poden passar al règim especial de l'article 223 ter encara que no compleixin el requisit de cotització dels cent vuitanta mesos ni hagin complert cinquanta anys.

Disposició transitòria sisena

A partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei i mentre no es modifiqui per la Llei del pressupost, les despeses derivades de prestacions efectuades o prescrites com a conseqüència d'un accident no laboral o d'una malaltia comuna s'abonen en els percentatges establerts per la Llei 25/2011, del 29 de desembre, de modificació de la Llei 17/2008, del 3 d'octubre, de la seguretat social i els reglaments que la desenvolupen.

Disposició transitòria setena

Les persones assegurades que en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei percebin l'increment de la pensió de jubilació per raó de l'edat del cònjuge, com estava regulat a l'article 206, poden mantenir-lo mentre mantinguin la convivència.

Disposicions transitòries de la Llei 9/2019, del 7 de febrer, de modificació de la Llei 17/2008, del 3 d'octubre, de la seguretat social

Disposició transitòria primera. Termini per reconèixer la pensió de viduïtat

En cas que es compleixin, en el moment del fet causant, els requisits que estableixen l'article 180, tal com ha estat modificat per l'article 8 d'aquesta Llei, i l'article 183 de la Llei de la seguretat social, les persones vídues disposen d'un termini d'un any a comptar de la data de l'entrada en vigor d'aquesta Llei per sol·licitar l'aplicació de les disposicions que s'hi contenen si els són més favorables. El reconeixement de la prestació corresponent pren efectes a comptar de la data de la sol·licitud corresponent.

La Caixa Andorrana de Seguretat Social publicarà per tots els mitjans al seu abast el contingut d'aquesta disposició per tal que les persones concernides puguin beneficiar-se'n.

Disposició transitòria segona. Pensió de viduïtat per a les persones convivents

En el cas de les defuncions que han tingut lloc abans de l'entrada en vigor de la Llei 4/2005, del 21 de febrer, qualificada de les unions estables de parella, la persona que convivia amb la seva parella sense tenir regularitzada aquesta situació pot sol·licitar la pensió de viduïtat prevista per la normativa vigent a la data del fet causant, si ho sol·licita en el termini d'un any a comptar de l'entrada en vigor d'aquesta Llei i si, al mateix temps, es compleixen les condicions següents:

a) Que els dos membres de la parella no tinguessin cap altre vincle matrimonial a la data del fet causant.
b) Que els dos membres de la parella tinguin almenys un fill en comú.
c) Que la persona sol·licitant continuï mantenint el mateix estat civil.
d) Que es compleixin els requisits establerts per la normativa vigent a la data del fet causant.
e) Que s'acrediti un període mínim de convivència de dos anys.

El reconeixement d'aquesta prestació pren efectes a comptar de la data de la sol·licitud corresponent.

Disposició transitòria tercera. Reduccions de cotització amb la normativa anterior

Les persones assegurades que exerceixin una activitat per compte propi i tinguin reconeguda una reducció de la seva cotització d'acord amb la legislació anterior, mantindran la reducció fins que es completi el període durant el qual els ha estat concedida.